

Meghatározó szakemberek életrajzai, méltatásai

1.	Dr. Abonyi Lajos	1960
2.	Dr. Buzna Dezső	1961
3.	Dr. Benedek László	1965
4.	Timár István	1968
5.	Dr. Hodosy József	1969
6.	Dr. Nyiredy István	1970
7.	Dr. Vizy László	1971
8.	Dr. Széky Antal	1977
9.	Dr. Buza László	1980
10.	Dr. Szűcs Lajos	1980
11.	Dr. Nemeséri László	1980
12.	Dr. Héjj László	1982
13.	Dr. Csontos László	1984
14.	Dr. Quarini László	1995
15.	Dr. Kovács Gyula	1996
16.	Dr. Glávits Róbert	2011
17.	Dr. Juhász Balázs	1969
18.	Dr. Szécsényi István	1977
19.	Dr. Süveges Tibor	1989

* Megjegyzés: 1–16. az évszám nyugdíjba menetelük, 17–19. az intézetből való eltávozásuk éve.

Tartalom

BEVEZETÉS	238
DR. ABONYI LAJOS (1900–1978)	239
† Dr. Abonyi Lajos (1900–1978)	239
Abonyi Lajos	241
DR. BUZNA DEZSŐ (1899–1976)	242
Buzna Dezső dr. (1899–1976)	242
† Buzna Dezső halálhíre	243
DR. BENEDEK LÁSZLÓ (1907–1965)	244
Benedek László dr. (1907–1965)	244
DR. TIMÁR ISTVÁN (1910?–1968)	246
DR. HODOSY JÓZSEF (1904–1974)	247
Nyugdíjazások	247
Dr. Hodosy József	247
Hodosy József Dr. (1904–1974)	248
DR. NYIREDY ISTVÁN (1904–1988)	250
A gyémántdiplomás Nyiredy István dr. köszöntése	250
† Dr. Nyiredy István (1904–1988)	251
DR. VIZY LÁSZLÓ (1904–2000)	254
A 90 éves „nagy öregek”	254
Köszöntés Dr. Vizy László köszöntése 90. születésnapja alkalmából	256
† Dr. Vizy László halotti értesítője	256
Gyászbeszéd – Farnos, 2001. január 6.	257
In memoriam † Dr. Vizy László (1904–2000)	258
DR. SZÉKY ANTAL (1904–1982)	260
Dr. Széky Antal (1904–1982)	260
DR. BUZA LÁSZLÓ (1914–1987)	263
Buza László dr. nyugalomba vonult	263
† Elhunyt Buza László	264
DR. SZÚCS LAJOS (1919–2003)	266
Dr. Szűcs Lajos halotti értesítője	266
DR. NEMESÉRI LÁSZLÓ (1924–)	267
DR. HÉJJ LÁSZLÓ (1922–2005)	268
Héjj László	270
Javaslat a Tolnay-díjra történt felterjesztéshez	270
Héjj László köszöntése 75. születésnapja alkalmából	271
Aki képtelen munka nélkül élni	272
† Héjj László dr. halotti értesítője	274
Gyászbeszéd, 2005. szeptember 1.	275
DR. CSONTOS LÁSZLÓ (1922–1995)	276
Dr. Csontos László nyugdíjba vonult	276
Csontos László dr. tudományos munkássága	277
† Dr. Csontos László halotti értesítője	279
† Dr. Csontos László (1922–1995)	279
DR. QUARINI LÁSZLÓ (1938–2012)	282
DR. KOVÁCS GYULA (1942–2010)	283

DR. GLÁVITS RÓBERT (1949–).....	284
Derzsy-díj '98.....	284
A patomorfológiai vizsgálatok szerepe az állat-egészségügyi intézetek diagnosztikai tevékenységében.....	284
DR. JUHÁSZ BALÁZS (1918–1997)	291
Dr. Juhász Balázs nyugállományba vonult	291
† Dr. Juhász Balázs halotti értesítője	294
In memoriam †Dr. Juhász Balázs (1918–1997).....	295
DR. SZÉCSÉNYI ISTVÁN (1914–2001)	297
Dr. Szécsényi István ny. főállatorvos ünnepi visszaemlékezése az Országos Állategészségügyi Intézet 1985. április 2-i ünnepélyén	298
† Dr. Szécsényi István halotti értesítője	301
DR. SÜVEGES TIBOR (1931–).....	302
Új szakember a Phylaxia-Sanofinál	303
Dr. Süveges Tibor kéziratos életrajzi adatai.....	305
Ötvenhárom év az állat-egészségügy szolgálatában	306

Bevezetés

Nyugdíjba menetelük sorrendjében ide azokat az állatorvosokat vettem, akiknek a munkája akár mint osztályvezetőké, akár mint szakállatorvosoké, meghatározó jelleggel rányomta bélyegét az állategészségügyi intézetek valamilyen tevékenységére.

Quarini László dr. és Kovács Gyula dr. szerepeltetését az Orvosi Hetilap 1996. 137. évf. 32. sz. 1765–1767. oldalain „A Magyar Orvosíró és Képzőművész Kör (MOKK) tevékenységéről a 20 éves jubileum kapcsán” Hankiss János dr. által megjelentetett tájékoztató is indokolja, mely a külföldiek hasonló tevékenységéről is említést tesz.

Dr. Szabó István

DR. ABONYI LAJOS (1900–1978)**osztályvezető (1949–1982), nyugdíjba menetel éve: 1960**

Az OÁI toxikológiai és gyógyszer-ellenőrzési osztálya 1949-ben létesült. Vezetőjéül Abonyi Lajost nevezték ki. Az új osztály laboratóriumainak kialakításában, berendezésében, a szükséges vizsgálati módszerek kiválasztásában és alkalmazásában a toxikológiai területén Geörch Ferencre, Miklovich Miklóstra, Hilbert Károlynéra, a gyógyszerellenőrzésben Geörch Ferencre és Berend Györgynére támaszkodhatott.

A diagnosztikai esetek felderítésében a társosztályokkal igen jó kapcsolatot tartott.

Több éven át igen jó szándékkal dolgozott, mint szakszervezeti funkcionárius is.

Nyugállományba helyezése elég hirtelen következett be. Mind Kádár Tibor, mind az osztály egyes dolgozói Juhász Balázsban olyan osztályvezető megtalálását remélték, aki a vizsgálatokat és kutatásokat Abonyinál jobban fel tudja lendíteni. Mivel Juhász addig nem volt hajlandó a helyét elfoglalni, amíg Abonyi ott van, utóbbinak néhány hónapot egy „mondvacsinált” státuszban kellett eltöltenie.

Dr. Szabó István

† Dr. Abonyi Lajos (1900–1978)

Forrás: *Állategészségügyi és Takarmányozási Közlemények*, 1978. 14 (3). 138–139.

1978. április 10-én 77 éves korában váratlanul elhunyt *dr. Abonyi Lajos* aranydiplomás állatorvos, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője. Több mint fél évszázadot töltött a magyar állatorvostudomány szolgálatában, de ugyanakkor a magyar kynológusok is joggal magukénak vallják.

Földeákon 1900. július 18-án született szülei kilencedik gyermekeként. Édesapja egy személyben állatorvos és gazdatiszt volt, s így nem meglepő, hogy *Abonyi Lajos* már a szülői házból hozta nagy állatszeretét. Az elemi iskolát Földeákon, a gimnáziumot Makón végezte, és 1920-ban iratkozott be az Állatorvosi Főiskolára, ahol 1925. februárjában állatorvosi oklevelet kapott. Doktori diplomáját 1929-ben szerezte meg. 1925. január 1-től a belorvostani klinikára került, mint gyakornok és Marek professzor mellett dolgozott. Rövidesen tanársegéd, majd adjunktus lett. Beosztása szerint a poliklinikán is tevékenykedett, ahol mestere *dr. Rajtsits* [helyesen: *Raitcsits*] *Emil* tanár volt, a kynológia terén is elismert tudós és szakíró, aki az ambulatórium és poliklinika vezetése mellett az Állatkert egészségügyi teendőit is ellátta. *Rajtsits* 1934-ben bekövetkezett halála után mindkét munkakörét *Abonyi Lajos* vette át, miután tanárát 1927 óta az állatkerti munkaterületen is gyakorta helyettesítette. Közel 40 éven át foglalkozott állatkerti állatorvosi teendőkkel, amely kedvenc munkaterülete volt, mert úgy ítélte, hogy állatkerti állatorvosnak nemcsak szép feladat, de sokoldalúságánál fogva különleges szolgálat, főleg azért, mert örökké új problémákat nyújt, és állandó gondolkodásra késztet. Különösen vonatkozott ez a harmincas évek elejére, amikor még az állatkerti állatorvosi irodalom nem alakult ki. A vadállatok iránti szeretet mellett *Abonyi Lajosban* kialakult a kutyák iránti érdeklődés és vonzalom is. *Rajtsits* nyomdokába lépve nemcsak állatorvosként foglalkozott a kutyákkal, hanem részt vállalt a hazai kynológiai szakirodalom megteremtéséből,

s az első számtól kezdve aktív munkatársa és szerkesztő bizottsági tagja volt a „A Kutya” című szakfolyóiratnak. Különösen a magyar kutyafajták ügyének volt lelkes képviselője és sokat tett annak érdekében, hogy ezeket a fajtákat ne csak itthon, hanem külföldön is megismerjék, értékeljék. A kuvasz standardizálója volt, így az állatrendszertanban az egész világon azt olvashatjuk a kuvasz név után, hogy „*Canis familiaris undulans hungaricus*. Abonyi L., 1935”. A kynológia terén szerzett elévülhetetlen érdemeit a MEOE babérkoszorús jelvényvel jutalmazta.

A Poliklinika vezetése, majd rövid idejű állami szolgálat után 1938-ban a Chinoin gyár szolgálatába lépett, ahol állatorvos szakértőként működött 1949-ig, amikor a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy az Országos Állategészségügyi Intézetben elsősorban az állatgyógyászati készítmények ellenőrzése céljából kémiai osztályt kell szervezni. A Chinoinban végzett évtizedes munkája és a gyógyszergyártás területén szerzett gyakorlati tapasztalata alapján megbízást kapott az osztály felállítására és vezetésére. Az 1950-ben megindult ellenőrző munka tapasztalatai alapján az osztály feladata kibővült, munkáját a háziállatok mérgezési eseteinek vizsgálatára is kiterjesztették. A munka szakszerű ellátása mellett *Abonyi dr.* kutatómunkával is foglalkozott. Beosztottjait, ifjabb munkatársait segítőkészen irányította s osztályáról közös munka eredményeként több – a gyakorlatot érdeklő – méregtani szakdolgozat került publikálásra. 12 évi intézeti munka után 1962. január 1-vel ment nyugdíjba. Az intézetben kifejtett tevékenységéért többszörösen Kiváló Dolgozó kitüntetésben részesült. Munkatársai nemcsak a nagy tudású, gyakorlatiasan gondolkodó szakembert becsülték személyében, hanem szerették is csendes, közvetlen, udvarias, mindig segítőkész magatartása miatt. Sokan korainak tartották nyugdíjba vonulását, s igazukat az is bizonyítja, hogy utána még 16 évet tevékenykedett szakterületén, a Chinoin Mezőgazdasági és Állatgyógyászati főosztályán, nyugdíjas munkatársként.

50 éves értékes szakmai működésének évfordulóján 1974-ben az Állatorvostudományi Egyetem „aranydiploma” átadásával is elismerte *dr. Abonyi Lajos* érdemeit.

Tevékeny és sokoldalú, eredményekben gazdag élet zárult le *Abonyi Lajos* elhunytával. Munkája értékét munkatársainak, barátainak, kartársainak és az ebtenyésztők nagy taborának hálás emlékezése is őrzi.

Temetése 1978. április 21-én volt a Farkasréti temetőben, ahol a sírnál összesereglett nagyszámú gyászoló előtt *dr. Sárkány Pál*, a Mezőgazdasági Kiadó igazgatója, mint a MEOE elnöke és az FCI tanácsosa tartott személyes élményekkel átszőtt emlékbeszédet. *Dr. Abonyi Lajos* kiérdemelte, hogy emlékezetét kegyelettel őrizzék az ebtenyésztők és az állatorvosok egyaránt.

Dr. Szent-Iványi Miklós

Abonyi Lajos

Forrás: *Révai új lexikona*. 1. köt. Babits, Szekszárd, 1996. 36. o.

Abonyi Lajos (1900. júl. 18. Földeák – 1978. ápr. 10. Bp.): állatorvos, biológus, kinológus. – Testvérem Abonyi Sándor (1888–1930) zoológus. – Az Állatorvosi Főiskolán végzett (1925), doktorált (1929). – Az Állatorvosi Főisk. munkatársa (1929-től), a belgyógyászati ambulatórium és poliklinika vezetője (1934–1938), a Föv. Állat- és Növénykert állatorvosa, főállatorvosa (1934–1964), a Chinoin Gyógyszer és Vegyszeti Termékek Gyára állatorvos-szakértője (1938–1949), az organoterápiás termékek gyártásával és állatgyógyászati készítmények termelésével fogl., az Orsz. Állategészségügyi Int. kémiai osztályának megszervezője (1949), a toxikológiai és gyógyszer-ellenőrző oszt. vezetője (1950–1961). – A m. kutyafajták első szakszerű leírója, 1935-ben a kuvasz első standardizálója, a M. Ebtenyésztők Orsz. Egyesülete örökös díszelnöke. – A Kutya c. lap szerkesztőbiz. tagja; kinológiai, toxikológiai cikkei a Magyar Állatorvosok Lapjában (1951–1958), a Gyógyszerészetben (1957-től) jelentek meg.

F. m.: Urobilin lovak, szarvasmarhák és kutyák vizeletében. (Bp. 1929); Amit a kutyáról mindenkinek tudni kell. Többekkel. (Bp., 1937); Az állategészségügy szervezete, intézményei és feladatai. (Bp., 1957).

Irod.: Szent-Iványi Miklós: A. L. (Nekr. M. Állatorvosok Lapja, 1978).

DR. BUZNA DEZSŐ (1899–1976)

osztályvezető (1933–1961), nyugdíjba menetel éve: 1961

Dr. Buzna Dezső m. kir. állategészségügyi tanácsosi rangban az Országos Állategészségügyi Intézetbe 1933-ban került. Csontos Kolozsvárra helyezésekor bízták meg az oltóanyag-ellenőrzési osztály vezetésével, amit az osztály megszűnéséig ellátott. Kb. 1943-tól 1956-ig az igazgató távollétében igazgatóhelyettesi (ilyen status nélkül) tevékenységet is végzett. Az oltóanyagellenőrző osztály megszűnése után 1961. december 31-ig, nyugdíjazásáig az akkor szervezett antigéntermelő és előkészítő osztályt vezette. Nyugdíjba menetele után még évekig részt vett a hal- és méhbetegségek osztályának bakteriológiai vizsgálataiban.

Korának bakteriológiai, szerológiai vizsgálataiban volt különösen járatos, de sokat tanulmányozta a baromfipestist is. Nevéhez fűződik a salmonellák izolálása „U” csőben és Magyarországon elsőnek írta le Hodosyval a vírus-interferencia jelenséget.

Vezette 1926-tól 1929-ig a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara bakteriológiai és diagnosztikai laboratóriumát.

1976. november 7-én, 78 éves korában hunyt el.

Dr. Szabó István

Buzna Dezső dr. (1899–1976)

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1977. 32 (1). 66.

1976. november 7-én, 78 éves korában, váratlanul elhunyt *Buzna Dezső dr.*, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője. Előtte 3 nappal még korábbi munkahelyén régi kollégái és ismerősei hosszan beszélgettek Vele. Különös érdeklődéssel hallgatta tájékoztatásunkat az Intézet új laboratóriumi épületéről és az általa még ismert kollégákról, valamint korábbi munkatársairól szóló híreket. Sem Ő, sem mi nem gondoltuk, hogy többet nem beszélgethetünk egymással, és ígéretünkhöz híven nem vezethetjük majd végig az új laboratóriumainkon. Búcsúzáskor pedig ezt hangsúlyozottan kérte.

Buzna Dezső 1899. január 15-én Nagytapolcsányban (akkori Nyitra megye) született, kilencgyermekes földműves családból. 1917-ben érettségizett és 1921-ben állatorvosi, 1922-ben állatorvosdoktori oklevelet szerzett. 1925-ben letette az állatorvosi tisztvizsgát.

1921-től 1926-ig az Állatorvosi Főiskola bakteriológiai tanszékén volt tanársegéd. 1926-ban állami állatorvossá nevezték ki, és 2 évig a kecskeméti Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamaránál, majd az Állami Oltóanyagtermelő Intézetnél dolgozott. 1933-ban helyezték az Országos Állategészségügyi Intézetbe, ahol főleg szerodiagnosztikai és oltóanyag-ellenőrzési feladatokat látott el 1961. december 31-ig, nyugalomba vonulásáig. Ezzel egyidejűleg a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója” miniszteri kitüntetésben részesült.

Nyugalomba vonulásával nem szűnt meg az Intézettel való kapcsolata. Több mint 5 éven át folyamatosan részt vett az Intézet hal- és méhbetegségek osztályának bakteriológiai vizsgálataiban. Ugyanannyira az Intézet közelében maradt, mint amilyen közel lakott az Intézetünkhöz. A Fővárost felszabadító 1945-ös hadműveletek idején is naponta bejárt munkahelyére,

és ezzel nagymértékben hozzájárult az Országos Állategészségügyi Intézet javainak megmentéséhez.

Kellemes, megértő, állásfoglalásaiban határozott kolléga volt. Kortársai és fiatalabb kollégái egyaránt szerették. Az utóbbiaknak ő volt a „Dezső bácsi”. Ennek ellenére a vezetése alatt álló területen rendet tartott és fegyelmet követelt. Az Állatorvos Szakszervezetnek megalakulásakor tagja lett. Részt vett a Népfront Bizottság munkájában, az Intézetben szervezett politikai oktatásokon, a szakmai továbbképzéseken és szaküléseken egyaránt. Tudományosan jól felkészült szakember volt. Mindig érdeklődött a tudományos munka iránt. Rendszeresen képezte magát, munkaterületének szakirodalmát figyelemmel kísérte. Mindig foglalkozott valamilyen témával, ahhoz adatokat, megfigyeléseket gyűjtött és annak érdekében kísérleteket végzett. Összesen mintegy 80 közleménye jelent meg hazai, részben külföldi szaklapokban. Közleményeiben a bakteriológia és járványtan különböző területeit művelte. Egyes általa kidolgozott laboratóriumi vizsgáló módszerek éveken keresztül használatban voltak. Népgazdasági szempontból legkiemelkedőbbek azok a vizsgálatai, amelyeket 1945 után a baromfipestis elleni védekezés érdekében végzett és 7 szakdolgozatában közölt.

Az Intézethez való ragaszkodása példaképpül, szakirodalmi munkássága emlékül marad.

Sz. I. [Szabó István] dr.

† Buzna Dezső halálhíre

Forrás: *Állategészségügyi és Takarmányozási Közlemények*, 1977. 13 (1). 46.

1976. november 7-én 78 éves korában, váratlanul elhunyt dr. Buzna Dezső, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője. Hamvait november 24-én a Farkasréti temetőben helyezték a családi sírboltba.

1899. január 15-én Nagytapolcsányban (az akkori Nyitra megyében) született. 1921-ben állatorvosi, 1922-ben állatorvosdoktori oklevelet szerzett. 1925-ben letette az állatorvosi tisztvizsgát. 1921-től 1926-ig az Állatorvosi Főiskola Bakteriológiai Tanszékén volt tanársegéd, 1926-ban állami állatorvossá nevezték ki és 2 évig volt a kecskeméti Duna–Tisza közti Mezőgazdasági Kamaránál, majd az Állami Oltóanyagtermelő Intézetnél dolgozott. 1933-ban helyezték az Országos Állategészségügyi Intézetbe, ahol főleg szerodiagnosztikai és oltóanyagellenőrzési feladatokat látott el 1961. december 31-ig, nyugalomba vonulásáig.

A Phylaxia régebbi dolgozói kegyelettel emlékeznek az elhunytára, aki – annak idején, amikor még nem volt külön oltóanyagellenőrző intézet – az oltóanyagok, illetve azok termelésének hivatalos állami ellenőrzését végezte nagy szakértelemmel és szigorral. Szigorúsága célirányos volt, de mellette megtartotta és viselkedésében mindig kinyilvánította kollegiális, baráti érzelmeit, humánusát.

Dr. Benedek László (1907–1965)

szakállatorvos (1948–1965), nyugdíjba menetel éve: 1965

Dr. Benedek László m. kir. állategészségügyi tanácsost 1944. áprilisában helyezték az Országos Állategészségügyi Intézetbe, ahonnan mindjárt a Magyar Oltóanyagtermelő Intézethez osztották be. A 2. világháború befejeztével oltóanyagtermelési kormánybiztos volt, majd saját szérumtermelőt létesített. Többek között itt dolgozott Kollonay Endre, Szent-Iványi Tamás és Bugyáki Lajos.

Az oltóanyagtermelésnek a Phylaxiában való összpontosításakor, 1948-ban az Országos Állategészségügyi Intézetbe helyezték, s itteni állomáshellyel a baromfipestis elleni védekezés megszervezésére és irányítására kapott megbízást. Ennek sikeres befejezése után az intézet (tej-) bakteriológiai osztályára került be. Főleg a tőgygyulladások bakteriológiai kórjelzésével és kutatási szinten – osztályvezetőjétől függetlenül – a brucella baktériumok antigén-szerkezetével és immunogén tulajdonságaival foglalkozott. Utóbbi kutatásait egyedül végezte, egyéni koncepciókra alapította, eredményei a gyakorlatban sem és a tudományos eredmények közt sem hagytak különösebb nyomot.

Dr. Szabó István

Benedek László dr. (1907–1965)

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1965. 20 (7). 333–334.

1965. május 16-án 58 éves korában elhunyt *Benedek László dr.*, az Országos Állategészségügyi Intézet nagynevű szakállatorvosa. Halála az Intézet dolgozói körében osztatlan részvétet és megdöbbenést váltott ki.

Benedek László dr. pályafutását gyakorló állatorvosként kezdte. Lelkiismeretes, pontos munkájával környezetének őszinte megbecsülését vívta ki. Mint fiatal állatorvos, kutatómunkával is foglalkozott. Nevéhez fűződik hazánkban a *sertéspestis* ellen, malackorban, csak vírussal való immunizálás lehetőségének kutatása és ennek a módszernek kísérleti bevezetése. Ezekben az időben a sertéspestis elleni vérsavó előállításának kérdésével is foglalkozott. Szűkebb hazájában a tőgyvizsgálatokra jól bevált és ma is általánosan használt dúsító eljárást dolgozott ki a *májmetelypeték kimutatására*. Ugyanott foglalkozott a *szarvasmarha-pasteurellosissal* is, és megállapította, hogy ez a betegség Erdélyben jellegében sokkal hevenyebb és jóval nagyobb mortalitású, mint Magyarországon, továbbá, hogy a kórokozóként ott kimutatott Pasteurella-szerű baktériumok több vonatkozásban eltérnek a klasszikus *Past. Multi-septicától*. Erdélyben, majd hazánkban a szarvasmarhák között egy új vírusos betegséget állapított meg, amelyről az utóbbi időkben valószínűvé vált, hogy az a mucosal disease-zel közeli vonatkozásban van. A felszabadulás után kormánybiztosi minőségben újjászervezte a hazai oltóanyaggyártást, majd az általa alapított *Oltóanyagtermelő Intézet* elismert, eredményes munkássága révén tevékenyen hozzájárult különösen a fertőző sertésbetegségek kártételeinek csökkentéséhez. Ugyancsak kormánybiztosi minőségben eléggé nem értékelhető munkát végzett 1948-ban a rendkívüli károkat okozó *baromfipestis* elleni aktív immunizáló

oltásoknak az egész országra kiterjedő megszervezésével, és az oltóanyag előállításának irányításával. Ennek a mintaszerű oltási akciónak köszönhető, hogy a baromfipestises megbetegedések kormánybiztosi minősége alatt elhanyagolható számra csökkentek.

Benedek László dr. 1949 végén az Országos Állategészségügyi Intézet Tejbakteriológiai Osztályára került. Itt először a *mastitis-streptococcusok* rutin bakteriológiai diagnosztikájának kidolgozásában vezető szerepet vitt. Részt vett abban az évekig tartó hatalmas szűrővizsgálatban is, amely tehénállományunk tőgy-pathogen baktériumokkal való fertőzöttségének számszerű megállapítását célozta. Tudományos munkásságának nagyobb részét azonban a *brucellosis* kapcsolatos kutatásai tették ki, amelyek során, sajnálatos módon, súlyos fertőzés is érte. A brucellosis körében végzett vizsgálódásai egyrészt közvetlenül a szérodiaosztika tökéletesítését szolgálták (precipitációs próba, a *Bendtsen*-féle ABR-antigén előállítása, a vérsavós ABR-próba). Nagyra értékelhetők a brucellosis allergiájára vonatkozó kutatásai is („Brucergen” nevű diagnosztikum). A szakkörök érdeklődését méltán felkeltették azok a kutatásai is, amelyek a sósavas főzéssel feltárt baktériumok antigénszerű viselkedésére, a brucellákban és általában a baktériumokban kimutatható ún. „C-anyag” jelenlétére, ennek az immunizálás, valamint az allergiás reakció kialakításában való szerepére, kémiai természetére vonatkoztak.

Benedek László dr. munkássága a magyar állategészségügy szempontjából kimagaslóan értékes volt. Munkája révén karunkban általános megbecsülésben volt része. Vonzó, közvetlen egyénisége, jó kedélye pedig mindazoknak a szeretetét váltotta ki, akiknek módjuk volt Vele közelebbi kapcsolatba kerülni. Igaz, melegszívű ember volt, akihez senki sem fordulhatott úgy, hogy ne segített volna rajta. Fenntartás nélküli segítőkészségének számtalan tanújelét adta különösen akkor, amikor oltóanyagtermelő intézete volt. Karunkat és közvetlenül az Országos Állategészségügyi Intézetet *Benedek László* halálával nagy veszteség érte. Amidőn búcsút veszünk Tőle, ígérjük, hogy emlékét kegyelettel megőrizzük.

Nyiredy István

DR. TIMÁR ISTVÁN (1910?–1968)

szakállatorvos (1960–1968)

Dr. Timár Istvánt szakállatorvosi minőségben 1960. július 1-én nevezték ki az Országos Állategészségügyi Intézet akkor szervezett járványügyi osztályára (melynek vezetését Kovács József-re bízták). Részt vett a fertőző betegségek elleni országos küzdelemben, elsősorban a sertéspestis és a brucellosis felszámolásában. A járványtani osztály megszűnése után a gümőkór- és brucellosismentesítési osztályra került. Nem volt párttag. Jó és lelkiismeretes szakember volt, a diagnosztikai osztályokkal korrekt kapcsolatot tartott. A sertéspestis felszámolásában következetes és mindig naprakész tevékenységének meghatározó szerepe volt. Sajnos korán, 1968. február 29-én, 58 éves korában meghalt.

Dr. Szabó István

DR. HODOSY JÓZSEF (1904–1974)

**a baromfibetegségek osztályának vezetője (1943–1969),
nyugdíjba menetel éve: 1969**

Dr. Hodosy József 1926–28 között az Állatorvosi Főiskola járványtani tanszékén gyakornok, majd tanársegéd. 1929-ben megbízást kapott az állami ellenőrzés alá helyezett baromfitelepek állategészségügyi szolgálatának ellátására, s 1930-ban m. kir. állatorvossá nevezték ki és az Országos Állategészségügyi Intézetbe osztották be. Itt dolgozott 1936-ig. Innen járási állatorvosnak Salgótarjánba, majd Losoncra kerül, ill. Murakeresztúr munkahellyel részt vett a Héjj József dr. kormánybiztos által irányított fertőző sertésbénulás elleni védekezésben. (Az átmenetileg visszacsatolt Muraközben volt elterjedt betegség, de szórványosan fertőződött Zala- és Vas megye határos területe is. A védekezés központja Murakeresztúr volt, mert az itteni „Benkó-Húsüzem” dolgozta fel a fertőzött és fertőzésre gyanús sertéseket.)

Az Országos Állategészségügyi Intézetbe 1943-ban kerül vissza és 1969. június 30-i nyugalomba meneteléig a baromfibetegségek osztályát vezette. A baromfibetegségek országosan elismert szakértője volt. Jogi érzéke az átlagot igen meghaladta, ezért nyugdíjba menetele után is alkalmazta az Intézet peres ügyek szakvéleményezésére.

Azok a fiatalabbak, akik e téren kapcsolatban kerültünk vele, igen sokat tanulhattunk tőle.

Dr. Szabó István

Nyugdíjazások**Dr. Hodosy József...**

Forrás: *Az állategészségügyi intézetek évkönyve, 1969–70.* Budapest, OAI, 1972. 33.

Dr. Hodosy József, a Baromfibetegségek Osztályának vezetője 1969. június 30-i hatállyal nyugalomba vonult.

Állatorvosi oklevelét 1926-ban szerezte. Közvetlen utána az Állatorvosi Főiskolán volt gyakornok, majd tanársegéddé nevezték ki. 1929-ben az állami ellenőrzés alatt álló baromfitelepek állami felügyeletével bízták meg. 1930-ban nevezték ki az Országos Állategészségügyi Intézetbe. 6 éves megszakítással folyamatosan az intézet szolgálatában állott. Bár az intézet legtöbb munkaterületét ismerte és átmenetileg a fertőző sertésbénulás elleni védekezéssel, majd oltóanyag-ellenőrzéssel is foglalkozott, mégis elsősorban a baromfi-egészségügyi kérdések szakértője volt. Olyan baromfi-egészségügyi szakemberré vált, aki a baromfitenyésztés gazdasági és tenyésztési gyakorlatát is igen jól ismerte. Az e téren kifejtett munkásságát mind a gyakorlatban dolgozó tenyésztők és állatorvosok, mind az elméleti kutatók országosan elismerték. Nagy része volt abban, hogy 1949-ben a baromfipestis kártételeit sikerült megfékezni. Munkatársaival együtt elsőnek tett lépéseket az elölt és a csökkent virulenciájú baromfipestisvakcinák alkalmazására. 1954-ig 10 dolgozatban közölte a baromfipestis elleni védekezés terén önállóan és munkatársaival közösen végzett kutatásainak megállapításait. Összesen mintegy 20 dolgozata jelent meg. Ezenkívül számos népszerű és ismeretterjesztő közleményt írt. Különösen a baromfi-egészségről számos szak- és ismeretterjesztő előadást tartott. Az utolsó

években főleg a szavatossági ügyek felé fordult az érdeklődése. Számtalan jogvita ügyben adott bírósági szakvéleményt. Nyugdíjba vonulásával sem szakította meg az intézettel a kapcsolatot, továbbra is részt vesz a baromfi-egészségügyi kérdésekben adott szakvélemények kialakításában.

1961-ben a „*Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója*” miniszteri, 1969-ben a „*Munka Érdemrend bronz fokozata*” kormánykitüntetésben részesült.

Nyugdíjba vonulásáig hosszú időn át az SZB. Számvizsgáló Bizottságának elnöke volt.

Az intézetben kifejtett lelkes és eredményes szakmai tevékenységét ezúton is megköszönve kívánjuk, hogy minél jobb egészségben még sokáig élvezze a megérdemelt pihenést.

Hodosy József Dr. (1904–1974)

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1975. 30 (1). 23.

Hodosy József dr. az Országos Állategészségügyi Intézet Baromfibetegségek Osztályának nyugalmazott vezetője 1974. szeptember 10-én Budapesten meghalt. Családja, barátai, ismerősei és volt munkatársai fájdalommal és tisztelettel búcsúztak Tőle 1974. szeptember 24-én a rákoskeresztúri temetőben.

Hodosy József 1904. szeptember 19-én Komáromban született parasztcsaládból. Elemi és középiskolai tanulmányait Komáromban végezte, ugyanitt érettségizett. 1926-ban állatorvosi, 1928-ban állatorvosdoktori oklevelet szerzett, és még ebben az évben állatorvosi tisztvizsgát tett. 1926-tól 3 éven át az Állatorvosi Főiskolán gyakornok, majd tanársegédként dolgozott. 1929-ben kapott megbízást az állami ellenőrzés alá vont baromfitelepek állategészségügyi felügyeletére, és *mint állami állatorvost az Országos Állategészségügyi Intézetbe osztották be.* 1936-ban a murakeresztúri határbelépő állomáson az állatorvosi szolgálat ellátásával bízták meg, 1938-tól 1940-ig salgótarjáni, majd losonci járási állatorvos volt. 1941-ben Nagyszöllősre helyezték megyei állatorvosnak, majd 1942-ben a fertőző sertésbénulás elleni védekezés miniszteri biztosa mellé Muraszombatra rendelték ki. 1943-ban visszahelyezték az Országos Állategészségügyi Intézetbe, és attól fogva *1969. június 30-i nyugdíjba vonulásáig folyamatosan az intézet szolgálatában állott.*

Bár átmenetileg oltóanyag-ellenőrzéssel is foglalkozott, és mint akkor a legtöbb állatorvos, ismerte az intézet legtöbb korábbi munkaterületét, mégis igazán a *baromfi-egészségügyi kérdések tapasztalt szakértőjeként* vált ismertté. Olyan szakember volt, aki a baromfitenyésztés gazdasági és tenyésztési gyakorlatában is rendelkezett tapasztalatokkal. Az e téren kifejtett munkásságát mind a gyakorlatban dolgozó tenyésztők és állatorvosok, mind az elméleti kutatók országosan elismerték.

Nagy része volt abban, hogy 1949-ben a *baromfipestis* kártételeit sikerült megfékezni. Munkatársaival együtt elsőnek tett lépéseket az elölt és a csökkent virulenciájú baromfipestisvakcinák alkalmazására. 1954-ig 10 dolgozatban közölte a baromfipestis elleni védekezés terén önállóan és munkatársaival végzett kutatásainak megállapításait.

Összesen mintegy 20 dolgozata jelent meg. Ezenkívül számos népszerű és ismeretterjesztő közleményt írt. Különösen a baromfi-egészségügyről számos szak- és ismeretterjesztő előadást tartott. Az utolsó években főleg a szavatossági ügyek felé fordult az érdeklődése. Számtalan

jogvitás ügyben adott bírósági szakvéleményt. Nyugdíjba vonulásával sem szakította meg az intézettel kapcsolatát, továbbra is részt vett a baromfi-egészségügyi kérdésekben adott szakvélemények kialakításában.

1961-ben a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója” miniszteri, 1969-ben a „Munka Érdemrend bronz fokozata” kormánykitüntetésben részesült. Nyugdíjba vonulásáig hosszú időn át az SzB Számvizsgáló Bizottságának elnöke volt.

Hodosy József dr.-t az Országos Állategészségügyi Intézetben baromfi-egészségügyi téren végzett szakmai tevékenysége folytán az ország állatorvosai és baromfitenyésztő szakemberei jóformán valamennyien ismerték és lelkiismeretes, segítőkész munkájáért becsülték. Bár 70 év szép életkor, mégis váratlan volt halála; reumatikus fájdalmak miatt ugyan sokat szenvedett, de aktív pályája során betegség miatt alig maradt távol a munkától, és nyugdíjba vonulása után is teljes szellemi frissességgel és aktivitással vett részt egyes szakkérdések megoldásában. Józan ítélőképességét, igazságot kereső véleményadásait kénytelenek leszünk a jövőben nélkülözni, de a Tőle elsajátított ismereteket megőrizzük és ezek emlékét sokakban éltetni fogják.

Szabó István dr.
igazgatóhelyettes

DR. NYIREDY ISTVÁN (1904–1988)

**egyetemi magántanár, az állatorvostudomány doktora,
a (tej)bakteriológiai majd higiéniai osztály vezetője (1929–1933 és 1951–1970), nyugdíjba
menetel éve: 1970**

A mellékelt dokumentumban röviden összefoglaltakhoz annyit fűzök hozzá, hogy a bakteriológiai vizsgálatok és a táptalajkészítés egyes részleteit tőle tanultam. Az élelmiszer- (főleg a tej-) higiénia és a takarmány-mikrobiológia kitűnő művelője volt, mind gyakorlati (technikai), mint tudományos téren.

Sértődöttségének megvolt az oka. Érzékenysége azonban – sajnos – megakadályozta abban is, hogy az intézeti szakterületével párhuzamos egyetemi tanszékkal „valamilyes” kapcsolatot is tartani képes legyen.

Az Egyetem élelmiszerhigiéniai tanszékének vezetését 1947-ben egyértelműen vele kívánták megoldani. A Kari Tanács egyhangúlag mellette szavazott, és felterjesztésére ki is nevezték. Börtönéve alatt az Egyetemen 1948. őszén végrehajtott személycseréknek azonban ő is áldozatává vált. Az Egyetem 1986-ban kiadott Bibliographia c. kiadványának 222. lapja tanúsítja, hogy 1947–1948-ban – hivatalosan – ő volt a tanszékvezető.

Fehér asztalnál kellemes társalgó volt. A Zala-megyei magánállatorvosi időszakából igen őszinte örömmel emlegette praxis-élményeit.

Szabó István

A gyémántdiplomás Nyiredy István dr. köszöntése

Forrás: *Állatorvosi Közlemények*, 1988. 24 (2). 164–165.

Dr. Nyiredy Istvánt, az állatorvostudomány doktorát, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetőjét gyémántdiplomája megszerzése alkalmából tanítványai, régi munkatársai 1987. december 17-én az Állategészségügyi Intézet klubjában bensőséges hangulatú összejövetelen köszöntötték.

Nyiredy István dr. 1904-ben született. Az Állatorvosi Főiskolát 1927-ben végezte el jeles eredménnyel.

A tudományos és oktató munka iránti készséget és szeretetet a szülői házból hozta magával, hiszen édesapja maga is gazdasági akadémiai igazgató tanár volt. Így szinte természetes, hogy az egyetemi stúdiumok végeztével belklinikai gyakornokként a főiskolán marad és közben elnyeri a berlini Állatorvosi Főiskola egy éves ösztöndíját. Járványtant és élelmiszer-higiénit tanul. 1929-ben „summa cum laude” doktorál és mint magyar királyi állatorvos az Országos Állategészségügyi Intézet egyik alapító tagja lesz.

1933-tól 1947-ig oktat a mosonmagyaróvári Gazdasági Akadémián, 1935-től nyilvános rendes tanárként. Emellett kutat is. Rövid ideig magánállatorvosként dolgozik, majd 1951-től ismét az Országos Állategészségügyi Intézetben folytatja munkásságát. Megszervezi és vezeti a bakteriológiai osztályt, majd 1970-ben 43 évi szolgálat után nyugállományba vonul.

Szakmai tevékenysége a tejipari és az állatorvosi mikrobiológia igen széles körét öleli fel. Tudományos munkásságáért 1952-ben a kandidátusi, 1955-ben az állatorvostudomány doktora akadémiai tudományos fokozatot nyeri el a TMB-től.

Intézeti állatorvosként már nem oktatott, ám a szakma szeretetéről és tiszteletéről úgy adott példát a mellette dolgozó munkatársainak, hogy az nemcsak szakmai, de magatartásbéli tanítás is volt. *Nyiredy István dr.* azon kevesek közé tartozik, akit több állatorvos generáció tagjai ma hálával és büszkén tartanak Mesterüknek.

Ezért is volt külön öröm számunkra, hogy Őt vendégül láthattuk, feleleveníthettük a közös munka emlékeit, örülhettünk felvillanyozódó jó hangulatának és csodálhattuk szellemi frissességét.

Amikor tisztelettel gratulálunk egy példás élet szakmai munkáját díszítő gyémánt diplomájához, szeretettel kívánunk számára jó egészséget és még sok nyugodt, békés évet.

(*Dr. Etter László*)

† **Dr. Nyiredy István (1904–1988)**

Forrás: *Állatorvosi Közlemények*, 1988. 24 (3). 261–262.

1988. március 23-án 84 éves korában elhunyt *dr. Nyiredy István*, az állatorvostudomány doktora, az Országos Állategészségügyi Intézet bakteriológiai osztályának nyugalmazott vezetője.

Nyiredy dr. 1904. március 25-én született Magyaróváron értelmiségi családban. Édesapja gazdasági akadémiai igazgató volt, valószínűleg a szülői példa is hatást gyakorolt a fiú pályaválasztására.

Középiskoláit Kassán, Miskolcon és Budapesten végezte. Érettségi után letöltötte katonai idejét és 1923-ban beiratkozott az Állatorvosi Főiskolára, ahol 1927-ben jeles minősítésű oklevelet szerzett. A Főiskola belklinikájára nevezték ki gyakornoknak. Az 1928/29-es tanévet ösztöndíjasként a berlini Állatorvosi Főiskolán töltötte, *Bongert* professzor tanszékén. A járványtan mellett itt már az élelmiszerhigiéné is tanulmányozta. Ösztöndíjas tanulmányútjáról visszatérve 1929 júliusában az Országos Állategészségügyi Intézetbe helyezték. Ugyanezen év novemberében „summa cum laude” minősítéssel megszerezte a doktori oklevelet, majd jeles eredménnyel letette az állatorvosi tiszti vizsgát és m. kir. állatorvossá nevezték ki. 1935-ig volt az intézet munkatársa. Ez idő alatt a tejtermékek bakteriológiai ellenőrzésének megszervezésére kirendelték a Tejtermékek Ellenőrző Állomásához. 1934-től a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Karának állatorvosi osztályán a tejhigiéné oktatott és szigorlatot vezetett, egyben a tejhigiéné osztályt vezette.

1935-től 1946-ig Mosonmagyaróváron dolgozott a Gazdasági Akadémián, ill. Mezőgazdasági Főiskolán. Gazdasági akadémiai rendes tanárrá nevezték ki az állategészségügyi és járványtani tanszék élére. Tanszékvezetői tevékenysége mellett megbízást kapott a magyaróvári Tejgazdasági Kísérleti Állomás vezetésére. Ez utóbbit 1940-ig irányította.

1940 júliusában a József Nádor Műegyetem állatorvosi osztályán „*A tejtermékek előállítása, különös tekintettel az egészségügyi követelményekre*” témával egyetemi magántanárrá habilitáltak.

1946-ban áthelyezték az Agrártudományi Egyetem budapesti mezőgazdasági karára és főiskolai nyilvános rendes tanárként megbízták az állategészségtani tanszék megszervezésével és vezetésével. Ezen megbízatás alól 1948-ban fölmentették. Közben, mint oly sokak számára akkoriban, *Nyiredy dr.* számára is nehéz időszak következett. Bizonyítatlan, személyes vádaskodás alapján a Népbíróság 1947-ben két és fél évi börtönre ítélte. 1948-ban Köztársasági Elnöki egyéni kegyelemben részesült. Két évig a Zala megyei Tótszerdahelyen, majd Becsehelyen magánállatorvosként működött.

1950-ben Budapestre jöhetett, tanműhely főnökké nevezték ki az Állatorvos Szaksegéd Képző Iskolába. Innen 1951-ben áthelyezéssel ismét visszakerült első munkahelyére az Országos Állategészségügyi Intézetbe. Előbb laboratóriumi szakállatorvosként dolgozott a diagnosztikai osztályon, majd esztendő múltával osztályvezetőként megszervezte a tejbakteriológiai osztály munkáját és az 1970-ben történt nyugállományba vonulásáig ennek az osztálynak az élén állt.

Pályája kezdetétől kutatómunkával is foglalkozott, fő területe a mikrobiológia, ezen belül a bakteriológia és a mikológia volt. Munkássága az állatorvosi mikrobiológia igen széles területét ölelte föl. A tejtermékek bakteriológiai ellenőrzése szükségszerűen vezette a tőgygyulladások oktanának, kórjelzésének és a beteg tőgyből származó tej összetételének vizsgálatára. A tőgy gyulladással állapottának jelzésére *dr. Stirlingné dr. Mócsy Máriával* együtt kidolgozott Mastitest-próba mind a mai napig a leggyakrabban használt vizsgáló módszer ezen a területen. Új diagnosztikai eljárásokat vezetett be a szarvasmarha-brucellosis és -gümőkór vizsgálatában is.

Az intézet feladatainak bővülésével szélesítette osztálya vizsgálati repertoárját. A keverék-takarmány gyártás, a nagyobb takarmánykészletek tárolása szükségessé tette a takarmányok mikrobiológiai minőségének ellenőrzését. Kidolgozta és alkalmazta az ehhez szükséges ma is érvényes módszereket és minősítési alapelveket. Vizsgálati eredményeiről tudományos közlemények és előadások sokaságában számolt be és témadokumentációk összeállításával is segítette az állategészségügyi szakemberek tájékozódását. Tudását természetes közvetlenséggel adta át tanítványai és munkatársai számára.

Tudományos munkásságáért az MTA Tudományos Minősítő Bizottsága 1953-ban az állatorvostudomány kandidátusa címmel tüntette ki, az 1955-ben benyújtott értekezésével pedig elnyerte az állatorvostudomány doktora fokozatot.

Egy külföldi és egy hazai aspiráns témavezetője volt. A TMB felkérésére nyugdíjasként is többször vállalt opponensi feladatot és bíráló bizottsági elnöki tiszteletet. Hosszú időn át volt elnöke az MTA Élelmiszerhigiéniai Szakbizottságának, valamint tagja több tudományos társaságnak és egyesületnek.

A Magyar Mikrobiológiai Társaság 1974-ben az állatorvosok közül – *dr. Köves Jánossal* együtt – elsőként tüntette ki a ***Manninger Rezső-émlékéremmel***. Az állatorvosképzés és továbbképzés, a tejhigiénia, a mastitis diagnosztika és a takarmányhigiénia területén végzett kiemelkedő munkásságáért az Állatorvostudományi Egyetem Tanácsa 1977-ben ***Marek József-émlékérem*** kitüntetésben részesítette.

Nyugdíjas évei alatt is mindig segített, ha erre kérték, de sem személyét, sem véleményét soha nem erőltette senkire.

Személyében egy kitűnő megfigyelő képességű, szigorú logikával gondolkodó, az összefüggéseket átlátó, pedáns eleganciával dolgozó, nagy műveltségű, szerény tudóst veszített el a magyar állatorvos társadalom, amelynek kiemelkedő egyénisége volt.

Családjának tagjai, barátai, ismerősei, tisztelői, volt kollégái és tanítványai kísérték utolsó útjára április 15-én a Farkasréti temetőben. Ravatalánál egykori munkahelye az Országos Állategészségügyi Intézet képviselőjében tanítványa és a bakteriológiai osztály élén utóda, *Etter László* búcsúztatta.

Nyiredy István dr. – sokunknak szeretett és tisztelt Pista bácsi – emlékét kegyelettel ápoljuk, a tőle kapott tudást tovább visszük.

(Dr. Etter László)

DR. VIZY LÁSZLÓ (1904–2000)

a szerológiai osztály vezetője (1929–1971), nyugdíjba menetel éve: 1971

A dokumentációkban foglaltakhoz annyit, hogy az utóbbi években gyakran (évenként 3–4-szer, majd havonta kb. kétszer) meglátogattam. Mindig szívesen vette. Az Intézet helyzete és szakmai kérdések érdekelték. Korábbi szakterületének problémái (természetesen az akkori szintre alapozottan) élénken foglalkoztatták.

Életvitelét látásának elvesztése csak valós arányban korlátozta. Életkedve töretlen volt. Búcsúzásakor többször azzal küldte ismerőseinek az üdvözlétét, hogy „mondd meg, jól vagyok, nem vagyok beteg”.

Megnyilatkozásaiban sokkal felszabadultabb volt, mint korábban hitték (hittük) róla. A vele ma folytatott beszélgetések arról győztek meg, hogy szerénysége és puritánsága mellett igen öntudatos ember, elégedett és kiegyensúlyozott.

43 éven át igen értékes intézeti-laboratóriumi munkát végzett. Tapasztalatait, ismereteit készséggel adta át fiatal munkatársainak és közölte is azokat.

Nőtstevérével és sógornőjével éltek közös lakásban és háztartásban.

Még Süveges Tibor és Varga István szokták meglátogatni, ill. velük találkozik templomba menetelei során. 1995 után havonta legalább kétszer meglátogattam haláláig. Halálának az oka hasúri daganat volt. Ez bélelzáródást okozott, amit műtétileg (egy bélszakasz kiiktatásával megszüntettek), a daganathoz azonban nem nyúltak. Utána még fél évet élt.

Dr. Szabó István

A 90 éves „nagy öregek”

Tisztelettel köszöntjük vasdiplomásainkat

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1994. 48 (2). 126–127.

Ha lépteik meg is lassúbbodtak, látásuk-hallásuk csökkent, és nem csak a koruk hajlott, jellemük egyenes, szellemük tiszta, élénk és egészséges. Köztünk élnek, tudunk Róluk, követjük sorsukat. Szeretjük Őket. Nem csak koruk, de „életteljesítményük” miatt is – messze az átlagon felül – érdemesek a kitüntetésre. Ők a „nagy iskola”, az Állatorvosi Főiskola világhíres „nagy mestereitől” tanulták a szakmát.

Szinte egyidősek: *Sajó Sándor* 1993-ban, *Révész Kálmán* idén januárban töltötte be a 90-et. *Vizy László* a legfiatalabb: decemberben lesz 90. Három különböző férfiú és életpálya. Abban azonban életkoruktól eltekintve – egyek, hogy szakmai elhivatottságuk, kari szolidaritásérzésük és emberi karakterük érdemesíti Őket arra, hogy a „nagy” díszítőjelző mindhármuknál odakerüljön az öreg szócska elé. Szakmánk egy-egy területén élvonalbeli, úttörő munkát végezve – igenis felnézünk Rájuk.

A 90. születésnap megemlékezés alkalmat ad e sorok írójának, hogy – szakmai curriculumuk rövid bemutatása révén – példaként állítsa Őket a fiatal generációk elé. Ifjabb kollégái, barátai nevében hadd kívánjak erőt, egészséget mindhármuknak. Köszönjük Nektek, amit tettetek. *Révész Kálmán, Sajó Sándor és Vizy László!* Isten éltesse Benneteket!

Ha lépteik meg is lassúbbodtak, látásuk-hallásuk csökkent, és nem csak a koruk hajlott, jellemük egyenes, szellemük tiszta, élénk és egészséges. Köztünk élnek, tudunk Róluk, követjük sorsukat. Szeretjük Őket. Nemcsak koruk, de „életteljesítményük” miatt is – messze az átlagon felül – érdemesek a kitüntetésre. Ők a „nagy iskola”, az Állatorvosi Főiskola világhíres „nagy mestereitől” tanulták a szakmát.

Szinte egyidősek: *Sajó Sándor* 1993-ban, *Révész Kálmán* idén januárban töltötte be a 90-et. *Vizy László* a legfiatalabb: decemberben lesz 90. Három különböző férfiú és életpálya. Abban azonban életkoruktól eltekintve – egyek, hogy szakmai elhivatottságuk, kari szolidaritásérzésük és emberi karakterük érdemesíti Őket arra, hogy a „nagy” díszítőjelző mindhármuknál oda-kerüljön az öreg szócska elé. Szakmánk egy-egy területén élvonalbeli, úttörő munkát végezve – igenis felnézünk Rájuk.

A 90. születésnap megemlékezés alkalmat ad e sorok írójának, hogy – szakmai curriculum rövid bemutatása révén – példaként állítsa Őket a fiatal generációk elé. Ifjabb kollégái, barátai nevében hadd kívánjak erőt, egészséget mindhármuknak. Köszönjük Nektek, amit tettek. *Révész Kálmán, Sajó Sándor és Vizy László!* Isten éltesen Benneteket!

Holló Ferenc

[...]

Vizy László dr. 1904. december 29-én Farnoson (Pest m.) született. A M. Kir. Állatorvosi Főiskolán 1928-ban kapott állatorvosi oklevelet. 1931-ben doktorált és állatorvosi tisztvi vizsgát tett.

1929. április 1-jétől 1971 végéig – tehát közel 43 éven át – egyfolytában az Országos Állat-egészségügyi Intézet dolgozója volt (egyetlen élő alapító tagja az intézetnek!). Az első években különböző (baromfi-egészségügy, parazitológia, szerológia stb.) szakterületeken dolgozott. 1942-től az intézet szerológiai részlegét, majd osztályát vezette nyugdíjba vonulásáig (azaz 30 éven át). Szakterületén munkatársaival együtt végzett vizsgálatai jelentősen hozzájárultak a II. világháború során hazánkba is behurcolt takonykór és tenyészbénaság felszámolásához, majd a brucella- és leptospiromatosis elterjedéséhez. A tenyészbénasággal, a lovak rhinopneumonitisével, a leptospirosissal, a trichinellosissal és a gümőkórral kapcsolatban mintegy 30 – elsősorban szerológiai tárgyú – szakközleménye jelent meg, és e témakörökben több tudományos és továbbképző előadást tartott.

A laboratóriumi hálózat fejlesztése során szükségessé vált szerológusgenerációt ő nevelte ki. Közülük került ki közvetlen utódja, a területi állat-egészségügyi intézetek, az állat-egészségügyi állomások számos szerológusa. Annak idején neve nemcsak az állatorvosok, hanem a határterületen kutató orvosok körében is jól ismert volt. Utóbbiak is gyakran felkeresték – elsősorban módszertani – tapasztalatcsere céljából.

Szakmaszeretete, lelkiismeretes munkavégzése, szorgalma és csendes, puritán egyénisége az intézet dolgozóinak példaképpül szolgált.

Szabad idejében bélyeggyűjtéssel foglalkozott és hosszabb időn át társadalmi aktivistája volt a Magyar Állatorvosok Bélyeggyűjtő Körének.

Holló Ferenc

Köszöntés Dr. Vizy László köszöntése 90. születésnapja alkalmából

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1995. 50 (4). 253.

Dr. Vizy László nyugalmazott osztályvezetőt 90. születésnapja alkalmából, 1994. december 28-án tisztelettel és szeretettel köszöntötték az Országos Állat-egészségügyi Intézetben. *Vizy László* vasdiplomás állatorvos (laudációja megjelent a *Magy. Állatorv. Lapja* 1994/2. számának 126–127. oldalán) az intézet egyetlen életben lévő alapító tagja, 43 évig volt aktív dolgozója, ebből 30 éven át a szerológiai részleg, majd osztály vezetője.

A bensőséges baráti összejövetelnek – mely az óév búcsúztatását is szolgálta – a Vele folytatott közvetlen beszélgetés nemcsak élménydús meleg hangulatot kölcsönzött, hanem azt szinte szakmai tapasztalatcserévé változtatta. Szóba került az intézet jelenlegi munkája, elsősorban a szerológiai vizsgálatok és módszerek alakulása. Az ünnepelt megosztotta a jelenlévőkkel (lásd a képen) gazdag pályafutásának emlékeit. Különös figyelmet keltett a többi alapító tagra való visszaemlékezése. A kölcsönös érdeklődés szülte beszélgetés azzal zárult, hogy az a közeli jövőben a szerológiai laboratóriumban folytatódik a közvetlenül érdekeltekkel.

Dr. Glávits Róbert

† Dr. Vizy László halotti értesítője

„Az a véleményem, hogy a jelen szenvedések nem mérhetők
az eljövendő dicsőséghez,
mely nyilvánvalóvá lesz rajtunk.” (Róm. 8.18.)

Szomorú szívvel, de az örök élet reményében tudatjuk, hogy

Dr. nagyóhaji Vizy László

gyémántdiplomás állatorvos, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője
96 éves korában, szentségekkel megerősítve 2000 december 28-án elhunyt.

Szeretett halottunkat a római katolikus egyház szertartása szerint 2001. január 6-án,
szombaton 13:30 órakor helyezzük örök nyugalomba a család sírkertjében, Farnoson.

Lelki üdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot a Kaniziusz Szent Péter kápolnájában mutatjuk be
2001 január 6-án délután 17 órakor (IX. kerület, Gát utca 4.).

Gyászolják:
Unokahúga Dr. Simon Gyuláné Vizy Éva és családja, unokaöccse Vizy Zsigmond és családja, valamint rokonai, volt
munkatársai, barátai.

Drága emlékét szívünkben őrizzük!

Cím: Dr. Simon Gyuláné Bp. 1124, Tornalja utca 1/b. Vizy Zsigmond Bp. 1062 Andrassy út 87-89.

Gyászbeszéd – Farnos, 2001. január 6.

Igen tisztelt Gyászoló Család, rokonok, volt munkatársak, barátok és mindazok akik szerették és tisztelték dr. Vízny László arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomás állatorvost, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetőjét.

Az Ő koporsója mellett állunk! Az Országos Állategészségügyi Intézet nevében búcsúzómon eltöltött életét, munkatársainak mindenkor önzetlenül nyújtott támogatását, szereteteiről való gondoskodását és vallásos hitét, joggal idézhetjük nevében ezt a néhány bibliai sort:

„Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam. Végezetül eltételetem nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az Úr, ama napon, az Igaz Bíró. (Pál II. levele Timotheushoz 4. 7–8.)

1904. december 29-én itt, Farnoson született. Iskoláit azonban Budapesten végezte és a Madách gimnáziumban érettségizett. Állatorvosi oklevelet 1928-ban kapott, s mindjárt az akkor létesített Országos Állategészségügyi Intézetben helyezkedett el, ahol 1971. évi nyugdíjazásáig dolgozott. Itt készítette el egyetemi doktori értekezését, majd tiszti vizsgát tett. 1942-ig az Intézet legkülönbözőbb munkaterületein foglalkoztatták. 1942-től a szerológiai osztályt vezette. E feladatkörben munkája nagymértékben hozzájárult a 2. világháború során behurcolt takonykór és tenyészbénaság felszámolásához. Utána pedig a brucella- és leptospira-mentesítés, valamint a rhinopneumonitis elleni védekezés érdekében végzett diagnosztikai munkát jelentős fejlesztő kutatást.

Számos szerológiai módszert dolgozott ki, ill. módosított, több ilyen jellegű újítását fogadták el. A trichinellosis, az echinococcosis és a tuberculosis szerodiagnosztikája terén végzett – jórészt – fejlesztő-kutató tevékenysége az emberorvosi laboratóriumokban is ismertté tették nevét. Pályájának aktív szakában neve egybeforrott a szerológiai diagnosztikával. Szerológus generációkat nevelt. Közülük kerültek ki utódai, valamint a területi állategészségügyi intézetek és állomási laboratóriumok szerológusai.

Az Intézetben eltöltött 43 éves szolgálatának utolsó szakaszában főleg a tuberculosis immunológiájával foglalkozott. Ezen kutatásainak elgondolásai azonban nem voltak beilleszthetők az éppen folyamatban lévő országos gümőkórmentesítés irányelveinek következetes végrehajtásába. Ezért az akkori állategészségügyi irányító szervek nem értékelték annyira, mint Ő szerette volna.

Emberi magatartásáért, munkaszeretetéért, segítőkészségéért és mindig a jobb, tökéletesebb munkavégzésre törekvéséért munkahelyén becsülték, tisztelték és szerették.

Szórakozásként bélyeggyűjtéssel foglalkozott. Hosszabb időn át társadalmi aktivistája volt a Magyar Állatorvosok Bélyeggyűjtő Körének.

Vízny Lászlót 1949 elején ismertem meg, amikor az Országos Állategészségügyi Intézetbe kerültem. Ő akkor már 20 éves diplomával rendelkezett és a szerológiai osztályt vezette, de ismerte az Intézet valamennyi munkaterületét. Nem voltam közvetlen munkatársa, közös témán sem dolgoztunk, de minden nap találkoztunk valamilyen formában. Nyugdíjba menetelem óta rendszeresen meglátogattam, az utóbbi években egyre gyakrabban. Talán ennek eredményeként megtisztelt azzal, hogy a rubindiplomájának átvételekor – csökkent látóképességére tekintettel – kísérője lehettem.

Szellemi frissességét haláláig megőrizte. Szakmánk, az Intézet és volt munkatársai felől mindig érdeklődött. Látogatásaim végén mindig azzal búcsúzott: „Mindenkint üdvözlök, aki

még emlékszik rám! A hölgyeknek kézcsókom!” Mivel közel 30 év telt el nyugdíjbamenetele óta, sajnos egyre kevesebbeknek tudtam átadni szívből jött üzenetét.

Emlékét tisztelettel és szeretettel megőrizzük, amíg élünk olyanok, akik ismertük. Neve azonban továbbra is, legalább addig fennmarad, míg áll az Intézet jelenlegi épülete. Ott olvasható ugyanis az Országos Állategészségügyi Intézet alapító tagjai sorában az épület halljának márványlappal borított falán.

„Ilyen az ember. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most sem él
s mint fán se nő egyforma-két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.
(...)
Akárki is volt ő, de fény, de hő volt.
Mindenki tudta és hirdette: ő volt.”
(Kosztolányi: Halotti beszéd)

Dr. Szabó István

In memoriam

† Dr. Víz László (1904–2000)

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2001. 123 (4). 249.

2000. december 28-án, egy nappal a 96. születésnapja előtt elhunyt DR. VÍZ LÁSZLÓ arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomás állatorvos, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője. A római katolikus egyház szertartása szerint 2001. január 6-án a család sírkertjében, Farmoson helyezték örök nyugalomba. Rokonsága mellett részt vettek temetésén az Országos Állategészségügyi Intézet munkatársai, barátai, tisztelői. Ravatalánál volt munkatársai nevében alulírott emlékezett mind emberileg, mind szakmailag gazdag intézeti életútjára.

1904. december 29-én született Farmoson. Iskoláit Budapesten végezte, a Madách gimnáziumban érettségizett. Állatorvosi oklevelet 1928-ban kapott. Mindjárt az akkor létesült Országos Állategészségügyi Intézetben helyezkedett el, ahol egyfolytában 1971. évi nyugdíjazásáig dolgozott. Itt készítette el doktori értekezését, majd tiszti vizsgát tett.

1942-ig az Intézet diagnosztikai részlegének mindegyik területén foglalkoztatták. 1942-ben a szerológiai osztály vezetésével bízták meg. E feladatkörében végzett munkája nagymértékben hozzájárult a 2. világháború során behurcolt takonykór és tenyészbénaság felszámolásához. Utána jelentős munkát és fejlesztő kutatást végzett a brucella- és leptospiramentesítés és a rhipnopneumonitis elleni védekezés érdekében. Társ szerzőkkel közleménye jelent meg a házinyulak és a lovak tuberculosisáról, majd érdeklődését egyre inkább a tuberculosis immunológiai kérdései kötötték le. Az e téren végzett kutatásainak eredményeiről külföldön is beszámolt. Elgondolásai nem voltak azonban beilleszthetők az országos gümőkórmentesítés irányelveinek következetes végrehajtásába. Ezért az akkori állategészségügyi irányító szervek nem értékelték annyira, mint ő szerette volna.

Az Intézetben eltöltött 43 éves szolgálatának utolsó 3 évtizede egybeforrott a szerológiai diagnosztikával. Ennek fejlesztése és korszerűsítése érdekében több módszert dolgozott ki, illetőleg módosított, ilyen természetű újítását is elfogadták. A trichinellosis, az echinococcosis és a tuberculosis szerodiagnosztikája terén végzett – jórészt fejlesztő-kutató – tevékenysége az emberorvosi laboratóriumok figyelmét is felkeltette. Szerológus generációkat nevelt. Közülük kerültek ki munkahelyi utódai, a területi állategészségügyi intézetek és részben az állomási laboratóriumok szerológusai.

Szórakozásként bélyeggyűjtéssel foglalkozott. Hosszabb időn át társadalmi aktivistája volt a Magyar Állatorvosok Bélyeggyűjtő Körének. Nem nősült meg, de lakásában meghitt családi közösségben együtt élt testvérhúgával és bátyja családjával, akik idős korában, majd életkorához képest rövid betegsége idején mindvégig szeretettel vették körül és messzemenően gondoskodtak róla. Szellemi frissességét – látásának erős csökkenése ellenére – haláláig megőrizte. Szakmánk, az Intézet és munkatársai felől mindvégig érdeklődött. Kórházban csak néhány napot töltött. Megelégedett, boldog, hívő ember volt. Szerette az életet, szerette az embereket. Csendben, békésen tért meg Teremtőjéhez.

Emlékét tisztelettel és szeretettel megőrizzük, amíg élünk olyanok, akik ismertük. Neve azonban tovább is, legalább addig fennmarad, amíg a jelenlegi intézeti épület. Ott olvasható ugyanis az Intézet halljának márványlappal borított falán az Országos Állategészségügyi Intézet alapító tagjai sorában.

Dr. Szabó István

DR. SZÉKY ANTAL (1904–1982)

**az állatorvos-tudomány kandidátusa,
a kórszövettani osztály vezetője (1937–1940 és 1950–1977),
nyugdíjba menetele éve: 1971**

Azon túl, amit megemlékezésemben rögzítettem, aláhúzottan meg kell ismételnem, hogy Széky dr. rendkívüli célszerűséggel figyelte a humán mikroszkópos kórbonctan fejlődését és ezzel késés nélkül lépést tartott.

Az OÁI-ben a kórszövettani diagnosztikai vizsgálatok és kutatások technikai és elméleti megszervezője volt. Különösen a központi idegrendszer vírus okozta betegségeinek diagnosztikailag jelentős elváltozásait térképezte fel, és ezek ismeretét ültette át fiatal munkatársaiba. Igen magas szinten művelte és műveltette a színes mikrofotográfiát. Sokat tett az elektronmikroszkópos vizsgálatok technikai alapfeltételeinek megteremtéséért és az ELMI munka beindulásáért. Saját és munkatársai munkáját egyaránt jól szervezte.

75 éves koráig (nyugdíjba menetele után szerződéssel) dolgozott, még az utolsó években is igen fiatalos lendülettel.

Több – egyszerre egy-kettő – fiatal munkatárs tanult mellette. Igen megválogatta őket. Sokat tanulhattak tőle, de nem volt könnyű alkalmazkodniuk és az ismereteket ellesniök.

Dr. Szabó István

Dr. Széky Antal (1904–1982)

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1983. 38. (1.) 55–56.

1982. augusztus 31-én meghalt Széky Antal dr., az Országos Állategészségügyi Intézet ny. osztályvezetője, az állatorvostudományok kandidátusa, aki a kórszövettant az intézet diagnosztikai és kutatómunkájának széles területén rendkívül magas színvonalra emelte.

Budapesten, 1904. június 4-én született. Az Állatorvosi Főiskolán 1926-ban abszolvált, 1928-ban szerzett oklevelet, 1934-ben szövettani témában doktorált és 1937-ben tett állatorvosi tiszti vizsgát. Szakmai életpályája nemcsak hosszú, de igen gazdag is volt változatosságokban és eredményekben egyaránt. Több mint 50 évet töltött aktív munkában, amely 3 egymástól különböző időszakra oszlott.

Az első 10 évet az Állatorvosi Főiskolán, majd annak jogutódján, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem állatorvosi karának élet- és szövettani tanszékén töltötte előbb gyakornok, aztán tanársegéd, majd adjunktus volt. A tanszék részére általános és részletes szövettani demonstrációs anyagot állított össze. Saját egyetemi doktori disszertációjának elkészítése mellett aktívan részt vett 20 állatorvos-doktori értekezés kidolgozásának irányításában.

Az állatorvosi tiszti vizsga letétele után, 1937-ben állami állatorvosnak nevezték ki. Ilyen minőségben *a következő 13 esztendőből* először 3 évet az Országos Állategészségügyi Intézetben dolgozott. A további 10 évben különböző helyeken (Mór, Gyékényes, Sopron, Kiskunfélegyháza, Barcs, Csáktornya, Alsólendva és ismét Gyékényes) járási állatorvosi és belépőállomási vezető állatorvosi munkaköröket töltött be.

Véglegesen 1950-ben került az Országos Állategészségügyi Intézetbe, ahol most már nyugdíjbamenetelig, 1977. július 31-ig dolgozott. Ez alatt a *27 év alatt* az intézet kórszövettani osztályát vezette. Tevékenysége nagymértékben meghatározta az osztály munkáját, amit viszont mindig a rutin diagnosztikai feladatokhoz és az időszerű kutatásokhoz szabott. Az általa vezetett osztály az intézet legszervezettebb részlege volt.

Magyarországon elsők között vetette fel automata festő és beágyazó gépsorok beszerzését, valamint olyan fagyasztó mikrotom üzembe helyezését, amelynek tárgyasztala elektromos hűtésű, s így feleslegessé teszi a sokszor körülményes szénsavas fagyasztást. Az Országos Állategészségügyi Intézet új laboratóriumi épülettel való bővítése során sok energiát fektetett abba, hogy az intézet korszerű elektronmikroszkópot szerezzen be, és annak használata a diagnosztikai munkába minél előbb és minél célszerűbben beépülhessen.

A normál szövettan gyakorlati oktatásában eltöltött 10 év rendkívül jó alapot adott ahhoz, hogy később a kórszövettant 27 éven át *szinte utolérhetetlen színvonalon* művelje. Számítalan új technikai eljárást próbált ki és vezetett be, egyeseket a gyors gyakorlati diagnosztika érdekében módosított. Saját maga is több gyakorlatias módszert dolgozott ki. Budapesten majdnem valamennyi orvosi kórszövettani és elektronmikroszkópos laboratóriummal szoros szakmai kapcsolatot tartott. Az ezeken a helyeken szerzett tapasztalatait rendkívül gyorsan hasznosította.

Széky Antal majdnem három évtizedes intézeti tevékenysége nemcsak az osztályáéval folyt egybe, hanem az intézet egészének munkájával is. Mindvégig az ott folyó diagnosztikai (az ő szóhasználata szerint: „rutin”) feladatokhoz és kutatómunkához kapcsolódott. Ennek megfelelően hisztokémiai módszerekkel tanulmányozta az újszülött malac vékonybeléből az emésztetlen, nagy molekulájú fehérjék felszívódását. E vizsgálatok során honosították meg a feltekeresztelt hosszabb vékonybélszakaszból egy metszet készítését. A 70-es években foglalkozott a gümőkór szövettanával, a Marek-féle betegség kórfejlődésével és a mycotoxicosisok – elsősorban a különböző állatfajokban a fusariotoxicosis okozta kórfolyamatok – kórszövettanával. Egy korábbi és az utóbbi két témában társszerzőkkel írt egy-egy munkáját az MTA akadémiai díjjal tüntette ki.

Célratorő munkájának eredménye volt, hogy az Országos Állategészségügyi Intézet kórszövettani laboratóriumának felszereltségét, vizsgálómódszereit és megállapításait mind a külföldi, mind a hazai, mind a humán, mind az állatorvosi szakkörök messzemenően elismerték. Az évek során összeállított igen értékes *demonstrációs anyagát* pedig *csodálattal szemlélték*, munkánkban többen is felhasználtuk.

Széky Antal dr. az állatorvosi és az összehasonlító kórszövettan egyik legkiválóbb hazai művelője volt. Ismereteivel és vizsgálataival a kollektíven végzett diagnosztikai és kutatómunkák színvonalát mindig jelentősen emelte. A virológiától a toxikológiáig a kórtan legkülönbözőbb területein dolgozó kutatók – intézeten belül és kívül egyaránt – keresték vele a kollaboráció lehetőségét. Tudományos munkásságának eredményeit több mint 80 szakközlemény és a kandidátusi értekezése tartalmazza. Foglalkozott a trichinellosis fejlődési ciklusával, a listeriosisnak, a juhok enterotoxaemiájának és a sertések fertőző elhalásos bélgyulladásának, a malacok haemolyticus sárgaságának kórszövettanával. Hazánkban elsőként alkalmazta a szarvasmarha-meddőség vizsgálatára a csikkürettel vett biopsziás minták szövettani vizsgálatát. Ez a munkája külföldön is nagy visszhangot keltett. Jelentős részt vállalt a leptospirosis, a mételegy, a bárányok szív- és vázizomelfajulásának, valamint a szarvasmarha demodicosis egyes kérdéseinek tanulmányozásában. Feldolgozta a lovak és a sertések *B. pyosepticum* okozta megbete-

gedésének, a nyulak myxomatosisának kórszövettanát. Kezdetől fogva, de különösen 1957 óta behatóan foglalkozott a sertések különféle (vírusos, baktériumos és más eredetű) agyhártya-, agyvelő- és gerincvelő-gyulladásaiival, azoknak differenciál-diagnosztikájával. Ehhez az idegszövet finomabb elváltozásainak kimutatására a humán területen használatos eljárásokat részletesen tanulmányozta és adaptálta. Meghonosította a frontális síkban vágott teljes agyvelő-metszetek készítését, amely eljárással lehetővé vált az agyvelő-elváltozások előfordulási helyének pontos meghatározása és térképezése, vagyis a különböző eredetű agyvelőgyulladások predilekciós helyeinek megállapítása. E témakörökben több előadást tartott és közleményt írt. A sertés agyvelőjében előforduló szövettani elváltozások differenciál-diagnosztikai értékeléséről 1971-ben kandidátusi értekezésben számolt be igen értékes képanyaggal. Sajnos az az elgondolása, hogy kiegészítve az anyag atlasz formájában is az érdeklődők széles rétegének rendelkezésére állhasson, nem valósult meg.

A Budapesten 1974 szeptemberében rendezett Orvosi Neuropatológiai Világkongresszus szervezőbizottságának tagja, a kongresszus összehasonlító neuropatológiai szekciójának pedig titkára volt. Évtizedeken át részt vett a patológus szakcsoport munkájában, több időszakban annak vezetőségi tagja volt.

Kimagasló szakmai munkásságáért háromszor részesült miniszteri kitüntetésben és megkapta a Munka Érdemrend ezüst fokozata kormánykitüntetését.

Bármennyire is hosszúnak tűnik azonban az a 78 év, amennyit élt, és bármennyire változatos és eredményeiben gazdag volt is az a szakmai út, amelyet befutott, aránylag rövid volt, aktív szolgálati idejének mindössze egytizedét tette ki az az öt esztendő, amelyet nyugdíjas állományban töltött. Sajnos hamarosan megromlott az egészségi állapota, és többször, hosszasan is betegeskedett. Súlyos betegségeit nagy türelemmel viselte. Halála előtt pár héttel – amikor utoljára találkoztam és beszéltem vele – még bizakodóan nyilatkozott egészségi állapotának alakulásáról, és jó hangulatban szötte magánéletének terveit. Sajnos azonban betegségének súlyosbodása a vártnál hamarabb bekövetkezett.

Széky Antalt az Országos Állategészségügyi Intézet saját halottjának tekintette. Hamvasztás után 1982. szeptember 23-án a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomba. Utolsó útjára rokonain kívül sok barátja, ismerőse és tisztelője kísérte el. Az állategészségügyi intézetek és a volt munkatársak nevében alulírott búcsúztatta. Emlékét megőrzi barátai, tanítványai, volt munkatársai, de legfőképpen és legtovább munkásságának eredményei. Köszönjük tevékeny életének ezt a hagyatékát, és hálával gondolunk rá, amikor ezt az örökséget kamatoztatjuk.

Szabó István dr.

DR. BUZA LÁSZLÓ (1914–1987)

**a hal- és méhbetegségek osztályának vezetője (1957–1980),
nyugdíjba menetel éve: 1971**

A rövid nekrológiájában foglalt szakmai tevékenységét érdemes kiegészíteni annak aláhúzásával, hogy a kétféle szakterület állategészségügyi vonatkozásainak (kórjelzés, védekezés) az állatorvosi karhoz kapcsolásában Buza kitartó szorgalmának, továbbképző és ismeretterjesztő munkájának döntő szerepe volt.

Míg ő ezt a harcot megharcolta, munkatársai közül többen (pl. Szakolczai, Kovácsné Gayer Éva, Békési, Csaba) jó hal- és méhbetegségügyi szakemberekké nőttek ki magukat. A tudományos ismeretterjesztésnek mind társasági (pl. MAE, Méhész-szövetkezetek), mind az írott sajtó (pl. Halászat, Méhészet) szintjén sikerült elfogadtatni az állatorvosoknak a közreműködését, szerepét.

Az Intézetben általa vezetett diagnosztikai és kutatómunkát külföldi rendezvényeken is többször képviselte. Az Intézetünkbe látogató külföldiek ezt többször tanulmányozták

Dr. Szabó István

Buza László dr. nyugalomba vonult

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1981. 36 (7). 445.

Buza László dr., az Országos Állategészségügyi Intézet Hal- és Méhbetegségek Osztályának vezetője 1980. augusztus 1-vel nyugalomban vonult. Sikerekben gazdag, közel 45 munkás év után kezdte el megérdemelt pihenését.

Buza László dr. 1914-ben Kolozsvárott született. Az Állatorvosi Főiskolán 1937-ben kitűnő minősítésű állatorvosi, 1939-ben pedig „summa cum laude” minősítésű állatorvosdoktori oklevelet szerzett. Pályáját a Járványtani és Bakteriológiai Tanszéken kezdte gyakornokként, majd ugyanitt tanársegéd lett. A felszabadulás után egy ideig a Sertéstenyésztő Vállalat állatorvosaként Békéscsabán dolgozott; 1951-ben a Debreceni Állategészségügyi Intézet állományába került, és laboratóriumi vezető szakállatorvosként elsősorban a baromfi betegségeivel foglalkozott. 1957-ben áthelyezték az Országos Állategészségügyi Intézetbe, ahol a hal- és méhbetegségek diagnosztikai munkáinak megindításával, a Hal- és Méhbetegségek osztályának megszervezésével, majd 1966-tól ennek az osztálynak vezetésével bízták meg. Közel 30 éves állategészségügyi intézeti szolgálat után innen vonult nyugalomba.

A járványtani szemléletet és a mikrobiológiai munka alapjait *Manninger* professzor mellett sajátította el, és ez útravalóként minden szakmai tevékenységében végig is kísérte. A tanszéken szerzett tapasztalatait különösen akkor hasznosította, amikor életpályájának fő feladatával, a hal- és méhbetegségek diagnosztikai munkáinak megszervezésével bízták meg. Feladatát példamutató szorgalommal és lelkesedéssel látta el. Kiindulásképpen áttanulmányozta a vonatkozó irodalmat, és felvette a kapcsolatot mindazokkal, akik a témában addig tevékenykedtek. Nemcsak a kórmeállítás kérdéseit tanulmányozta, hanem adatokat gyűjtött a hal- és méhbetegségek rendszetének kialakításához is. Munkájának eredményeképpen fokozatosan

megindult először az Országos Állategészségügyi Intézetben, majd a területi állategészségügyi intézetekben is a diagnosztikai munka, ami jelenleg a magyar állategészségügy hal- és méh-egészségügyi tevékenységének alapját képezi. Ezzel egyidejűleg *Buza dr.* előbb országosan, majd nemzetközileg is elismert szakemberré vált.

Ezt a munkáját fémjelzi a hazai és külföldi folyóiratokban megjelent 168 tudományos, illetve ismeretterjesztő közleménye, az itthon és külföldön tartott számtalan előadása, az Apimodia Méhkórtani Bizottságában, az Országos Méhészeti Tanácsban, a FAO Nemzeti Bizottságának Halászati Szakbizottságában, a Halászat c. szaklap szerkesztőbizottságában betöltött tisztsége.

Szakterületét tudományos-társadalmi vonatkozásokban is képviselte. 1962 óta a MAE Állatorvosok Társasága hal- és méh-egészségügyi szakosztályának titkára, majd elnök; a MAE halászati szakosztályának vezetőségi tagjaként is tevékenykedett és szerzett újabb híveket a hal- és méhbetegséggel foglalkozó szakemberek táborának.

Munkájának eredményét sokszor jutalmazták és számos alkalommal erkölcsi elismerésben is részesült. Ezt a Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója, a Kiváló Dolgozó, a Kiváló Munkáért kitüntetések, a MAE aranykoszorús jelvénye, a Kiváló Méhész arany fokozat és a Sötér Kálmán Jelvény arany fokozata bizonyítja.

Buza László dr. egész tevékenysége alatt magas szintű szakmai munkát végzett. A hal- és méhbetegségek területén állatorvos-generációk szakmai fejlődését és munkáját biztosította. Kívánjuk, hogy megérdemelt pihenését még hosszú időn át jó erőben és egészségben élvezze, és széles körű szakmai tapasztalatával továbbra is segítse a hal- és méh-egészségügy területén dolgozókat.

Szokolczai József dr.

† Elhunyt Buza László

Forrás: *Halászat*, 1988. 34 (1). 28.

Dr. Buza László főállatorvos, az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője, 1987. május 5-én, életének 73. évében váratlanul meghalt.

Dr. Buza László 1914-ben született Kolozsváron. Az Állatorvosi Főiskolán 1937-ben állatorvosi, 1939-ben pedig állatorvos doktori oklevelet szerzett. A felszabadulásig a Főiskola Járványtani és Bakteriológiai Intézetében gyakornokként, majd tanársegédként dolgozott. A felszabadulás után egy ideig a Sertésenyésztő Vállalat szakállatorvosaként Békéscsabán végzett széleskörű munkát, majd 1951-ben a debreceni-, 1957-től pedig az Országos Állategészségügyi Intézetbe nyert beosztást. Itt a hal- és méhbetegségek diagnosztikai munkájának megindításával, a Hal- és Méh-egészségügyi Osztály megszervezésével, majd ennek az osztálynak a vezetésével bízták meg. Közel 30 évi állategészségügyi intézeti szolgálat után 1980. augusztus 1-én innen vonult nyugalomba.

Szakmai tevékenységét bizonyítja hazai, valamint külföldi folyóiratokban megjelent 168 tudományos, illetve ismeretterjesztő közleménye, itthon és külföldön tartott számtalan előadása, a FAO Nemzeti Bizottságának Halászati Szakbizottságában, a MAE Állatorvosok

Társaságának Hal- és Méhegészségügyi Szakosztályában, a Halászat Szerkesztő Bizottságában betöltött számos tisztsége.

Eredményes munkáját sokszor jutalmazták és erkölcsi elismerésben is részesült. Ezt a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója”, „Kiváló Dolgozó”, „Kiváló Munkáért” kitüntetések, a MAE aranykoszorús jelvénye bizonyítják.

Nyugdíjasként is megőrizte aktivitását. Továbbra is dolgozott a Halászat Szerkesztő Bizottságában, széleskörű tapasztalatai közreadására irodalmi összeállításokat készített. Régi munkahelyét rendszeresen látogatta. Ez év április 23-án járt utoljára az Országos Állat-egészségügyi Intézetben. Aranydiplomájának szeptemberi átvételére készült, terveiről beszélt, melyek megvalósítását hirtelen halála örökre megakadályozta. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Dr. Szakolczai József

DR. SZÜCS LAJOS (1919–2003)

szakállatorvos (1960–1980), nyugdíjba menetel éve: 1980

Művelt, becsületes, korrekt munkatárs volt. Némi elégedetlenség kísérte világszemléletét, intézeti és egyéni életét. Amit gondolt kimondta. Legtöbb főnökével szembe került.

Az 1965–1974 között megjelent intézeti évkönyveket szerkesztette. Nyugdíjba menetele után az intézetet elkerülve élt Solymáron, 1995-ben Veszprémbe költözött. (Az utóbbi helyen első házasságából származó fiával élt.)

Dr. Szabó István

Dr. Szücs Lajos halotti értesítője

*„Ama nemes harcot megharcoltam,
futásomat elvégeztem,
a hitet megtartottam.”
(II. Tim. 4;7)*

Fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk mindazokkal,
akik ismerték és tisztelték, hogy

Dr. SZÜCS LAJOS
med.vet.et rer.nat.

földi életének 84. évében 2003. június 15-én csendesen elhunyt.

Felejthetetlen halottunk hamvait **2003. július 10-én 13 órakor**
Solymáron a temető urnafalába helyezzük nyugalomra.

EMLÉKÉT ÖRÖKKÉ MEGŐRIZZÜK!

DR. NEMESÉRI LÁSZLÓ (1924–)

**a parazitológiai osztály vezetője (1951–1980),
nyugdíjba menetel éve: 1980**

Osztályvezetőségének idejére esett a parazitológiai munka kibontakozása és tetőzése. Főleg felmérő- és szűrővizsgálatokat végeztek. Az eredményeket több cikkben foglalta össze és értékelte (lásd az évkönyveket) egyedül vagy társszerzővel. A hullák és hullarészek parazitológiai vizsgálatában, a komplex-kórjelzésekben inkább munkatársai (Holló, Gesztessy) vettek részt. A Hollóval közösen közép-káderek részére írt „Háziállataink fontosabb parazitás betegségei” c. könyv (1966) éppolyan kedvező fogadtatást nyert, mint az „Állatorvosi parazitológiai diagnosztiká”-juk (1961). Utóbbi német és spanyol változatban is megjelent (I. az évkönyvekben).

Kezdeményezője volt az intézeti évkönyvek sorozat létrehozásának, az első évkönyveket szerkesztette.

Az Intézet 40. éves jubileumi tudományos ülésének szervezésében jelentős szerepet vitt.

Szolgálati idejének a végén a parazitológiai vizsgálatok főleg az állomási laboratóriumokba tevődtek át, ezért a parazitológiai osztály önállósága megszűnt. Ezzel egyidejűleg Nemeséri aktivitása is jelentősen alábbhagyott, egészsége is megromlott és korán nyugállományba került.

Dr. Szabó István

DR. HÉJJ LÁSZLÓ (1922–2005)

osztályvezető (1949–1982), nyugdíjba menetel éve: 1982

Intézeti szakmai tevékenységének a lényegét tömören összefoglaltam abban a két laudációban, amelyet 1993-ban kitüntetéséhez, majd 1997-ben 75 éves születésnapjának megünnepléséhez illetékesek felkérésére írtam. Amint azokból kiderült, Héjj László igen hasznos tagja volt az intézetnek, de úgy is mondhatnám – az intézeteknek. Az említett céloknak megfelelően fogalmazottak azonban csak az egyik oldalt mutatják be. A másik oldal érdekében egy-két – szubjektív – gondolattal azokat ki kell egészítenem, mert különben a gyűjteményem egészébe nem illene bele.

Héjj László jó közepes képességű, szakmai fejlődésében is közepesen törekvő, de becsületesen szorgalmas, meghatározott feladatok végzésére mindig kész kolléga volt. Hiányzó ismereteit széles baráti-ismeretségi köréből mindig összegyűjtötte, pótolta. Akart jól – elsősorban az „elvárásoknak” megfelelően – dolgozni, de kutatómunkára különösebben nem törekedett. Pozíciót azonban el akart érni, de az ütközések elől mindig finoman kitért. Feltétlenül Budapesten akart maradni, mert családi körülményei miatt vidékre nem mehetett. Lehetett volna ugyanis igazgató a békéscsabai vagy a miskolci intézetben, amelyeknek beruházásait igen jól lebonyolította.

Amikor a kórbonctanon dolgozott, Csontos és Hirt tanár urak a fertőző gyomor- és bélgyulladás kísérleteinek technikai részét (kiszállások, boncolások, bakteriológiai vizsgálatok, adatgyűjtés stb.) nagymértékben rábízták. Ezt olyan odaadással végezte, hogy magunk között a betegséget az akkor divatba jött nagybetűs rövidítéssel CSHH-nak (Csontos, Hirt, Héjj) neveztük el.

Az állategészségügyi intézeteknek az OMMI-hoz tartozása idején összekötő (ma úgy mondanánk, hogy „ügyvivő”) szerepet töltött be az OMMI és az Intézet között. Az OMMI igazgatójával, Takács Imrével kitűnő kapcsolata alakult ki. Az Intézet akkori vezetője is meg volt elégedve ügyintézésével.

Amikor az emlős-kórbonctani osztályon többen voltunk már jól begyakorolt szakemberek, javasolta a juhbetegségek, majd az elvetélések diagnosztikájának a leválasztását, hogy saját külön területe legyen. Amint ez ellenállásba ütközött, elállt szándékától. Buzna dr. nyugdíjba menetele aztán segített, mert elvállalhatta az antigéntermelő osztály vezetését, noha ezen a területen addig nem dolgozott. Ebből aztán hamarosan kialakult a gümőkór- és brucellózis-mentesítési osztály, neki igen testhezálló feladatkörrel. Szerintem jól csinálta.

Állandóan talpon volt, szinte nyüzsgött a gyakorlat, az Intézet, az állomások, a témával valamilyen formában foglalkozó szervek között, de legfőképpen a Minisztériumban. A mentesítés minden csinját-binját, megbeszélte velük.

Mindegyiknek ismerte a munkáját, véleményét, arról a másikat tájékoztatta. Sokáig azt hittem, hogy ezt kívánják tőle, ma is úgy hiszem, hogy jól csinálta, pedig a végén megunták és a felelőség elhárítás módjának tartották.

Mozgékony élete persze azzal is járt, hogy mindig jólétesült volt. Ezt a szerepét is jól játszotta, értesüléseit ügyesen csak illetékesek között hintette el.

Munkatársaihoz való viszonyát kifogástalannak tartottuk. Nemigen bántott meg senkit. Ezért, ha szóba került valamilyen társadalmi, pl. szakszervezeti funkcióra, a dolgozók igen nagy többsége rá szavazott.

Párttag nem volt. Politikailag soha sem exponálta magát.

Már nyugdíjba menetele után a gümőkór-mentesítés terén végzett eredményes munkájáért megkapta a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetését és 1993-ban elnyerte a Tolnay Sándor-díjat is. (Korábban számos intézeti, MÉM és szakszervezeti elismerésben és kitüntetésben részesült.)

Nem véletlen, hogy Héjj Lászlóról 3 év óta, mióta ezeket a „történeti visszaemlékezéseket” írom, nem mertem megfogalmazni a gondolataimat. Ugyanígy vagyok Mocsári Endrével is (Őt is azonban majd meg kell próbálnom, mert különben érdemeinél alacsonyabb értékelésekkel maradhat fenn tevékenysége.) Pedig mindent egybevetve, meghatározó – vagy inkább jellegzetes szerepet betöltő – szakembere volt az Intézetnek. Beosztásomnál fogva igen sok kollégát kellett minősítenem. Általában őszintén, a valóságnak megfelelően szoktam megfogalmazni a véleményemet és természetesen mások véleményének figyelembe vételével is. Ezeket a minősítéseket ismertetni, egyetértés jeléül aláíratni kellett a minősítéssel. Az volt a gyakorlatom, hogy a fogalmazványomat megmutattam és kértem az állásfoglalását, hogy miben nem ért egyet, vagy hol érzi azt hiányosnak, hol szorul kiegészítésre. Az egyik közvetlen munkatársam (Sz. Gy.) pl. nagyokat nyelt, amikor elismerve jó diagnosztikai megérzéseit és még jó szándékú szorgalmát is, azt olvasta magáról, hogy nem tartom vezetésre alkalmasnak. Azt tapasztaltam ugyanis, hogy munkája hasznosul, de csak akkor, ha olyan ember felügyeli, akitől elsősorban szakmailag tart, akit maga fölött lévőnek ismer el. Ahogy korosodott – folyamatos párttag lévén – megpróbálták az egyik osztály vezetését rábízni. Nem tudott azonban megfelelni sem felettesei és beosztottjai, sem a szakmai követelmények szempontjából. Másik esetben egyik vidéki intézeti igazgató írta alá kissé lehangoltan minősítését, amelyet túl keménynek (szigorúnak) tartott. Ennek ellenére mindkettőjünkkel még hosszú időn át jól dolgoztunk együtt. Persze az is előfordult, hogy egy másik intézet igazgatója minősítésének elolvasásakor, talán kissé el is pirulva azt mondta: „Ha ez valóban így van, akkor nagyon köszönöm”. No, mindezt azért kellett leírni itt, mert Héjj Lászlót – nem emlékszem, kellett-e minősítenem, – Mocsári Endrét biztosan nem tudtam volna, és ma sem tudnám meggyőződéssel minősíteni. Többek között azért, mert mindkét személy esetében a saját véleményemet igen ellentétesnek érzem a köz véleményével szemben (az említett két személyt ellenkező előjellel).

Más volt a helyzet persze akkor, ha laudációról, kitüntetési, jutalmazási felterjesztésről volt szó. Ilyenkor ugyanis a pozitív tevékenység kidomborítása szükséges. Ilyent mindkettőről többször is írtam. Mindkettőnek voltak bőven pozitívumai, s ezért az említett javaslatok megfogalmazása nem volt nehéz. A minősítés azonban más, akkor a legjobb belátással a teljes igazságra törekedtem.

Ezek után Héjj Lászlóra visszatérve, őt – a laudációkban megfogalmazottak mellett – semleges, eléggé színtelen, felszínesen gondolkodó és tevékenykedő embernek tartottam. Rendkívüli alkalmazkodó képességgel rendelkezik és a „szél ellen soha sem próbált...”.

Kihasználta – amennyire éppen felkínálták neki – édesapja magas FM beosztását, sőt sógora miniszterelnökségét is, persze csak igen finoman. Annyira semleges volt politikailag is, hogy őt a származása ellenére a kemény időszakban se bántotta a párt és ugyanakkor tagnak sem akarta beszervezni, mint másokat. Úgy elégedtek meg vele a pártfunkcionáriusaink

és a párt által delegált vezetőink, amilyen, de ebben a formában maximálisan kihasználták. Nemcsak a MÉM-be járt túl sokat és gyűjtötte az állásfoglalásokat a gümőkór-mentesítés vitás kérdéseiben, valamint a legkülönbözőbb értesüléseket, hanem kőbányai részlegünkre osztályvezetősége idején hozzá járt ki Ványi italozni is. Amikor meg újra egy telepre kerültünk, éveken át reggelenként már jóval munkaidő előtt várta Ványit, aki szintén korán járt be. Valamilyen okkal-móddal mindig beállított, valami híryanaggal mindig várta az előszobájában. Ugyanakkor Ványi csúnyán meg-megalázta. S mindezt eltúrte, szinte lepergett róla. Nem tudom igazam volt-e, de Ványival szembeni legnagyobb ellenszenvemet éppen Héjj Lászlóval való viselkedése váltotta ki bennem. (Effele okai vannak annak is, hogy Ványival külön foglalkozik ez a gyűjtemény.)

Mindezeket a történelem kedvéért írtam le. Hogy érthető legyen, hogy a különben általam is igen megnyerő viselkedésűnek tartott „úri” ember intézeti tevékenységének meggyőződszerű ismertetése miért nehéz.

Dr. Szabó István

Héjj László

Javaslat a Tolnay-díjra történt felterjesztéshez

Dr. Héjj László az Országos Állategészségügyi Intézet nyugalmazott osztályvezetője 1922-ben, Enyingen született. Állatorvosi, majd nem sokkal később **állatorvosdoktori oklevelet 1944-ben Budapesten szerzett. Állatorvosi tisztvizsgát 1948-ban tett.**

Oklevelének megszerzése után 5 évig tanársegédként, majd mint FM fogalmazó, illetve segédtitkár kirendeléssel az Egyetem szülészeti, sebészeti klinikáján és állattenyésztési tanszékén dolgozott. **Az Országos Állategészségügyi Intézetbe 1949. május 1-én nevezték ki, ahonnan 33 évi folyamatos szolgálat után 1982-ben ment nyugdíjba.**

Az Intézetben több szakterületen dolgozott, de jelentősebben az emlős-kórbonctani és a szarvasmarha-gümőkór és brucellamentesítési osztályon. Tevékenységéből három feladatkör ellátása emelhető ki:

1. A nagyüzemi állattenyésztés kialakulása idején végzett diagnosztikai és szaktanácsadói munkája. Főleg a sertés- és juhbetegségekkel és az elvetélések kórjelzésével foglalkozott. Részt vett a sertésdizentéria oktanának tanulmányozásában és a fertőző sertésbénulásra gyanús esetek tisztázásában.
2. Az állategészségügyi intézetek hálózatának fejlesztése során a Békéscsabai és Miskolci Állategészségügyi Intézet építkezésének, berendezésének, valamint működésük megindításának szakmai irányítása.
3. A szarvasmarha-állományok gümőkór- és a szarvasmarha-, valamint a sertésállományok brucellamentesítésének érdekében kifejtett diagnosztikai, szervező és tanácsadói tevékenysége, amely magába foglalta a gyakorlatnak és a MÉM irányító tevékenységének összekötő egybehangolását is. Az Intézetben erre a célra létesített osztályt megszervezte és mindvégig vezette. Bekapcsolódott a szarvasmarha-gümőkór egyes diagnosztikai kérdéseinek, pl. a paraallergiás reakciók okának tisztázására irányuló kutatásokba. Munkakörének témáiból több előadást tartott itthon és külföldön.

Mintegy 25 szakközleménye jelent meg. Német és francia nyelvtudásával mindig segítette munkatársainak szakirodalmi tájékozódását. Hosszabb időn át referált ilyen nyelvű szaklapokban megjelent közleményeket.

Diagnosztikai, valamint gümőkór- és brucellamentesítési témakörben igen sok helyszíni vizsgálatot és szaktanácsadást végzett. Ezekkel a gyakorlat egyértelmű elismerését vívta ki. Munkahelyén kötelességtudásáért, szolgálatkészségéért, udvarias és kellemes modoráért egyaránt becsülték és szerették.

Külső szervekkel igen jó kapcsolatot tartott. Mind az Intézetben, mind a gyakorlatban és hivatalokban szívesen működtek vele együtt.

Párttag nem volt, de a társadalmi munka végzésétől nem zárkozott el. A szakszervezetben vállalt különböző funkcióinak ellátásával is elnyerte munkatársai bizalmát.

Munkáját az Intézet vezetősége és a felettes szervek egyaránt többször elismerték és ki-tüntették.

Nyugdíjba menetele után még mintegy 10 éven át a Pfizer Tudományos Központ szaktanácsadójaként szolgálta a magyar állategészségügy érdekeit és kamatoztatta korábbi munkája során szerzett szakmai tapasztalatait és kapcsolatait.

Budapest, 1993. július 8.

Dr. Szabó István

Héjj László köszöntése 75. születésnapja alkalmából

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1997. 119 (7). 438–439.

Az Állatorvos-tudományi egyetem, az Állat-egészségügyi Igazgatástani és Agrár-gazdaságtani Tanszék, valamint a MOÁE Állat-egészségügyi Igazgatási és Igazságügyi Társasága 1997. február 13-án ünnepi szakülést rendezett. Az ünnepi szakülés megrendezésének legfőbb motívuma két olyan köztisztelőben álló és az egész hazai állatorvosi kar által tisztelt és szeretett kolléga köszöntése volt, akik a közelmúltban léptek be életük 75. esztendőjébe. DR. DR.H.C. LAMI GYULA ny. egyetemi tanár és DR. HÉJJ LÁSZLÓ ny. osztályvezető főállatorvost ünnepelte a szép számban – az ország minden részéből – összejött hallgatóság. A MÁL szerkesztősége azzal, hogy – teljes terjedelemben – közli a jubilánsok méltatását, maga is a gratulálók sorába áll, és kollegiális-baráti érzésekkel üdvözli LAMI professzort és HÉJJ főállatorvost.

[...]

Kedves HÉJJ LÁSZLÓ *főállatorvos kollégánk!* – kezdte a másik laudátor, majd méltatta HÉJJ DR. munkásságát.

DR. HÉJJ LÁSZLÓ Enyingen született, ahol édesapja járási állatorvos volt. Állatorvosdoktori oklevelet 1944-ben szerzett, tisztivizsgát 1948-ban tett. Pályája elején 5 évig az egyetem szülészeti, sebészeti klinikáján és állattenyésztéstani tanszékén dolgozott mint tanársegéd, ill. mint kirendelt FM-fogalmazó, majd segédtitkár.

Az Országos Állat-egészségügyi Intézetbe 1949. május 1-én nevezték ki, ahonnan 34 évi folyamatos szolgálat után – 60 éves korában – 1982-ben ment nyugdíjba. Hosszabb ideig az emlískórbonctani, az antigéntermelő és előkészítő, valamint a szarvasmarhagümőkór- és brucellosismentesítési osztályon dolgozott. Az utóbbi két osztály vezetője volt.

Az emlískórbonctani osztályon főleg a sertés- és a juhbetegségekkel és az elvetélések kórjelzésével foglalkozott. Részt vett a sertések akkor fertőző gyomor- és bélgyulladásának, ma sertédizentériának nevezett betegségének oktani kísérletes tanulmányozásában.

Az intézettől mind a gyakorlat, mind a központi irányítás által igényelt, vagy éppenséggel elrendelt helyszíni kiszállásokra mindig készséggel vállalkozott. A nem egyszer igen kényes feladatokat megbízhatóan és fegyelmzetten látta el. E téren a területi intézetek munkáját is készséggel segítette.

Sikeresen irányította a békéscsabai és a miskolci állat-egészségügyi intézet építkezését, berendezését és munkájának elindítását. Sőt, a szombathelyi intézet létesítésének kezdésekor is közreműködött.

Legmaradandóbbat a szarvasmarha-állományok gümőkór- és a szarvasmarha-, valamint a sertésállományok brucellosismentesítése terén – mintegy két évtizeden át – végzett munkájával alkotott. Megszervezte és vezette az erre a célra létesített osztályt. Ebben a munkában szervező- és kapcsolatteremtő képessége jól érvényesült. Hasonlóan jó kapcsolatot tartott fenn az adott témában kutatást végző kollégákkal, akiknek főleg a paraallergiás reakciók okainak kiderítésére végzett munkájába maga bekapcsolódott. A mentesítés célkitűzéseiről, módszereiről és eseményeiről itthon és külföldön több előadást tartott.

HÉJJ LÁSZLÓ intézeti munkája igen hasznosan kisugárzott az egész ország állategészségügyének alakulására, és nevét az egész országban ismertté tette. Mind közvetlen munkahelyén, mind a gyakorlatban kötelességtudásáért, szolgálatkészségéért, udvarias és kellemes modoráért tisztelték és szerették. Eredményes munkásságát az intézet és a felettes szervek egyaránt kitüntetésekkel többször is elismerték.

Nyugdíjba menetele után – immár 15 éven át – a korábbi tapasztalatait és kapcsolatait a Pfizer Tudományos Központban, majd a Földművelésügyi Költségvetési Irodában hasznosította, ill. ma is hasznosítja.

Dr. Szabó István – Dr. Tekes Lajos

Aki képtelen munka nélkül élni

Forrás: *Állatorvosi Kamarai Hírek*, 1998 (4). 34.

Dr. Héjj László nyugalmazott osztályvezető főállatorvosra nagy szeretettel és tisztelettel gondol az egész állatorvos-társadalom. Vannak, akik egyetemi tanársegédként vagy az Országos Állat-egészségügyi Intézet munkatársaként ismerték meg, mások mint minisztériumi főállatorvost vagy a Pfizer Tudományos Központ szaktanácsadóját köszönthették munkája során. Tudományos előadásaival bejárta az egész országot, az agráregyetemeket, sőt külföldön is megismerték sokoldalú szakmai felkészültségét. Tartott előadást Jénában, Varsóban, Wrocławban és Bukarestben.

Héjj László 1922. március 29-én született. Édesapja állatorvos, édesanyja tanítónő volt. Két évig magántanulónaként végezte el az elemi két első osztályát édesanyja keze alatt úgy, hogy 5 évesen már iskolás volt. Ezért mondta mosolyogva, hogy „mindenhol mindig én voltam a legfiatalabb, az elemiben, a gimnáziumban, azt egyetemen, sőt az első hat között diplomáztam, így egy évig voltam az ország legfiatalabb állatorvosa, majd az évfolyamról először dokto-ráltam, így lettem a legfiatalabb doktor. Most talán még annyit, hogy közben voltam egy darabig a legfiatalabb aranydiplomás. A folytatás a jövő titka.”

Gimnáziumi tanulmányait Budapesten végezte a Trefort utcai Gyakorló Főgimnáziumban. Pályaválasztása nem volt nehéz, mivel gyermekkorától rendszeresen járt édesapjával és örömét lelte az ő gyógyító tevékenységében. Még egyetemi hallgató korában kirendelték a Mura-vidékre a sertésbénulás megfékezésére. 1943 nyarán jött egy rendelet, hogy aki három klinikai tárgyból leszigorlatozik, állatorvosi tevékenységet folytathat. Így került ismét a Mura-vidékre helyettesítő állatorvosként. 1944-ben szerzett állatorvosi diplomát. Rövid ideig szülőfalujában, Enyingen körzeti állatorvosként dolgozott, majd tanársegédi kinevezést kapott a Szülészeti Klinikára. Akkor a Poliklinika a szülészethez tartozott, így nagyon változatos munkát kapott feladatul. A nagy gyakorlattal rendelkező Cseh Sándor vezette be a szakma rejtelseibe. Naponta 2-3, néha még öt műtétet is végeztek. Az élet azonban tartogat meglepetéseket. A HM-ből jött egy leirat az egyetemre, hogy minden tanszék terjesszen fel egy tanársegédet, akit véglegesen felmentenek a katonai szolgálat alól. Hetzel professzor úr a három tanársegéd közül Héjj László felmentését kérte, aki ezek után rövidesen megkapta a SAS-behívót. A huszároknál teljesített szolgálatot. Az oroszok elől Németországba települt át a lovasság. Mivel jól beszél németül Héjj doktor, így a környékben a német gazdák állatainak gyógykezelését is ellátta, mert a környékben, ahol táboroztak, mindegyik állatorvos katonai szolgálatot teljesített.

Amikor a hadifogságból hazatért, a tanársegédi állását már betöltötték, így került az FM-be miniszteri fogalmazónak. 1949-ben volt a nagy tisztogatás, amikor ő is az eltávolítandók listájára került. Kádár Tibor, az akkori osztályvezető az Országos Állat-egészségügyi Intézetbe helyezte. Először a szerológiára, majd a szövettanra és a parazitológiára került. Később a kórbonctanon kötött ki. Erről így nyilatkozik:

– Itt egy nagyon kellemes szakmai együttes volt, élén Szabó Istvánnal, aki nem ismert elvégezhetetlen munkát, megoldhatatlan feladatot, ha kellett, éjszakákon át olvasott, gyűjtötte az irodalmi adatokat, de addig nem nyugodott, míg az adott problémát nem sikerült megoldani. Öröm volt vele dolgozni. Nem azt nézte, hogy mikor van vége a hivatalos munkaidőnek, csak egy célja volt, hogy legyen biztos diagnózis, amit az akkori politikai nagyságok sem vonhatnak kétségbe.

Tíz és fél évi intézeti munka után ismét a minisztérium állományába került.* Kardeván László, az FM Állat-egészségügyi Osztályának vezetője a szarvasmarha-állományok gümőkórtól való mentesítésének irányításával bízta meg. A munka soká tartott, hiszen 18 év kellett, mire befejeződött az állomány mentesítése. Sok gondot okozott a visszafertőződés, aminek fő oka a téeszék egyesítése utáni szarvasmarha-állomány cseréje, mozgatása. A gümőkór-

* Félreértett információ: Héjj László továbbra is az Intézet státuszában volt, és az Intézet osztályvezetőjeként ment nyugdíjba 1982-ben – *Sz. I.*

I. AZ ORSZÁGOS ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZET

mentesítés közben megkezdődött a brucellamentesítés is, ami már nyugdíjba vonulása után fejeződött be.

Különleges feladatként kapta a békéscsabai és miskolci állat-egészségügyi intézetek megépítését, berendezését és felszerelését. Mindkét intézet kiválóan látja el feladatát.

Munkája elismerését több kitüntetéssel honorálták. Négy alkalommal kapott Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója kitüntetést, 1982-ben a Munka Érdemrend arany fokozatát és 1993-ban a Tolnay Sándor miniszteri kitüntetést.

1946 júniusában vette feleségül Antall Editet. Két lánya és négy unokája van. Nyugdíjazása után sem maradt munka nélkül. A Pfizer Tudományos Központban helyezkedett el mint állatorvos szaktanácsadó. Amikor betöltötte a 70. életévét, ismét nyugdíjazták. Mivel képtelen munka nélkül élni, így boldogan vállalta felkérésre a Földművelésügyi Költségvetési Irodában a munkát, ahol mind a mai napig dolgozik.

Tapolca, 1998. szeptember 6.

DR. BARTALIS IMRE
ny. állat-egészségügyi főtanácsos

† Héjj László dr. halotti értesítője

Isten akaratában megnyugodva a család
és az Állami Állategészségügyi Szolgálat tudatja, hogy

DR. HÉJJ L Á S Z L Ó
GYÉMÁNTDIPLOMÁS ÁLLATORVOS

az Országos Állategészségügyi Intézet ny. osztályvezetője
2005. augusztus 13-án, életének 84., házasságának 60. évében
hosszú betegség után a szentségekkel megerősítve elhunyt.

Hamvainak elhelyezésére 2005. szeptember 1-én, délután 16 órakor
a Felső-Krisztinavárosi Plébánia (XII., Apor Vilmos tér) urnatemetőjében
római katolikus szertartás keretében kerül sor.

Gyászolják: felesége, sz. Antall Edith, lányai Edit és Klára,
unokái Jeszenszky Zsolt, Jeszenszky Réka, Gémes Alma, Gémes Tamás,
testvére Héjj Ervin és felesége Bükhely Éva, veje Jeszenszky Géza.

AZ ELHUNYATAT AZ ÁLLAMI ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT SAJÁT HALOTTJÁNAK TEKINTI.
KOSZORÚ ELHELYEZÉSÉRE NINCS LEHETŐSÉG.

Gyászbeszéd, 2005. szeptember 1.

Tisztelt Gyászoló Család!

Az eltávozott családtagról, barátról a visszamaradók rengeteg emléket őriznek meg. Ezek az emlékek azonban csak a családban, ismerősök körében átélte eseményekről és az azokban szereplő emberről szólnak.

Arról, hogy valaki milyen volt, a hivatása gyakorlása során és **milyen eredményeket ért el**, a családtagoknak, barátoknak és nem a szakterületen dolgozóknak lehet, hogy nem kielégítő az ismerete és ennek hiányában erre vonatkozóan esetleg megfelelő emléküik sem marad az eltávozotról. Hogy ezt a hiányt pótoljam, a családtagról, a barátról tárolt emléképeket szeretném kiegészíteni az állatorvos-társadalomban Dr. Héjj László szakmai tevékenységéről fennmaradt emlékekkel.

Az Országos Állategészségügyi Intézetbe 1949. május 1-én nyert kinevezést, az Egyetemen előzőleg eltöltött ötévi munkát követően és ott nyugdíjba vonulásáig 33 évet dolgozott.

1. Az Intézetbe kerülését követően az intézet hagyományainak megfelelően több szakterületen dolgozott. Munkássága elején főleg **a sertések és juhok vetéléseinek** diagnosztikájával, **a sertésdizentéria** oktanának tanulmányozásával és a **fertőző sertésbénulásos** esetek tisztázásával foglalkozott.
2. Az intézeti hálózat fejlesztése során feladata volt **két vidéki intézet építkezésének**, berendezésének és működésük beindításának szakmai irányítása. A kapott feladatokat megelégedésre, magas színvonalon teljesítette.
3. A legmaradandóbban azonban a **szarvasmarha-állományok gümőkór** és a szarvasmarha, valamint sertés állományok brucellamentesítése terén – mintegy két évtizeden át – végzett munkájával alkotta. Megszervezte és vezette az erre a célra létesített osztályt, amelynek a feladata diagnosztikai, szervező-irányító és tanácsadói jellegű volt.

Munkája során megvalósította a központi irányítás és a gyakorlati munka példaértékű összehangolását. Számos előadást tartott a mentesítés módszeréről és eredményeiről idehaza és külföldön. A témában 25 szakközleménye jelent meg.

Tevékenysége igen **pozitívan befolyásolta** az egész ország állategészségügyének alakulását és **nevét az egész országban ismertté tette**. Munkájával egyértelmű elismerést váltott ki és annak eredményeként Magyarország szarvasmarha-állományainak gümőkór-mentességét a Nemzetközi Járványügyi Hivatal is elismerte. Számos kitüntetésben részesült.

Munkastílusát a kötelességtudat, a szolgálatkészség az udvariasság és a jó modor jellemezte.

Kiváló emberi tulajdonságaihoz kiváló szakmai tudás párosult.

Az intézeti éveket követően a Pfizer Tudományos Központban illetve a Földművelésügyi Költségvetési Irodában tevékenykedett tovább, ahol a korábban szerzett tapasztalatait és kapcsolatait is az Állategészségügyi Szolgálat érdekében hasznosította.

Kedves Laci! Egy életen át való fáradozásod az állategészségügyért nem volt hiábavaló. Tetteiden keresztül neved az állatorvos társadalom történetében örökre fennmarad. Büszkék vagyunk arra, hogy ismerhettünk és dolgozhattunk veled.

Tekes Lajos

DR. CSONTOS LÁSZLÓ (1922–1995)

a virológiai (fő)osztály vezetője (1957–1984), nyugdíjba menetel éve: 1984

1957-ben Kádár Tibor, akkori igazgatónk, azt kérdezte tőlem, hogy ismerem-e Csontos Lászlót és mit tudok róla, mert az Intézetbe szeretne kerülni. Én csak az édesapját ismertem, Csontos Lászlót egyáltalán nem, mint gyakornokra sem emlékeztem, addigi pályájáról, sorsáról nem tudtam semmit.

Kádár Tibor nem kérte, hogy érdeklődjem utána, hisz nyilván már eldöntötte, hogy Csontos József fiának helye van az Intézetben. Mivel azonban szinte nap mint nap a hivatalos munka után Szent-Iványi Tamással együtt dolgoztunk kutatásainkon, egyszer szóba került és ő teljes információval rendelkezett. Emlékezetem szerint olyasfélét mondott, hogy igen jó képességű ember, jól jártok vele, csak ludovikás tiszt volt, és ennek a nyomait magán viseli.

Míndez beigazolódott. Csontos eleinte közvetlen mellettem dolgozott, de később is egymás közelében tevékenykedtünk. Kitűnően, megbízhatóan és eredményesen dolgozott, amint a mellékelt dokumentumok is bizonyítják. Az Intézetünkben a vírustenyésztésen alapuló vírusdiagnosztikát és kutatást ő indította el, az emlős kórbonctani osztályról levált vírusdiagnosztikai osztályt ő szervezte meg, annak akkori berendezése, a zárt és nem zárt vírusrészleg elkülönülése két külön szinten az ő elgondolása szerint valósult meg.

Sokat, pontosan dolgozott. Vírusizolálásra, savópár-vizsgálatokra törekedett. Segítségével állt talpon átmenetileg a halvirológia is.

Sajnos végig sok tekintetben rajta maradt a ludovikás „máz”. Sértődöttségét nem vetkőzte le. Ezen is múlt, hogy nem szerezte meg azt a tudományos fokozatot, amit pedig felkészültsége és munkája alapján megérdemelt volna

Dr. Szabó István

Dr. Csontos László nyugdíjba vonult

Forrás: *Állategészségügyi és Takarmányozási Közlemények*, 1985. 1. 74–75.

Dr. Csontos László, az Országos Állategészségügyi Intézet virológiai főosztályának vezetője eredményekben gazdag szakmai pályafutás után nyugállományba vonult.

Csontos László dr. 1922-ben Nyíregyházán született. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd érettségi után, 1940-ben katonai szolgálatra vonult be. A leszerelése után, 1946-ban megkezdett állatorvosi tanulmányait 1950-ben fejezte be kitűnő minősítéssel. Pályáját a Phylaxia Állami Oltóanyagtermelő Intézetben kezdte, majd 1953-ban a Budapesti Fővárosi Tanács mezőgazdasági osztályán, ezt követően pedig a Budapesti Baromfi Feldolgozó Vállalat kísérleti laboratóriumában dolgozott. 1957-től nyugállományba vonulásáig az Országos Állategészségügyi Intézetben teljesített szolgálatot.

A több mint negyedszázados termékeny intézeti tevékenysége alatt kezdetben a kórbonctani osztályon dolgozott, ahol nagy kitartással végzett szakmai munkája mellett a háziállatok vírusos betegségeivel kapcsolatos diagnosztikai és kutatómunka állt érdeklődésének középpontjában.

Az általa 1963-ban megszervezett vírusdiagnosztikai laboratóriumot igen jó felkészültséggel és szervezőkészséggel oly mértékben kifejlesztette, hogy 1968-tól indokolttá vált annak önálló osztályként, 1983-tól pedig főosztályként való működése. A több mint két évtizedes tevékenysége alatt állatorvos-virológus generációk sorát nevelte ki, és tanította a rendkívül sokrétű intézeti feladatok ellátására.

A napi diagnosztikai munka mellett kiterjedt kutatói tevékenységet is folytatott. Kutatómunkájában elsősorban nem az elméleti virológia kérdései, hanem a mindennapos gyakorlattal szorosan összefüggő kérdések, a nagy gazdasági kárt okozó vírusos betegségek oktanának, kórfejlődésének és az ellenük való védekezés lehetőségeinek vizsgálata foglalkoztatta.

Úttörő vizsgálatokat végzett a sertés Aujeszky-féle betegségének kórfejlődésével, járványtanával és immunológiájával kapcsolatosan. Dr. Szent-Iványi Tamás akadémikussal megteremtették a TGE diagnosztikáját, és a külföldi próbálkozásokat közel egy évtizeddel megelőzve kidolgozták a szájon át alkalmazható TGE-vakcinát. Kiterjedt diagnosztikai és kutatómunkát végzett – többek között – a borjak vírus okozta megbetegedései, a hazai loállományokban járványszerűen jelentkező lóinfluenza oktana, a baromfi-reo- és -adenovírusok oktani szerepének tisztázása, és a halak vírusos betegségei terén is. A világon elsőként izolálta és határozta meg a liba-adenovírusokat. Tevékenyen részt vett az Aujeszky-féle betegségtől való „Mentesítési irányelvek” kidolgozásában, és irányította az azok továbbfejlesztését megalapozó kutatásokat. Megjelent közleményeit és az e témakörben tartott előadásait, eszmecseréit külföldön is nagyra értékelték. 1970-ben a WHO Animal Virus Characterization Committee felkérte, hogy vegyen részt a madarak adenovirusaival foglalkozó munkacsoport munkájában. Sokrétű szakmai tapasztatait 1971 és 1974 között először Törökországban, majd Cipruson, 1979 és 1981 között pedig ismét Törökországban FAO-szakértőként is kamatoztatta.

Kimagasló munkásságát 1962-ben és 1970-ben a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója”, majd 1982-ben „Kiváló Dolgozó” kitüntetés adományozásával is elismerték.

Egy-egy időszakban értékes munkát fejtett ki az MTA Állatorvostudományi Bizottsága különféle virológiai témákat vizsgáló ad hoc bizottságaiban, 1983-ban pedig a MOTESZ Magyar Mikrobiológiai Társasága vezetőségi tagjai sorába választották.

Most, hogy eredményes szakmai pályafutása után a munkát a jól kiérdemelt pihenés váltja fel, kívánjuk, hogy egészség kísérje további életútját, és reméljük, hogy gazdag tapasztalataival nyugdíjasként továbbra is támogatja munkánkat.

(Dr. Mocsári Endre)

Csontos László dr. tudományos munkássága

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1993. 48 (5). 301–302.

CSONTOS LÁSZLÓ 1922-ben Nyíregyházán született. Középiskolai tanulmányait Budapesten a piaristáknál végezte, majd érettségi után 1940-ben a Ludovika Akadémia hallgatója lett. Állatorvosi tanulmányait 1946-ban kezdte meg. 1949-ben – annak ellenére, hogy évfolyamelső volt – az egyetemről kizárták, de ősszel újra felvették, így egyetemi tanulmányait 1950-ben befejezhette, kitűnő minősítéssel.

Pályáját a Phylaxia Állami Oltóanyagtermelő Intézetben kezdte. Itt 1952-ben egy oltási balesetért őt vonták felelősségre, letartóztatták és szabotázs címén 1 évre ítélték, melyet fellebbezés folytán 4 hónapra mérsékeltek. Ennek az esetnek az árnyéka végigkísérte egész aktív pályafutását. 1953-ban a Budapesti Fővárosi Tanács mezőgazdasági osztályán, ezt követően pedig a Budapesti Baromfi-feldolgozó Vállalat Kísérleti Laboratóriumában dolgozott.

1957-től nyugállományba vonulásáig az Országos Állat-egészségügyi Intézetben teljesített szolgálatot.

A több mint negyedszázados termékeny intézeti tevékenysége alatt kezdetben a kórbonctani osztályon dolgozott, ahol nagy kitartással végzett szakmai munkája mellett a háziállatok vírusos betegségeivel kapcsolatos diagnosztikai és kutatómunka állt érdeklődésének a középpontjában. Az általa 1963-ban megszervezett vírusdiagnosztikai laboratóriumot igen jó felkészültséggel és szervezőképességgel oly mértékben kifejlesztette, hogy 1968-tól indokolttá vált annak önálló osztályként, 1983-tól pedig főosztályként való működése. A több mint két évtizedes tevékenysége alatt állatorvos-virológus generációk sorát nevelte ki és tanította a rendkívül sokrétű intézeti feladatok ellátására.

A napi diagnosztikai munka mellett kiterjedt kutatói tevékenységet is folytatott. Kutatómunkájában elsősorban nem az elméleti virológia kérdései, hanem a mindennapos gyakorlattal szorosan összefüggő kérdések, a nagygazdasági kárt okozó vírusos betegségek oktatának, kórfejlődésének és az ellenük való védekezés lehetőségeinek a vizsgálata foglalkoztatta.

A baromfiiparban eltöltött idő alatt a libák listeriosisával és a pasteurellosis furazolidonnal való kezelésével kapcsolatban végzett eredményes kutatómunkát.

Úttörő vizsgálatokat végzett a sertés Aujeszky-féle betegségének a kórfejlődésével, járványtanával és immunológiájával kapcsolatosan. Szent-Iványi Tamás akadémikussal megteremtették a TGE diagnosztikáját, és a külföldi próbálkozásokat közel egy évtizeddel megelőzve kidolgozták a szájon át alkalmazható TGE-vakcinát. A TGE-vakcina mellett kidolgozta a juhok ún. Stamp-vírus okozta elvetélése elleni vakcinát. Belga kutatókkal egy időben, 1978-ban Benyeda dr.-al felismerték a koronavírus okozta, a TGE-hez igen hasonló bántalmat, és azt a TGE-től elkülönítették. Kiterjedt diagnosztikai és kutatómunkát végzett – többek között – a borjak vírus okozta megbetegedései, a hazai lóállományokban járványszerűen jelentkező lóinfluenza oktatana, a baromfi reo- és adenovírusok oktatani szerepének a tisztázása és a halak vírusos betegségei terén is. Kezdeményezte az Aujeszky-féle betegségtől való mentesítést, és tevékenyen részt vett a „Mentesítési irányelvek” kidolgozásában, és irányította az azok továbbfejlesztését megalapozó kutatásokat.

ÁLDÁSY és BARTHA DR.-ral a világon elsőként írták le a borjak adenovírus okozta légző- és emésztőszervi megbetegedését. Nevéhez fűződik a szarvasmarhák IBR-vírus okozta légzőszervi megbetegedésvírus izolálásával igazolt első hazai előfordulásának leírása, valamint a világon elsőként izolálta és határozta meg a liba adenovírusait.

Megjelent közleményeit és az e témakörben tartott előadásait, eszmecseréit külföldön is nagyra értékelték. 1970-ben a WHO Animal Virus Characterisation Committee felkérte, hogy vegyen részt a madarak adenovírusával foglalkozó munkacsoport munkájában. Sokrétű tapasztalatait 1971 és 1974 között először Törökországban, majd Cipruson, 1978 és 1981 között pedig ismét Törökországban, FAO szakértőként is kamatoztatta. 1978-ban és 1984-ben az Office Internationale des Epizooties Párizsban, majd Bécsben tartott ülésén a TGE előfordulásáról, az ellene való védekezéséről, ill. az Aujeszky-féle betegség előfordulásáról, az

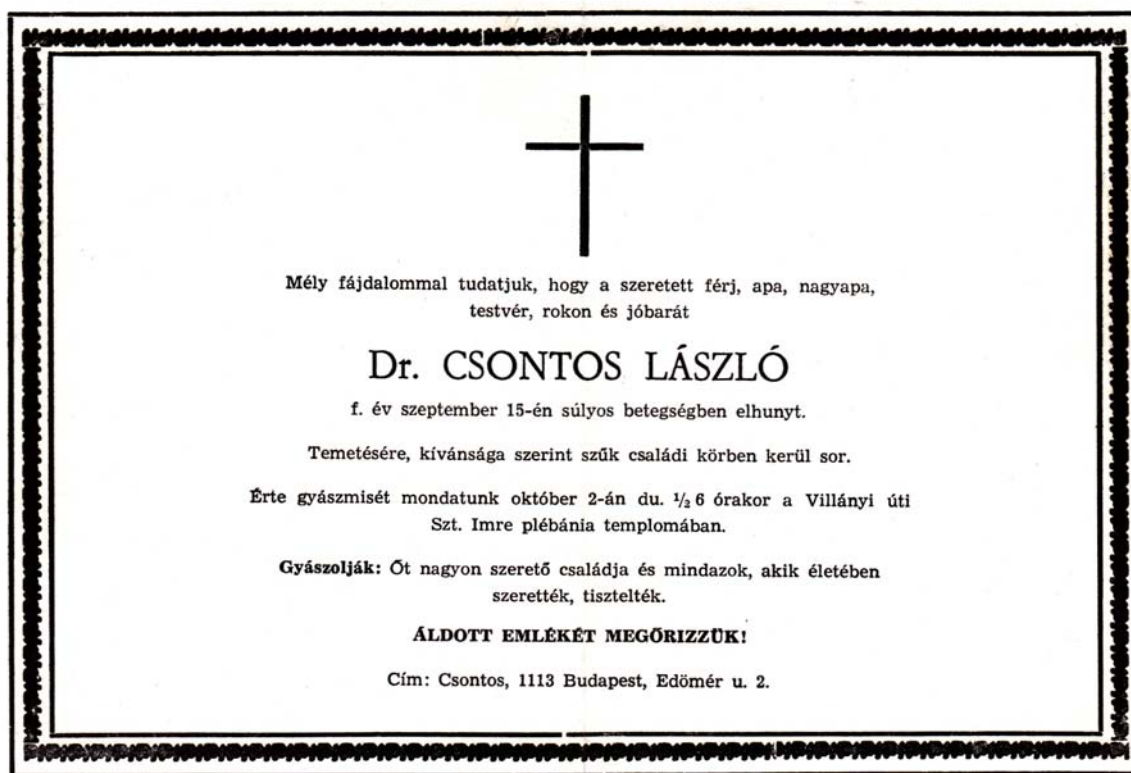
ellene való védekezésről és a mentesítésről korreferátumban számolt be, az első témában Mocsáry Endrével közösen. 1977-ben meghívottként az USA-ban sertéseken jelentkezett Aujeszky-féle betegségről rendezett ténymegállapító konferencián tartott előadást.

Szakközleményeinek a száma 48. Részt vett két témadokumentáció megírásában is: SZENT-IVÁNYI TAMÁSSAL az afrikai sertéspestisről, ill. BARTHA ADORJÁN és ÁLDÁSY PÁL szerzőtársakkal a szarvasmarhák vírusos légző- és emésztőszervi megbetegedéseiről.

1962-ben és 1970-ben a Mezőgazdaság kiváló dolgozója, majd 1982-ben Kiváló dolgozó kitüntetésben részesült.

Dr. Szabó István

† Dr. Csontos László halotti értesítője

† Dr. Csontos László (1922–1995)

Csontos László emlékének ajánlva

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1996. 51 (10). 581.

Úgy ment el, ahogy élt: csendben, visszahúzódóan, mintegy „magánügyként”. Akik csak felületesen ismerték, nagyon udvarias, de inkább zárkózott, nehezen oldódó embernek vélték. Sarkazmussal fűszerezett, metszően szellemes humorát sokan félreértették és igaztalanul mizantrópnak tartották. Ez azonban családi hátterével és neveltetésével sem fért volna össze, miután édesatyjától szerénységet és puritán gondolkodásmódot, édesanyjától mély vallásosságot

tanult. Ezt egészítették ki a piaristák példamutató lelkiismeretességre, a Ludovika Akadémia pedig erős öntudatra ébresztés mellett fegyelmezettségre és önfeláldozó kötelességteljesítésre neveléssel.

Nyíregyházán, 1922. február 21-én született. DR. CSONTOS JÓZSEF egyetemi m. tanár fiaként eredetileg nem kívánt atyja nyomdokaiba lépni, ezért a piaristáknál tett kitűnő érettségi vizsga után a katonai pályát választotta. A Ludovika Akadémia kitüntetéssel végzett „aks”-át 1943-ban avatták hadnaggyá, katonai karrierje azonban a II. világháború befejeztével véget is ért. Igazolták, de a honvédség, kötelékéből végkielégítéssel el is bocsátották. Ezek után csak szállítómunkásként tudott elhelyezkedni. Egyetlen kiút maradt számára: felvételt nyerni egyetemünkre. Évfolymelsőként, kiváló eredménnyel szerezte meg diplomáját (1951). Életútját továbbra is a Sors irányította. Az Oltóanyag-termelő Intézet laboratóriumában kezdett dogozni, a koncepciók perék idején azonban egy „véletlen” oltási baleset jó alkalmat adott a volt ludovikás tiszt kompromittálására. Felelőssé tették, 1 év börtönbüntetésre ítélték, ahonnan amnesztiával, büntetésének letöltése előtt szabadulhatott, és bár az ellene lefolytatott szégyenletes bírósági eljárás minden írásos nyomát eltüntették, ez a meghurcoltatás elegendő volt ahhoz, hogy az egyetem egyik legtehetségesebb, szépreményű hallgatóját örökre elzárja egyetemi rang vagy tudományos fokozat elnyerésének a lehetőségétől.

Alacsony beosztásban töltött, négy éven át tartó kálvária után léphetett végre az Országos Állat-egészségügyi Intézet állományába (1957). Innen főosztályvezetőként ment nyugdíjba 1984-ben. A közben eltelt 27 év a szorgalmas önképzéssel és odaadó lelkiismeretességgel végzett, megfeszített munka és az ily módon kivívott, nagyszerű eredmények korszaka. Tevékenységéből kiemelkedik az Országos Állat-egészségügyi Intézet vírusdiagnosztikai osztályának megszervezése, munkájának beindítása és magas szintre emelése; munkatársak kiválogatása és betanítása, lényegében az intézetben a szövettenyésztesen alapuló vírusdiagnosztika megteremtése. A kezdetleges laboratóriumból nagy létszámmal dolgozó, korszerűen felszerelt főosztállyá fejlődést eredményező kiváló szervező munka mellett CSONTOS LÁSZLÓ eredményes kutatómunkát is folytatott. Önállóan és munkatársaival közösen kidolgozott tudományos vizsgálatainak eredményét a MÁL 1993/5-ös számának 301–302. oldalán összefoglalva olvashatjuk. Az ott felsoroltakból is látható, hogy munkássága teljes egészében az állatorvosi vírusdiagnosztika fejlesztését, tökéletesítését, jelentőségének mind szélesebb körben való elfogadtatását szolgálta.

Kerülte a nyilvános szereplést, ezért előadásainak, közleményeinek száma nem nagy; mondanivalója azonban annál értékeesebb, hiszen mindegyik önálló vizsgálatokra épült eredeti, új megállapításokat közöl. Érthető ezek után, hogy a jó megjelenésű, angolul és németül kifogástalanul beszélő mikrobiológusra a külföld felfigyelt, s ily módon CSONTOS DR. nemcsak kiküldött szakértőként képviselhetette hazánkat számos (Líbia, Francia-, Német-, Spanyol-) országban, hanem felkért előadóként is szerepelhetett Koppenhágában (1964), Cambridge-ben (1969), Moszkvában (1969), az USA-ban (1978) megrendezett kongresszusokon és konferenciákon, majd több éven át FAO-szakértőként, utána újból éveken át kutató virológusként Törökországban és Cipruson.

A külföldön elismert és nagyra becsült virológust itthon – miután bármiféle politikai szerepléstől szigorúan távol tartotta magát – kimagasló szakmai eredményei ellenére nem halmozták el kitüntetésekkel. Három alkalommal részesült Kiváló Dolgozó jutaloméremben, a

tudományos eredmények elismeréseként odaítélhető Csontos József és Aujeszky Emlékérmet azonban már nyugdíjasként, utóbbi éppenséggel röviddel elhunytá előtt vehette csak át. Budapesten, 1995. szeptember 15-én halt meg. Temetésén is csak családjának tagjai voltak jelen.

Kár, hogy három tehetséges gyermeke közül egyik sem folytatja az apa és nagypapa hivatását, s ezért elhunytával egy kialakulóban levő állatorvos-dinasztiától is búcsúznunk kell. A búcsú azonban nem jelent feledést. Neve, emléke kitörölhetetlenül fennmarad az állatorvosi vírusdiagnosztika történetében.

Dr. Karasszon Dénes

DR. QUARINI LÁSZLÓ (1938–2012)

a bakteriológiai osztály szakállatorvosa (1963–1995),
nyugdíjba menetel éve: 1995

Ahogy Marcis tanár úr idejében volt az Intézetnek „lordja” (Döhrman Henrik dr.), ugyanígy később volt az intézetnek karikaturista (Quarini) és irodalmár (Kovács Gyula) állatorvosa.

Quarini a Héjj László vezette gümőkór- és brucellamentesítési osztályra nyert felvételt, de onnan hamarosan a bakteriológiai osztályra került és kordedvezményes nyugdíjba meneteléig (1995) ott dolgozott.

Osztályvezető-helyettesi besorolást ért el és ebben a minőségében átmenetileg vezette is az osztályt. Osztályvezetővé azonban nem nevezték ki.

A rutin diagnosztikai munkát Nyiredytől jól elsajátította. Különösen a takarmány-mikrobiológiai (baktérium és gomba) vizsgálatokban tett szert nagy gyakorlatra. Ezekben ismeretei több osztályvezetőjét meghaladták. Az osztályra került fiatalabb dolgozók (kollégák és asszisztensek) Nyiredy után elsősorban tőle tanulhattak. Kutató-fejlesztő tevékenysége azonban elenyésző volt. (L. az évkönyvekben található irodalmi jegyzéket.)

Különben művelt, jó képességű szakember, de – finoman szólva – kissé kényelmes. Persze lehet, hogy ebben súlyos cukorbetegsége is közrejátszott.

Karikaturistaként igen termékeny volt. Legkedveltebb figurája jó barátja, Kovács Gyula dr. volt. Tőle kértem néhány terméket, melyek közül illusztrálásul hármát választottam ki.

Dr. Szabó István

DR. KOVÁCS GYULA (1942–2010)**állatorvos, könyvtárkezelő (1964–), nyugdíjba menetel éve: 1996**

A hasonló nevű állatorvos anatómus professzor fia. Amikor Gyula született, apjával együtt dolgoztam a sebészeti és szemészeti klinikán.

Gyula bácsi is a művészetekben járatos ember volt. Kitűnően fényképezett, rajzolt és zenélt. Gyula fia az irodalom vonzáskörében nőtt fel. Érettségi után azonban nem volt lehetősége irodalmi pályára lépni, így apja kedvéért állatorvosi diplomát szerzett.

Ismeretségünk révén került az Intézetbe. Alapképzettsége jó volt. Hosszabb időt az emlési-diagnosztikai osztályon töltött, részben mellettem. Rövidebb ideig dolgozott a bakteriológiai és a vadegészségügyi osztályon. Mindegyik osztályon a rutin munkát megismerte és jól végezte. Ennél jobban azonban sem az állatorvoslás, sem az intézeti munka nem érdekelte. Az irodalom iránti vonzalmából annyira nem engedett, hogy ez szinte korlátozta az állatorvosi tudományos munka iránti érdeklődésében. A kutatómunkában az intézeti állatorvosok részéről megszokott részvételtől szinte elzárkózott.

Nem tudom kinek a tanácsára vagy talán az irodalmi érdeklődése miatt Szentmihályi a megüresedett könyvtárosi állást vele töltötte be. (Ekkor én már nem voltam aktív.)

Sajnos, mint könyvtáros sem bontakozott ki. Lassan leélt az Intézetben mind szakmai, mind nem szakmai életpályáját, és sem ő nem volt elégedett, sem az Intézet nem tudta képességeihez mértén alkotó szakemberré formálni.

A folyóiratok, általában a könyvtár használata révén gyakran találkozunk, elég jó barátságban vagyunk. Nem tartom a korábban vázolt meghatározó személyiségnek. A gyűjteményembe verseit akartam bevenni. A rendelkezésemre bocsátottak közül négyet választottam ki:

Dr. Szabó István

Boncolás

Aki magának mindene,
a kórboncnoknak már csupán
csak lép, tüdő, máj, szív
s talán egy vérzéses vese!

(1964)

Nyugtató

Mozaik az élet,
testem s lelkem.
Sok a kromoszóma!
Elfér bennem

(1965)

Pályatévesztettek

Bonckés vagy toll a munka eszköze...
Úgy ér valamit: Nem is kezded,
hanem a lelked dolgozik veled!

Mert így: Munka – a lélek öröme.
S küzdőképes – látom – csak az lehet,
kinek munka, öröm s kenyér is egy.

(1969)

Freud szerint

A lelkünk érthető,
'mi benne van: Való!
S ha mindezt tudjuk is,
ez – Freud szerint – megnyugtató.

(1975)

DR. GLÁVITS RÓBERT (1949–)

**az MTA doktora, az MTA köztestületének tagja,
nyugdíjba menetel éve: 2011**

Derzsy-díj '98

Forrás: *Ad us. vet.* 1998. (3). 8.

Az idei Derzsy-díjat a zsűri dr. Glávits Róbertnek, az Országos Állategészségügyi Intézet munkatársának ítélte oda a baromfibelegységek kórtanával kapcsolatos széles körű kutatásai elismeréseké. A 49 éves szakembernek önállóan és társszerzőkkel együtt magyar és idegen nyelven 186 dolgozata(i) jelent meg, nemcsak a baromfiégeszségüggyel kapcsolatosan. Előadásában rövid áttekintést adott eddigi munkáiról. Foglalkozott a kis- és növendék libák egyes baktériumok és mycoplasmák okozta bántalmaival, a mycotoxicosisokkal, a tyúkok gumboroi-betegségével, a velogén baromfipestis vírus által okozott elváltozásokkal különféle immunstátuszú tyúkokban, a Marek-betegség korai, ún. átmeneti benuállással járó kórképével, a bursadependens lymphocytákból kiinduló tyúkdaganatokkal, a tojótyúkok tojánhéjképződésének zavaraiával, a gyöngycsibék reovírus okozta hasnyálmirigy-gyulladásával, a barbari kacsza parvovírus okozta megbetegedésével, és ennek elkülönítő kórjelzésével. Külön kitért a madarak immunszerveinek embrionális (magzati) fejlődésére, utalva a tojásba történő (in ovo) vakcinázás lehetőségére. Beszámolt arról, hogy a madárembrió a kísérletesen tojásba történt fertőzésekkel szemben a kikelést megelőző napokban már bizonyos mértékű immunológiai válaszreakciókra képes.

A patomorfológiai vizsgálatok szerepe az állat-egészségügyi intézetek diagnosztikai tevékenységében

Beszélgetés *Glávits Róbert dr.-ral*

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1994. 49 (7). 438–441.

Abból az alkalomból, hogy *a közelmúltban jelent meg Glávits Róbert kollégánk 100. dolgozata* a Magyar Állatorvosok Lapjában, szeretném Öt, de elsősorban munkásságát, valamint a laboratóriumi diagnosztikai munka nehézségeit, szépségeit az olvasóknak bemutatni.

A beszélgetést talán az is indokolja, hogy a gyakorló állatorvos kollégák ritkábban kerülnek vele személyes kapcsolatba, mivel az általa művelt patomorfológia vizsgálati eredményei beépülnek az Országos Állat-egészségügyi Intézet alapdiagnosztikai (emlőskórbonctani, baromfi-egészségügyi és vadegészségügyi) osztályainak vizsgálati eredményeibe. Emiatt, valamint azért, mert tevékenysége sokrétű és jelentősen hozzájárul az Intézet diagnosztikai és kutatómunkája szakmai színvonalának emeléséhez, a beszélgetés során megfogalmazódott gondolatok szélesebb szakmai körben is érdeklődésre tarthatnak számot.

Hadd emlékeztessen T. Olvasóimat a *Nagy Attila dr.-ral* folytatott beszélgetésre (MÁL, 1994/1), amelyben nem is egy helyen található utalás arra, hogy az állat-egészségügyi

intézetek az ismert okokból, több elismert szakember eltávozása miatt „kiürültek”, és fennáll a reális veszélye annak, hogy megszűnik a szakmai kontinuitás. Glávits kollégámmal való beszélgetés közben viszont örültem és boldog voltam, hiszen ilyen fiatal, törekvő és lelkes szakemberek, mint Ő – bizony számíthatunk rá –, helyrebillenthetik a „kimozdult” egyensúlyt. Az előszóban kedves kötelességemnek tartom elsősorban Glávits dr.-nak megköszönni a nagyon tartalmas feleleteket. De itt szükséges hangsúlyozni Sályi Gábor dr. kollégám érdemi szerepét e beszélgetés megszületésében. Ő – szerkesztőbizottságunk legaktívabb tagja és lelkes „áges” – gyakori találkozásunk egyikén „megsúgta” nekem az interjú lehetséges alanyának nevét, és sokat segített a kérdések megválasztásában, valamint cizellált, szakmailag is helytálló szövegének kialakításában.

Holló Ferenc dr.

A dolgozatok témáin átfutva, meglepő azok sokszínűsége. Ebből következhet az a kérdés, hogy témaválasztásod általában mennyire tervezett?

A témák említett sokszínűsége az intézeti diagnosztikai munka sokszínűségéből adódik, és így mintegy „visszatükrözi” azt. A diagnosztikai intézetekben ugyanis *a gyakorlati élet által felvetett problémákkal*, a különböző állatfajokban előforduló, különféle oktanú – fertőző és nem fertőző eredetű – megbetegedések *kórhatározásával* kell nap, mint nap foglalkoznunk. Ezek közül az újszerű, vagy a típusostól eltérő kórképek diagnosztizálása és az ezzel járó sokirányú differenciáldiagnosztikai tevékenység rendszerint kutatómunkát is igényel. Tulajdonképpen így jöttek létre mindazok a közlemények, amelyek az elmúlt másfél évtizedben a hazánkban újonnan megjelent, vagy eddig még kevésbé ismert kórképek leírását tartalmazzák. A témaválasztást természetesen ezekben az esetekben az élet produkálta, és így az nem is lehetett előre tervezett. A dolgozatok másik része meghatározott kérdések megválaszolását célzó *állatkísérletekkel kapcsolatos* vizsgálatokat tartalmaz. Ezek többnyire tervezett alap- vagy alkalmazott kutatásokat végző munkacsoportokban való részvétel eredményeként jöttek létre.

Vannak-e megszokott munkacsoportok, amelyekkel dolgozol, vagy azok többnyire egy adott probléma megoldására állnak össze?

Az országos és a területi intézetek belső szervezeti felépítése nagyon kedvező egy adott állat-egészségügyi probléma komplex tanulmányozására. A járványtani, a patomorfológiai, az immunológiai, a bakteriológiai, a virológiai, a parazitológiai vagy a biokémiai-toxikológiai feladatkört ellátó szakemberek egy épületen belüli munkálkodása szinte kínálja annak lehetőségét, hogy konkrét esetekben azonnal *spontán együttműködés*, „konzílium” és ennek eredményeként a témával kapcsolatos szakirodalmi ismeretek és vizsgálómódszerek célszerű felhasználása létrejöhessen. Ily módon a munkacsoport összetételét mindig *az adott eset jellege* szokta meghatározni. Emellett azonban egyetemünk egyes tanszékein, valamint az MTA Állatorvos-tudományi Kutatóintézetében dolgozó szakemberekkel is rendszeres az együttműködésem.

Hogy tudnál jellemezni egy kreatív „team”-et?

Egy kreatív munkacsoport tagjainak inspirációját az adott feladat lehető legjobb megoldására való törekvés, a felvetődött vagy feltett kérdés sikeres megválaszolása határozza meg. Ennek kimunkálása során a különböző szakterületeket képviselő szakemberek a saját területükön igyekeznek az általuk összegyűjtött irodalmi adatokkal és vizsgálataik eredményeivel a közös cél eléréséhez hozzásegíteni, részeredményeikkel lelkesítve a csoport többi tagját is. Ily módon gyakori az, hogy az egyes szakemberek felváltva vagy párhuzamosan jelentenek „húzóerőt” a csoport többi tagja számára, és viszont.

Hogyan látod a patomorfológiai vizsgálatok szerepét a rutin diagnosztikai munkában?

A rutin diagnosztikai tevékenység célja a különféle megbetegedések okának (okainak) meghatározása, lehetőséget teremtve ezzel a hatékony védekezés vagy terápia alkalmazásához. A diagnózis azonban az esetek túlnyomó többségében csak akkor hasznosul az említett módon, ha gyorsan megszületik, mert az adott állatállomány többi, veszélyeztetett egyede csak ekkor védhető a megbetegedéssel szemben.

A patomorfológiai (makroszkópos kórbonctani, valamint fénymikroszkópos és elektronmikroszkópos szövettani) vizsgálatok a mindennapi diagnosztikai munkában alapvető szerepet töltenek be. Egyrésztől ugyanis gyorsaságuk révén optimális esetben (a kórbonctani vizsgálat szinte azonnal, a fénymikroszkópos szövettani vizsgálat 24 órán belül, az elektronmikroszkópos *pedig – negatív kontraszt technikával – ugyancsak 24 órán belül) már jóval a kórok meghatározása előtt utalnak az illető oktani tényezők szerepére, lehetővé téve ezáltal a legsürgősebb védekező lépések megtételét. Gondoljunk csak a sejtzárványok képzésével is járó vírusos betegségekre, vagy degeneratív elváltozásokat előidéző takarmányozási eredetű toxikus megbetegedésekre. Utóbbi esetben például a gyors diagnózis alapján elvégzett azonnali takarmányváltoztatással jelentős gazdasági kár előzhető meg. Ezenkívül számos betegség ismert, amelyeknél a kórokozók kimutatása hosszadalmas, esetleg nincs is rá gyakorlatias módszer, ugyanakkor az általuk előidézett elváltozások felismerése *kórjelző értékű.**

Példaként említhető a fertőző sertésbénulás vagy a csirkék fertőző agy- és gerincvelőgyulladás, hiszen a központi idegrendszer elváltozásai egyértelműen kórjelző értékűek, tehát megállapításuk gyors diagnózist eredményez, viszont a kórokozó vírus izolálása hosszabb időt vesz igénybe. Meg kell említeni továbbá a gümőkórt vagy az ún. spongiform encephalopathiákat, így a juhok surlókórját (scrapie), a szarvasmarhák hazánkban még nem megállapított spongiform encephalopathiáját (BSE), vagy a nyércek fertőző encephalopathiáját is.

A patomorfológiai vizsgálatok alapvető szerepe a diagnosztikai munkában – még mindig a fertőző betegségeknél maradván – olyankor is nélkülözhetetlen, amikor különböző ágensek (vírusok, baktériumok, gombák stb.) izolálásakor azok kórtani szerepét szeretnénk reálisan megítélni.

A klasszikusnak tekinthető Koch-postulátum valamennyi kritériumának ellenőrzésére – nevezetesen az izolátum azonos fajú állatba történő visszajuttatására és ily módon a kórkép reprodukálására – ugyanis nincs lehetőség.

Segítséget nyújt azonban annak ismerete, hogy az izolált ágens létrehozott-e a gazdaszervezetben olyan patológiai elváltozást, amely annak kórtani szerepét bizonyíthatja. Az ilyen

jellegű adatok figyelmen kívül hagyása, és egy-egy kimutatott „kórokozó” szerepének egyoldalú értékelése – előbbiek figyelembevétele nélkül – diagnosztikai tévedések, ellentmondások forrása lehet.

A nem fertőző eredetű betegségek kórhatározásában – pl. a különböző szervek, szervrendszerek degeneratív, gyulladással járó vagy daganatos megbetegedései esetén – a patomorfológiai vizsgálatok szerepének külön hangsúlyozása – úgy érzem – szükségtelen.

A diagnosztikai elektronmikroszkópia – főleg az ente ralis megbetegedések vírusos (pl. parvo, rota, corona) eredetének vagy hátterének felderítésében, ill. egyes vírusizolátumok fázisvizsgálatakor – a további teendők irányának meghatározásával nyújt gyors, gyakran nélkülözhetetlen segítséget. A fénymikroszkóppal orientált elektronmikroszkópos vizsgálat kialakított rendszere nemcsak lényegesen hatékonyabbá tette e módszernek az oktani körjelzésben betöltött szerepét, hanem jelentősen csökkentette – az adott szövetminta területének célirányos kiválasztásával – a vizsgálat költségeit is.

Mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy az állat-egészségügyi intézetekből az utóbbi 15 évben közlésre került témák patomorfológiai vonatkozásai ultrastrukturális mélységig kerülhettek kimunkálásra.

Tudnál-e néhány visszatérően jelentkező, lényegesnek tűnő kórképet, tünetegyüttest vagy akár szervi elváltozást említeni, amelynek oktani diagnózisában, elkülönítő körjelzésében nem sikerült előbbre jutnunk?

Ilyen leleteket, kórképeket a gyakorlati élet rendszeresen produkál, és ezek kóroktanának tisztázása újra és újra „kihívást” jelent a vele foglalkozók számára. Ide sorolnám az újszülött, ill. szopós borjak szívizomfibrosist – amely főként a 70-es években jelentkezett tömegesebben –, ezenkívül a különböző emlősfajok egyedeiben esetenként előforduló – bizonyíthatóan nem vírusos eredetű – vérzéses diathesisel járó megbetegedéseket, vagy egyes bőrgyulladásokat, az elvetélt szarvasmarhamagzatok májfibrosist, a szopós borjak félheveny, nem gennyes vesegyulladását, a sertés- vagy lúdállományokban tömegesen jelentkező teméketlenséget, a víziszárnyasok gyakori szisztémás amyloidosisát, a brojlercsirkék 2–3 hetes életkorban jelentkező, vérzéses májdystrophiában megnyilvánuló tömeges elhullásait, továbbá a malabsorption syndrome vagy stunting disease (fertőző satnyaság) néven ismert kórkép kóroktanát, továbbá a növendék ludak vázizom-elfajulását és sántaságát, valamint egyes vadon élő vagy egzotikus, állatkerti állatokban, ill. halakban észlelt, eddig nem közismert kórképeket. Soroljam még ... ?

Hogyan ítéled meg a MÁL-ban megjelent dolgozatok külföldi lap a gyakorló kollégák érdeklődését még jobban kielégítem?

A Magyar Állatorvosok Lapja a világ különböző részein, az állatorvosi felsőoktatási, kutató- vagy diagnosztikai intézmények könyvespolcain megtalálható, és olvasottságát az egyes megjelent cikkekre érkező nagyszámú, különböző helyekről küldött különlenyomat-kérés és esetenként bővebb reflexiók is jelzik. A MÁL-ban megjelent cikkekre való hivatkozások a szakirodalomban azonban nem tükrözik az előbbiekben vázolt érdeklődést, amely helyzeten

– megítélésem szerint – a bővített, angol nyelven közölt összefoglalók, valamint az ábrák és táblázatok angol nyelvű magyarázatai lényegesen javítani fognak.

A hazai gyakorlati állatorvoslás számára közvetlenül is hasznosíthatónak érzem az egy-egy kérdéskör átfogó ismertetését tartalmazó szemleccikket, ezenkívül új kórképeknek a védekezési, ill. gyógykezelési lehetőségekre is kiterjedő leírását, továbbá a napjainkban előretörő kisállat- és kedvencállat-tartás problémáival, klinikai és gyógykezelési vonatkozásaival foglalkozó közleményeket.

Hogyan látod viszont a napi rutin diagnosztikai eredményekben azoknak a cikk formájában is megjelent alkalmazott kutatásoknak az eredményeit, melyek az elmúlt 20 évben az állategészségügyi intézetekből kerültek ki?

A cikk formájában is megjelent alkalmazott kutatások eredményei közül az új kórképek leírásával kapcsolatban elvégzett részletes patomorfológiai és kóroktani vizsgálatok rendszerint tisztázták az illető betegség legfontosabb diagnosztikai kérdéseit. Ilyen megbetegedések ismételt jelentkezésekor ismertek voltak már a legfontosabb járványtani adatok, klinikai tünetek és makroszkópos kórbonctani elváltozások. Tisztázódott az is, hogy melyek azok a szöveti elváltozások, amelyek a megbetegedés során kialakulnak a szervezetben, és ezek felismeréséhez mely szervek vizsgálata indokolt. Meghatároztuk a differenciáldiagnosztikai szempontból szóba jövő egyéb betegségek kizárásának lehetőségeit. Megismertük továbbá a kóroktani tényezők direkt vagy indirekt kimutatásához vezető legcélszerűbb utakat, lehetőségeket is. Mindezeket a lépcsőfokokat egyébként először minden betegség diagnosztizálása esetén végig kell járni – függetlenül attól, hogy e lépcsőfokok végigjárásának eredményei közleményben is napvilágot láttak-e vagy sem –, és a továbbiakban az így megszerzett tapasztalatokat valamennyi intézet hasonló szakterületen dolgozó szakembereivel egyeztetni kell. Ez nem csupán a célszerű és hatékony diagnosztikai tevékenységhez, hanem az országos diagnosztikai hálózatban az *egységes szemléletű szakmai véleményalkotáshoz* is elengedhetetlen.

Azok a közlemények, amelyek tervezett kutatásokat végző munkacsoportokban való részvétel során állatkísérletek eredményeit dolgozták fel, oly módon is hasznosulnak, hogy mintegy modellként lehet azokat tekinteni a rutin vizsgálatok során. Utóbbiaknál ugyanis többnyire különböző tényezők, gyakran különféle kórokok együttes hatásának eredményeként létrejött patomorfológiai elváltozásokkal találkozunk.

Ezek reális megítéléséhez, ill. a különböző tényezők hatására létrejött elváltozások „szétválogatásához” szinte az egyedüli támpontot adják azok a modellkísérleti eredmények, amelyek során egy-egy kóroktani tényező „tisztá” hatását önállóan, ellenőrzött körülmények mellett tanulmányoztuk.

Igen sok olyan gyakorlati eset van, amelyek tanulságai széles szakmai érdeklődésre tarthatnának számot, de sem a gyakorló, sem az intézeti kollégák, sem mások nem közlik le. Véleményed szerint ez többnyire milyen okokra vezethető vissza?

Én is úgy látom, hogy szakmai szempontból nagy értékek mennek ily módon veszendőbe. A gyakorló kollégák szempontjából nem vagyok illetékes nyilatkozni. Az egész országra kiterjedő, egységes metodikával és szakmai szemléletben tevékenykedő *diagnosztikai intézetek*

„szűrőjén” is sokkal több, érdeklődésre számot tartó ismeretanyag akad fenn, mint amennyi publikációként közkinccsé válik. Ezeken az eseteken túlmenően azonban számtalan olyan adat és eredmény is megszületik, amelyek nem csupán az érintett állat vagy állomány tulajdonosa és kezelő állatorvosa számára jelentenek segítséget, hanem területi vagy országos összesítésben vagy összehasonlításban szerteágazó hasznosítási lehetőségeket rejtenek. Utalhatnak itt egyes betegségek előfordulásának tájegységek, évszakok, állományméretek, a tartás és a takarmányozás eltéréseivel egybevetett adataira, klinikumának, vagy az általa előidézett veszteségeknek a megnyilvánulására, ill. mértékére. Ezenkívül az ezekből izolálható kórokozók antigénszerkezeti vagy egyéb tulajdonságainak, antibiotikum érzékenységének stb. összehasonlítási lehetősége ugyancsak hatalmas ismeretforrást képvisel.

Mindezen felvázolt vagy itt meg sem említett szakmai értékszerzési lehetőségekkel az intézetek hálózata – feladatköréből és a tőle igényelt vizsgálatok elvégzéséből fakadóan – csupán potenciálisan rendelkezik. Ezen adatok kigyűjtése, összesítése vagy egyéb irányú vizsgálatok elvégzése és ismertetése azonban különböző, főként objektív okok miatt nem történik meg, talán mivel ezeket az intézetektől nem igénylik, és ezzel kapcsolatban a szükséges feltételrendszert sem biztosítják. Az okok elemzése azonban meghaladná e beszélgetés tárgyát és kereteit.

Külföldi lapokban milyen gyakorisággal és hol publikálsz?

Közleményeim közül eddig 19 jelent meg külföldi szaklapokban, közülük 6 a Journal of Veterinary Medicine-ben, 5 az Avian Pathology-ban, a továbbiak pedig a Veterinary Microbiology-ban, a Veterinary Immunology and Immunopathology-ban, az Immunology-ban, az Avian Disease-ben, a Laboratory Animal Science-ben és a Diseases of Aquatic Organisms-ban.

Van-e szakmai szempontból „kedvenc” lektorod, vagy milyen is a jó lektor?

A számomra szimpatikus lektori vélemény egy adott kézirat bírálata során általános értelemben és szakmai összefüggéseibe is behelyezve értékeli annak eredményeit. Minősíti azok újszerűségét a témakörrel kapcsolatos irodalmi adatok tükrében. Részletesen elemzi a módszerek és a kapott eredmények leírásának pontosságát, hitelességét és szakszerűségét. Adott részletelnél megjelöli az alternatívaként szóba jövő pontosabb vagy szakszerűbb leírást.

Felülbírálja a levont következtetések megalapozottságát. Kitér a mellékletek (ábrák, táblázatok stb.) értékelhetőségére, a formai követelmények megtartására és a szakmai írásmód helyességére. Az ilyen típusú lektori vélemények mindig szakmai élményt, számos maradandó tanulságot jelentenek számomra. Példaként *dr. Kardeván Andor* professzor úrnak vagy sokunk „házi” lektorának, *dr. Szabó István* tanár úrnak a véleményeire hivatkozhatnék.

Jelenleg hány, pályázat útján elnyert kutatási témán dolgozol?

Jelenleg 5 olyan kutatási témán dolgozom, amelyekben az illető témák vezetői együttműködésre kértek fel.

Végül egy személyes jellegű kérdés. Hogyan lesz valaki kórboncnok, ill. kórszövettanász – „non fit, séd nascitur” –, vagyis nem lesz, hanem születik?

Valóban a patológusi (ezen belül a boncolási, a szövettani és az elektronmikroszkópos) munka igényel bizonyos személyes affinitást, valamint a munkastílusban megnyilvánuló tulajdonságokat. Itt elsősorban aprólékos pontosságra és egyidejűleg az összefüggésekbe való behelyezés készségére és igényére gondolok. Ilyen munkastílust tanultam édesapámtól, néhai *dr. Glávits Istvántól*, aki Zala megyében körzeti állatorvosként napi munkájáról rendszeres, pontos feljegyzéseket vezetett. Egyetemi jegyzeteit – amelyek közül néhányat ma is őrzök – áttekinthetőségével, valamint a benne található illusztrációk, ábrák, magyarázatok minőségével példaértékűnek érzem. A patológiai munka azonban csak a felületes külső szemlélő számára tűnhet – a gyógyítással szemben – túlságosan „száraznak”, monotonnak. Számomra az intézetben a boncolás során észlelt elváltozások az adott esettel összefüggésben megfigyelt járványtani és klinikai adatok értelmezéséhez adnak támpontot. A szövettani vizsgálatok leletei a kórokozó és a szervezet dinamikus viszonyába engednek betekintést, ahol például a fertőzés bemeneti kapujában vagy már a különböző szervekben a „küzdelem nyomai” az „erőviszonyokról”, a „csata lefolyásáról és kimeneteléről” – egyszersmind a kórokozó patológiai tulajdonságairól – árulkodnak. Az elektronmikroszkópos vizsgálat pedig szubcelluláris szintű biokémiai, kóréletteni vagy citogenetikai történésekről, ill. intracellulárisan szaporodó vagy más típusú kórokozók finomabb morfológiai jellemzőiről szolgáltat adatokat.

A személyes affinitás és a munkastílusban megnyilvánuló tulajdonságok mellett azonban a kórboncnoki pályához a csak hosszú évek során megszerezhető, folyamatosan gyűjtögetett elméleti ismeretek is alapvetően szükségesek.

Végezetül hadd köszönjem meg a megtisztelő beszélgetés lehetőségét.

DR. JUHÁSZ BALÁZS (1918–1997)**osztályvezető (1961–1969), az intézetből való távozás éve: 1969**

Juhász Balázs dr. 8 évig, 43–51 évesen dolgozott az Intézetben.

A mellékelt dokumentáció részletesen foglalkozik Juhász Balázs élettani és biokémiai kutató és oktató munkájával. Kimaradt belőle Szegedi Béla vegyész odaadó közreműködésének említése, aki Juhász Balázst agrároktatói, állategészségügyi és állattenyésztési kutatói munkahelyein végigkísérte. Sajnos ennek csak 5 sora (nem egészen egy huszada) foglalkozik az intézeti (osztályvezetői) tevékenységével; mintha csak tükrözni akarná, hogy ez a 8 év – legalábbis intézeti szempontból – nem képezte pályafutásának eredményekben gazdag, szívéhez közel álló részét. A toxikológiai és gyógyszer-ellenőrzési osztály feladatkörének ellátását a vártak megfelelően nem lendített fel (*l. Abonyinál is!*). Az alap- és keveréktakarmányok annak idején szükségessé vált ellenőrző vizsgálatában a kémiai módszerek kialakításában azonban hasznosan vett részt. Korábban kezdett kutatásainak folytatása rutindiagnosztikai tevékenységénél sokkal eredményesebb volt.

Kádár Tibor igazgató állásfoglalásait elég rámenősen igyekezett befolyásolni (szerencsére nem sok sikerrel).

Az intézeti nagyszámú rutinmunka értelmét nem ismerte fel. Talán azért, meg az Állattenyésztési Kutatóintézetben a kifejezetten kutató jellegű munka vonzása miatt távozott.

Dr. Szabó István

Dr. Juhász Balázs nyugállományba vonult

Forrás: *Állatorvosi Közlemények*, 1988. 24 (2). 158–159.

Dr. Juhász Balázs az állatorvostudomány doktora, c. egyetemi tanár, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpont (Gödöllő) Takarmányozási Kutatóintézete élettani osztályának (Herceghalom) vezetője 1987. április 30-án nyugállományba vonult.

1918-ban Szegeden született, édesapja *Juhász Balázs*, az orosházi Állami Polgári Iskola igazgatója és az Orosházi Múzeum alapítója volt. A szentesi reál gimnáziumban érettségizett 1936-ban A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Állatorvosi Osztályán 1941-ben szerezte meg diplomáját, majd felvették az Élettani Intézetbe egyetemi gyakornoknak. 1942-ben benyújtotta a „*Ca anyagforgalom sajátossága különböző háziállatokban*” című disszertációját, aminek alapján állatorvosdoktorrá avatták és kinevezték egyetemi tanársegédnek.

1944 februárjában bevonult katonának, 1945 januárjában szovjet hadifogságba esett, ahonnan 1947 szeptemberében került haza és visszatért az Élettani Intézetbe, ahol 1948-ban kinevezték adjunktusnak. Közben – meghívásra – élettani konzilárius lett *Petrovskij* sebészprofesszor mellett – aki akkor a IV. Sebészeti Klinika vezetője volt – az általa létesített Kísérleti Sebészeti Osztályon, ahol állatműtétekben, kísérletes munkákban segédkezett.

1953-ban az Állatorvostudományi Főiskoláról a MÉM áthelyezte az akkor alakuló Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálat bakteriológiai laboratóriumába szakállatorvosnak. 1954-ben

pályázat útján a földművelésügyi miniszter kinevezte az Agrártudományi Egyetem Állattenyésztési Karának állatélettani tanszékére tanszékvezető egyetemi docensnek.

1955-ben az MTA Tudományos Minősítő Bizottsága – vizsgakötelezettségének elengedése mellett – „*Az epeutak fiziologiája*” című disszertációjának benyújtása és sikeres megvédése után az állatorvostudomány kandidátusává nyilvánította.

1958 szeptemberében áthelyezték a Debreceni Mezőgazdasági Főiskola állatbonctan és élettani tanszékére vezető egyetemi docensnek.

Munkásságát kezdettől fogva az oktató-nevelő és kutatótevékenység jellemezte. Az ötvenes évek elején az állatorvosképzésben ő indította el újra a biokémiai jellegű kutatásokat, sőt a diszciplína oktatását is kezdeményezte. Először az élettan tárgy keretébe beépítve hangzott el egy-egy biokémiai vonatkozású előadás, majd az 1951–52-es tanévtől már önállóan szerepelt a „Biokémia” című tantárgy elméleti és gyakorlati oktatása. Hét egyetemi biokémiai tárgyú jegyzetet írt és elsőként írta meg *Kuthy Sándorral* a Biokémia című tankönyvét (1953), amely nemcsak az állatorvosi egyetemen, hanem más fakultásokon (az orvosegyetemeken és az ELTE-n) is évekig tankönyvként szerepelt. Az állatorvosok közül az elsők között volt, aki biokémiával, kísérletes fiziológiával behatóan foglalkozott és e tudományág művelését élethivatásának tekintette.

1961 elején saját kérésére kinevezték az Országos Állategészségügyi Intézet Mérgezés- (később Toxikológiai) és Gyógyszerellenőrző Osztályára osztályvezetőnek. Az egyre növekvő rutinmunkák elvégzése mellett benyújtotta „*A takarmányok N-tartalmú vegyületeinek sorsa és jelentősége a kérődzők anyagforgalmában*” című doktori értekezését, amelynek sikeres megvédése után a Tudományos Minősítő Bizottság 1964. január 30-án kelt határozatával az állatorvostudomány doktorává nyilvánította.

1969-ben a MÉM megbízta – *Tangl Harald* utódként – az Állattenyésztési Kutatóintézet élettani főosztálya vezetésével, majd ugyanott 1975-ben tudományos tanácsadó lett. 1978-ban az Állatorvostudományi Egyetemre címzetes egyetemi tanárrá nevezte ki a miniszter.

*Dr. Juhász Balázs*nak magyar és idegen (német, angol, francia, orosz, spanyol) nyelven eddig 220 közleménye jelent meg. Külföldön 76, itthon több mint 250 tudományos előadást tartott. 13 könyvet, egyetemi jegyzetet, illetőleg könyvrészletet írt.

Számos hazai, nemzetközi társulatnak és bizottságnak a tagja, így az MTA Állattenyésztési Bizottságának, a Magyar Agrártudományi Egyesület több társaságának, a Magyar Élettani Társaságnak, a Takarmányozási Kutatóintézet Igazgatótanácsának, az Állatorvos Fiziológusok, Farmakológusok és Biokémikusok Világszövetségének, a KGST Takarmányozási Bizottságának, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Takarmányozásélettani Bizottságának, az Archiv of Animal Nutrition kiadói Bizottságának, a Német Demokratikus Köztársaság Élettani Társaságának, a Német Szövetségi Köztársaság Élettani Társaságának és a Szlovák Élettani Társaságnak.

Juhász Balázs tanszékvezetői és kiváló oktatói munkájáért két ízben is miniszteri dicséretben részesült, 1965-ben a belügyminiszter tüntette ki méregtani munkájáért és a nyomozások hatékony segítéséért a *Közbiztonsági Érdemérem bronz fokozatával*. Kétszer is (1963, 1975) elnyerte a *Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója* kitüntetést és 1983-ban a *Munka Érdemrend bronz fokozatát* adományozta részére a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa. Több

munkatársával együttesen három ízben is elnyerte a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter külön jutalmát a gyakorlatban megvalósított kutatási eredményekért.

Juhász Balázs tevékeny munkássága során először az epebeömlés mechanizmusával foglalkozott, majd a kanca vemhességének korai megállapítása volt kutatómunkájának célja. Vizsgálatokat végzett az intraarterialis transzfúzió lehetőségével. Ennek a munkájának eredményeit egy többkötetes műben foglalta össze. Kutatta a vízterek, a vízforgalom és a veseürítés mechanizmusát.

Behatóan foglalkozott a kérődzők N-anyagforgalmával, az ammónia abban betöltött szerepének központi jelentőségével. Új, egyszerű, gyors ammónia mikromeghatározást dolgozott ki egyes takarmányok, a bendőtartalom, a vér, a vizelet stb. ammónia koncentrációjának vizsgálatára. Megállapította, hogy a kérődzőkben például éhezés során a bendő ammónia koncentrációja jelentősen növekszik s ez a bendő mozgásaira gátló hatással van. A felszívódott ammónia a májban karbamiddá alakul. A túl nagy mennyiségben felszívott ammóniát a máj nem tudja idejében karbamiddá feldolgozni, a perifériás vérben a koncentrációja oly mértékben növekedik, hogy az már mérgező lehet. Karbamiddal folytatott további újszerű vizsgálatának eredményei arra ösztökélték, hogy ebben a témában jobban elmélyedjen. Végül is e vizsgálatai új karbamid készítmények forgalomba hozatalát segítették elő, amelyek közül több – találmányként – ma is kereskedelmi forgalomban szerepel.

Ezt követően a takarmánnyal felvett könnyen emészthető szénhidrátok sorsával foglalkozott a kérődzők anyagforgalmában. Megállapította, hogy ezekből nagyobb mennyiség felvétele után nemcsak illózsírsavak, hanem tejsav is keletkezhet. A sok tejsav erősen csökkenti a bendőtartalom pH-ját és felszívódva jól disszociáló sav lévén, acidosist okoz.

A Dán Tudományos Akadémia 1965-ben pályázatot hirdetett „*A tejsav szerepe a kérődzők anyagforgalmában*” címmel. Erre tanulmányt nyújtott be és 77 pályázó közül munkáját a legjobb kísérletes munkának nyilvánították. Ezt követően több meghívást kapott külföldre e témában vendég előadások megtartására. Bejárta az összes szocialista ország élettannal, takarmányozással foglalkozó központjait és tanulmányúton volt Ausztriában, Egyiptomban, az NSZK-ban, Dániában, Angliában, Portugáliában és az USA-ban is.

Sokat foglalkozott az aminosavak – főleg a metionin és lizin –, valamint a nátrium és kálium anyagcseréjével. Több dolgozatot írt a borjak és bérányok előgyomrainak, továbbá a malacok gyomrának emésztőtevékenységéről. Az itt nyert eredményeit a gyakorlat a borjak és bérányok korai elválasztásának módszerében hasznosította. Tanulmányozta a biológiailag aktív vegyületek hatásmechanizmusát, azok antagonistá vagy szinergista viselkedését. Behatóan foglalkozott a nyulak emésztésével, azok aminosav igényével, különös tekintettel az angóra-nyulak gapjútermelésére.

A legutóbbi időben érdeklődése kiterjedt a hazánkban termesztett, nagy fehérjetartalmú és hozamú, de toxikus anyagokat tartalmazó növényfajták (csillagfűrt, egyes repcefélék) különféle detoxikálási folyamatokon átesett daráinak takarmányozásban való felhasználására.

A Tudományos Minősítő Bizottság megbízásából 3 magyar és 3 külföldi aspiránsnak volt a tudományos munkában vezetője, akik sikerrel vizsgáztak és védték meg kandidátusi értekezésüket. Sokszor töltött be különféle funkciót kandidátusi vagy doktori cselekmény során. A TMB Állattenyésztési és Állatorvosi bizottságának 12 évig volt tagja.

Juhász dr. legutóbbi munkahelyén 18 éven át munkatársaival karöltve nagyon fontos, gyakorlati értékű kutatómunkát végzett, de ugyanakkor az intézet fejlesztéséhez hozzájárult

műszerek és gépek beszerzésével, új laboratóriumok felállításával, modern metodikák – például izotóp analitikai technika – alkalmazásával.

Dr. Juhász Balázs nyugállományba helyezésével aktív tudományos munkáját nem fejezte be, mint tudományos tanácsadó az ÁTK Takarmányozási Kutatóintézete élettani osztályán ma is több kutatási téma vezetője. Jó egészséget és további sok sikert kívánunk munkájához.

† **Dr. Juhász Balázs halotti értesítője**

"A legnagyobb cél pedig itt e földi létben,
Embernek lenni mindig, minden körülményben!"
(Arany János)

✝

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Dr. Juhász Balázs

az állatorvostudományok doktora, címzetes egyetemi tanár
életének 78. évében, hosszú betegség után
1997. március 20-án elhunyt.

Temetése 1997. április 11-én 13 órakor lesz a **Farkasréti temető**
2. sz. ravatalozójában.

Gyászolják:
Gyermekei:
Dr. Tajthy Judit, Heidt Katalin, Juhász Zsuzsanna
Unokái:
Dóri, Dávid, Katalin, Matthias
Vejei:
Tamás, Géza, Ferenc
Rokonai, barátai.

Lakcím: Juhász Zsuzsanna, 1093 Budapest, Bakáts u. 8. I. em. 9.

In memoriam**† Dr. Juhász Balázs (1918–1997)**

Forrás: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1997. 119 (7). 442–443.

Ismét gyászol a hazai állatorvos-társadalom. Életének 78. évében, 1997. március 20-án elhunyt DR. JUHÁSZ Balázs, az állatorvos-tudomány doktora, c. egyetemi tanár. Temetésére április 11-én a Farkasréti temetőben került sor, családja, rokonai, barátai, volt munkatársai jelenlétében. Először e sorok írója emlékezett meg az elhunytól. „Az Állatorvos-tudományi Egyetem nevében mélyen megrendülve és nagyon szomorú szívvel búcsúzom DR. JUHÁSZ BALÁZSTól, intézményünk egykori kedves oktatójától, későbbi c. egyetemi tanárától, az egyetem Marek József-emlékérmének birtokosától. Még négy éve sincs, amikor a feldíszített aulában a kitüntetés átadásakor alkalmam volt méltatni személyét és pályafutását. Akkor nem sejtettük, hogy a sors ilyen szűk marokkal méri számára a hátralevő időt. Most itt állunk ravatala előtt, s a döbbenet és gyász érzése szorítja össze szívünket.

JUHÁSZ BALÁZS 1941-ben szerezte meg állatorvosi diplomáját. Azt követően az Állatorvos-tudományi Egyetem jogelődjének élettani tanszékére került tanársegédként. Az ígéretesen induló életpályát azonban csakhamar katonai szolgálat szakította meg. A háború végén a Kárpát-medencében kialakult történelmi léghuzat messzire, szovjet hadifogságba sodorta el, ahol három hosszú és viszontagságokkal teli évet töltött. A fogságból szerencsésen hazatérve joggal remélhette, hogy most már zavartalanul folytathatja kényszerűségéből megszakadt pályafutását az állatélettan területén. Azonban ismét csalódnia kellett. A történelem újólág gáncsot veteti neki: mondvacsinált politikai okokra hivatkozva távoznia kellett az egyetemről, sőt ezután kényszerű áthelyezések egész sora következett. Gondoljuk el, alkotó ereje teljében, az ötvenes-hatvanas években *hat* munkahelyen teljesített szolgálatot! Megannyi költözés, megannyi új feladat, megannyi új kutatóhely és munkacsoport szervezése! És JUHÁSZ BALÁZS mindig helyállt. Szinte a csodával határos, hogy mennyi eredmény fűződik ehhez a korszakához. Különleges érdeme, hogy az ötvenes évek elején Ő kezdeményezte egyetemünkön a *biokémia* tárgy oktatását, és annak első előadója volt. KUTHY SÁNDORral írt Biokémia c. kitűnő tankönyve több egyetemen évekig kötelező segédanyagként szerepelt. 1955-ben a kandidátusi, 1964-ben az akadémiai doktori fokozatot szerezte meg. 1965-ben elnyerte a Dán Tudományos Akadémia pályázatát.

Ő volt a hazai experimentális állatélettan első markáns képviselője. Ehhez kitűnő manuális készsége is hozzásegítette. DOSZTOJEVSZKIJ szerint az orosz regényírók GOGOL köpenyéből bújtak elő. Nos, elmondható, hogy aki széles e hazában kérődzésélettannal, bendőkutatással foglalkozott, az a JUHÁSZ BALÁZS által emelt várra építkezett, és szellemi muníciójának gyökerei is onnan eredtek. A mai napon sem lehet dolgozatot írni az ammóniatoxikózisról, vagy a lactacidaemiáról anélkül, hogy ne történjen említés Juhász és munkatársainak ide vonatkozó klasszikus vizsgálatairól. Munkásságát mindig is a gyakorlat szolgálatába állította. ARANY JÁNOS szavai messzemenően érvényesek tevékenységére: „Nem volt szellemfukar, ki rideg falak közt / Gyűjt a penésznek halott tudományt.” Nem, az Ő tudományos eredményei a mai napig is elevenen hatnak.

Őszinteség, nyílt szókimondás jellemezte a nehéz, embert próbáló időkben is, amikor a simulékonyság, sőt az alakoskodás a könnyebb túlélés eszközeként szolgált. Csalhatatlan szemmel

ismerte fel – a nála jóval fiatalabbakban is – az emberi és szakmai értékeket, és készségesen nyújtott támogató kezet számukra. Távol állt tőle az irigység, a szakmai féltékenység. Alkattában, lényében derűs ember volt. Barátkozó, tréfálkozó, pillanatok alatt meleg légkört tudott teremteni maga körül.

Feleségének, Éva asszonynak, a nagyszerű társnak, akivel több mint négy évtizedet töltött együtt jóban és rosszban, korai és váratlan halála azonban nagyon megtörte. Ezt valójában soha nem tudta kiheverni. A legutóbbi években a korábban népszerű társasági ember visszahúzódott, otthonülővé és befelé fordulóvá vált. Be kell vallani, hogy mi sem próbáltuk meg kirángatni ebből a visszavonultságból. Most már sajnos késő...

Juhász Balázs viszontagságos, akadályoktól terhes, de mégis szép életpályája egy jellegzetesen kelet-közép-európai értelmiségi sorsot tükröz, a Lajtán inneni régióban. Felidézi bennem Párizs címerét, ahol egy, a hullámokkal birkózó hajó látható, s alatta a jelmondat: „Fluctuat, nec mergitur”, vagyis „Hánykolódik, de nem süllyed el.” Az Ő hajója is túlélte a viharokat, és tengereket hódított meg. Most behajózott egy kikötőbe, ahonnan – és ezt fáj kimondani – nincs visszatérés. A kikötőben minden csendes, ide már nem törnek be az óceán viharai, itt nem fenyegetnek a Szküllák és Kharüdiszek tengeri veszedelmei. Itt nyugalom van és békeség. Most már csak a mi szívünk háborog, az itt maradottaké, akik az apa, a nagypapa, a jó barát, a kedves munkatárs elvesztésén bánkódnak tehetetlen fájdalomban.

Kedves Balázs! Most eltűnsz előttünk testi mivoltodban, de az arcod, szeretetreméltó lényed megmarad lelkünk mélyén örök ismerősnek. Ismét a költő szavait idézve: „Meghalt. Nem hal meg az érdem / Messze jövendőnek szüli örökbe fiát.”

„Isten Veled, nyugodj békében!” – fejezte be búcsúját e sorok írója.

Ezután DR. GUNDEL JÁNOS igazgató, az elhunyt utolsó munkahelyének, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpontnak nevében búcsúzott DR. JUHÁSZ BALÁZSTÓL. Részletek gyászbeszédéből.

„Az utódok szomorú kötelessége, hogy időről időre, egy-egy koporsó mellett megállva búcsúzzanak valakitől, aki örökre eltávozott. Ez a búcsú sohasem könnyű, és így van ez most is. Nekem különösen nehéz búcsúzni, mert Juhász Balázs egyszerre volt számomra szakmai példakép, és talán mondhatom, atyai jó barát is, aki sokszor szigorúan, ám mindig segítőkész szándékkal, és befejezésül többnyire valamilyen vidám dologgal irányított pályámon. Azt hiszem, ez volt számomra az ő egyéniségének legfőbb tanulsága.

Éppen ötven évet ívelt át munkássága állatorvosi oklevelének megszerzésétől 1991-ig, végleges visszavonulásáig, és ebből 21 évet tölthettünk vele együtt. Ez idő alatt intézetünk élettani osztályának vezetője volt, méltó utódként az intézetalapító TANGL FERENCnek és az élettani osztály alapítójának, TANGL HARALDnak. Rendkívül szerteágazó és eredményes takarmányozás-élettani és biokémiai tudományos munkásságát tanúsítja mintegy 180 közleménye, 13 könyve, több száz előadása, továbbá több minisztériumi és kormány kitüntetése.

Most, amikor az ÁTK Takarmányozási Intézetének valamennyi munkatársa nevében búcsúzom dr. Juhász Balázstól, az állatorvos-tudomány doktorától, csak még egyszer megköszönni tudom azt az időszakot, amit együtt tölthettünk, amit tanulhattunk tőle, és csak azt ígérhetem, hogy emléket megőrizzük. Nyugodjék békében.”

Dr. Kutas Ferenc

DR. SZÉCSÉNYI ISTVÁN (1914–2001)

**az állatorvosi kutatóintézet osztályának vezetője (1969–1977),
az intézetből való távozás éve: 1977**

Az Oltóanyagtermelő Intézetből került az Intézetbe. Murányi Ferenc után (aki Sályit követte) került a boncolóba. Majd elment az MTA „szakmai referensének”. (Ekkor helyére a szerológiai Romváry került.) Mint ilyen, lényeges tevékenységet fejtett ki az Állategészségügyi Kutatóintézet létesítésének előkészületeiben. 1949-ben (még Csontos idejében) újra visszakerült az Intézetbe és a boncolóban korábban betöltött vezető beosztását kapta vissza. Romváry ugyanis ekkor már a Kutatóintézetbe készült.

Az akkori osztály- (részleg-) vezetők közül leginkább Szécsényi vette fel Hirt kezdeti lendületét. Hirt törekvéseit sok jó ötlettel támogatta. Jó kapcsolatuk eredményeként megbízta – az OÁI-ben függetlenül – a kaposvári beruházásunk irányításával, és rövidesen kinevezték a Kaposvári Állategészségügyi Intézet igazgatójának. Ide kitűnő szakembergárdát toborzott össze. De csak rövid ideig vezette az Intézetet, mert személyi torzsalkodások (ebbe csak Hódy nem keveredett bele) miatt felmentették. A Sernevál alkalmazta Budapesten. Visszakiváncozott azonban az Intézetbe. Kádár Tibor először a szerológiára, majd a baromfibelegészek osztályára osztotta be. Sem Hodosy osztályvezetővel, sem későbbi beosztottjai egy részével nem tudott közös nevezőn (összeütközések nélkül) dolgozni.

Hodosy nyugdíjba menetele után a baromfibelegészek osztályának vezetője lett. Ehhez megfelelő felkészültsége volt. A helyzetével azonban nem volt megelégedve olyannyira, hogy 1977-ben az FM főosztályvezetőjének (Dénes Lajos) is ki kellett jönni egy osztályvezetői értekezletre annak eldöntése végett, hogy Szécsényit valóban sérelem érte-e egyik munkatársával szemben. Mivel úgy érezte, hogy nem szolgáltattak neki igazságot, (két évvel a nyugdíjkorhatára előtt) felmondott, és elment a hernádi téesz-hez, ahol jelentős volt a baromfiágazat.

Ezektől az aprócska, de ismétlődő torzsalkodásoktól eltekintve jó, és a baromfi-egészségügy terén országosan elismert szakember volt, szervező képességgel is rendelkezett, csak épp a munkatársai jelentős részével nem találta meg a kapcsolatot.

A baromfikolera járványtanában új szemléletet alakított ki. Ez később igazolódott. Baromfi-egészségügyi igazságügyi szakértőként sokat tevékenykedett, csak éppen nem tudta kellőképpen különválasztani az egyéni és a hivatalos intézeti véleményadást. Mindamellet kár, hogy lemondott osztályvezetői munkaköréről. Az Intézet jó szakemberét veszítette el, ő pedig viszonylag jó munkahelyet hagyott el. Úgy tűnik, hogy a hernádi téeszben sem tudott megtapadni. Igaz erre már nem is volt sok ideje. Úgy látom, ma sem a téesz, hanem szívesebben az Intézet nyugdíjasának tekinti magát.

Dr. Szabó István

Dr. Szécsényi István ny. főállatorvos ünnepi visszaemlékezése az Országos Állategészségügyi Intézet 1985. április 2-i ünnepélyén

Forrás: gépirat

Kedves Kartársnők, Kartársak, kedves volt Munkatársaim!

Szívesen és örömmel teszek eleget annak a kérésnek, hogy a mostani ünnep és jelentős évforduló alkalmával visszaemlékezzem Önök előtt Intézetünk történetének 40 évvel ezelőtti igen nehéz és az 1940-es évek végének és az 1950-es évek elejének gondterhes időszakára. Ez a visszaemlékezés alkalmat ad arra is, hogy lemérjük az azóta megtett utat, és értékeljük azt a jelentős fejlődést, amelynek szemtanúi lehetünk. Én magam bár 1939-ben mint – ahogy akkor nevezték – napszámbéres állatorvosként az intézeti szerológián dolgoztam, katonai szolgálat és azt követő hadifogság után csak 1947-ben tértem vissza az Intézetbe. Szükséges volt tehát, hogy olyan régi munkatársak tapasztalatait és élményeit is meghallgassuk, akik közel 40 évvel ezelőtt is az Intézet dolgozói voltak. Ezt tette lehetővé az a megbeszélés, amelyre Nagy Béla dr. igazgatóhelyettes kollégám meghívására jöttünk össze. Beszélgetésünk résztvevői voltak Szabó István dr., Pintér Sándor dr., Besze Ilona, akiről sokan talán nem is tudják, hogy az akkori szerológia egyik erőssége volt és Németh Józsefné, az egész Intézet mamikája. Róla, aki a legtöbb megpróbáltatást szenvedte el, még a későbbiekben is szólni fogok. Visszaemlékezésem során tehát igyekszem saját élményeimet a tőlük hallottakkal is kiegészíteni.

Az 1940-es évek elején az Ország lakossága az akkor már dúló háborút alig vette észre, csak azok a családok aggódtak és gyászoltak, amelyeknek egyes tagjai ebben az értelmetlen háborúban részt venni kényszerültek. Az Intézet a katonai szolgálat alól felmentett állatorvosaival is zavartalanul végezte mindennapi feladatát. Voltak állandó jellegű dolgozói, akik közül meg kell említenem az Intézetet alapító Manninger professzor közvetlen munkatársai közül Marczis Árpád dr.-t, Csontos József dr.-t, Buzna Dezső dr.-t, Vizy László dr.-t, később Hodosy József dr.-t. A felsoroltakon kívül időnként még több állami állatorvos töltött kirendeltként rövidebb-hosszabb időt az Intézetben. Állandó volt az a laboránsgárda, melynek tagjai a vizsgálatokhoz alapvetően szükséges kiegészítő tevékenységet végezték, így a táptalaj-konyha vezetője Németh József, felesége, feleségének testvére Simon néni, továbbá Heidrich bácsi.

Az Intézet sorsa a továbbiak során természetesen az Ország helyzetének megfelelően alakult. Ahogy a háború közeledett az akkori magyar határokhoz, megkezdődtek a bombázások, és egy ilyen bombázás az Intézet sorsát is megpecsételte. 1944. július 27-én is megszólaltak a légvédelmi szirénák és az Intézet dolgozói a pincébe vonultak. Nem volt jól kiépített óvóhely, a pince csupán fedezék lehetett. Néhány perc múlva megremegett a föld, a bombasorozatból egy a Tábornok utcára esett, ez nem robbant fel, a következő az Intézet jobb szárnyát döntötte romba, egy következő a Járványtani Intézet bal szárnyára esett, de ez sem robbant fel. Az Intézet elpusztult részében voltak az emeleten a könyvtár és az adminisztrációs helyiségek, a földszinten pedig Némethék lakása. Képzeljük el, mit érezhet az, aki úgy gondolja, hogy rövid időre elhagyja megszokott, berendezett, kedves otthonát és amikor egy negyedóra múlva visszatér, lakása helyett csak gerenda és téglahalmazt talál, mindene nyomtalanul, végleg megsemmisült.

Ezt a pusztulást láthatjuk az akkor készült képeken. Az Intézet dolgozói mindössze néhány méternyire voltak a beomlott pincétől, így szerencsére megmenekültek, életben maradtak. Az intézeti munkához alapvetően szükséges táptalaj konyha és a laboratórium egy része épen maradt, és amint Németh néni elmondotta, a bombatámadás utáni napon az intézeti munkát már folytatták. Az akkori dolgozók, köztük éppen a mindenét elvesztett Németh család nagy lelkiérőről és kötelességtudatról tettek tanúbizonyságot.

A budapesti harcok megszűnte után ilyen helyzetből kellett mindent újra kezdeni. A nagy háborús állapotmozgatók és a közigazgatás átmeneti teljes szünetelése miatt fertőző állapotbetegségek nagymértékben elterjedtek és az egyébként is kis létszámú, megmaradt állatállomány egészségét veszélyeztették. Így különösen sok gondot okozott a sertéspestis, a fertőző sertésbénulás, a baromfipestis, a malleus és az oltások elmaradása következtében a kutyák veszettsége. Utóbbi különösen az erdélyi határvidéken olyan nagymértékben jelentkezett, hogy – amint visszaemlékezem – a 40-es évek végén szinte naponta állapítottam meg veszettséget. A minisztériumi főhatóság irányításával ezeknek a betegségeknek a megszüntetését támogató munka az intézet dolgozóira hatalmas feladatot rótt. Elmondhatjuk azonban, hogy a gyakorlatnak nyújtott segítséget rövidesen teljes siker koronázta.

Milyen is volt akkor az intézeti élet? Milyen munkafeltételek mellett kellett a feladatokat megoldani? Hatalmas kampánymunkát végeztünk, így pl. az egész Ország lóállományának szerológiai vizsgálatát ismételten malleusra és tenyészbénaságra. A folyósón ebben az időben kisebb hegyeket képeztek az egész Ország területéről érkezett vérminták. A hadifogságból hazaérkező, laboratóriumi munkában valamennyire is jártas állatorvosok mind ide kaptak beosztást. A rengeteg vérvizsgálat és az ezekhez szükséges anyagok elkészítése mellett a vérvételi csövek mosogatása, csomagolása és postázása igen nagy megterhelést jelentett az összes dolgozónak. Ma is nehezen érthetően anyagihiány azonban nem akadályozta a munkát.

Nagy feladatot jelentett az alakuló nagyüzemi állományok állategészségügyi problémáinak megoldása, talán még emlékezünk arra, hogy a termelőszövetkezetek megalakulásakor a belépő tagok baromfi, sertés és szarvasmarha állományaiból alakult ki az első közös állomány. Az így összetelepített csoportokban azután természetesen mindazok a fertőző betegségek felléptek, amelyek abban az időben, hazánkban előfordultak. Innen, ilyen körülmények közül indult a nagyüzemi állategészségügy, amelynek mai színvonala kialakításához az Intézet nagymértékben hozzájárult.

Talán a mostaninál lényegesen kisebb intézeti létszámmal magyarázható, hogy az átélt nehéz idők egymáshoz közelebb hozták, jobban összekovácsolták a dolgozókat, nagyon szegények voltunk, a fizetés a hónap végéig csak a legszükségesebbek fedezésére volt elegendő, mégis a munka mellett élénk volt a társadalmi élet. A nagyobb ünnepeket az Intézetben mindig megünnepeztük. Szintén részt vettek a dolgozók családtagjai is, így mindannyian közelről ismertük egymást. A gyermeknapokon az „intézeti gyerekek” részére műsoros est volt, ajándékot kaptak, és Abonyi dr. a Szakszervezet vezetője a Cirkusz vállalattól kölcsönkért mackóval és kisvasúttal szórakoztatta őket. Egy alkalommal még álarcosbált is rendeztünk. Ne gondoljuk azonban, hogy mindez a munka rovására történt volna, sőt ez a légkör inkább kedvezően hatott. A mai értelemben vett „munkafegyelem” szót legalább is itt az intézetben nem ismertük. Mindenki számára természetes volt, hogy azt a feladatot, amit rábíztak, a legjobb tudása szerint, lehetőleg minél előbb, pontosan és lelkiismeretesen el kell végeznie, meg kell oldania, akár ellenőrzik, akár nem. És itt ismét

meg kell emlékezni a mindig és mindenki számára segítőkész Németh néniről, aki mindig kedvesen, fáradhatatlanul, azonnal és pontosan, megbízhatóan teljesítette minden hozzáforduló kérését, nem nézve azt, hogy a kérés szigorúan feladatköréhez tartozik-e, vagy sem. Ha kellett, naponta tízszer sietett a postára csomagokkal, táviratokkal. A sietést szó szerint kell érteni, mert lassan menni nem látta őt soha senki. A jutalma szeretet és megbecsülés volt.

A személyi kultusz időszakát az Intézetben is megéreztük, így az üzemekhez hasonlóan nálunk is volt a reggeli munkakezdés előtt Szabad Nép baráti kör, Nazarova-mozgalom, Vorosin-mozgalom. Az utóbbiak azt jelentették, hogy a munkaidő megkezdése előtt 5 perccel már mindenkinek munkaruhában, a munkahelyén kellett lennie, illetve ügyelnie kellett környezete tisztaságára. Ezen kívül – bár erre nálunk szükség nem volt – pontos munkanaplót kellett vezetni óránként napi tevékenységünkről, és ezt két ellenőr, egy állatorvos és egy laboráns időnként ellenőrizte.

A megalakuló termelőszövetkezeteknek közvetlenül fizikai munkával is nyújtottunk segítséget, így pl. egy alkalommal teherautókon elvitték az Intézet összes dolgozóját Süllysápra kapálni. Ne gondoljuk azonban, hogy ez a szokatlan tevékenység nélkülözött minden vidámságot. Akkoriban divatosak voltak az úgynevezett „csasztuskák”. Ennek Pellérdy László dr. volt a mestere. Intézeti rendezvényeken kerültek felolvasásra és senki sem maradt ki belőlük. Az egyik néhány sorára most is emlékezem. A könnyen verejtékező Hodosy dr.-ról a következőket írta:

„Ho Ho Hodosy, tyukászoknak csősze,
Igazgyöngyöt csepegtettél süllysápon a földre”

A szakmai feladatok az elmúlt 40 év alatt tulajdonképpen nem változtak lényegesen, viszont részleteikben kibővültek, a munka feltételei azóta összehasonlíthatatlanul kedvezőbbé váltak. Az Intézet mindig a minisztériumi Főhatóság terveinek, céljainak megvalósítását segítette elő. Akkor is feladat volt a helyszíni tanácsadás és a közvetlen segítségnyújtás a gazdaságoknak. De ehhez kezdetben csak a katonaságtól kiselejtezett jeep állt rendelkezésre, ami nyáron még aránylag alkalmas munkaeszköz volt, a téli hónapokban azonban – az autók fűtését akkor még nem találták fel – az ajtószegélyeket takaróval szigetelve, magunkat pokrócokba burkolva jártuk a termelőszövetkezeteket és állami gazdaságokat. Őszintén mondhatom, hogy az Intézet állatorvosainak az egész Ország szakemberei előtt és a gazdaságok vezetői előtt nagy tekintélyük volt és munkánk során a megbecsülésnek számos jelével találkozhattunk. A napi diagnosztikai munka mellett – ugyanúgy, mint ma is – az Intézet állatorvosainak feladata volt a felmerülő újabb és újabb állategészségügyi problémák megoldásának keresése, a kutató munka, ami már akkor is jelentős gyakorlati eredményeket hozott.

Az Intézet ebben az időben még nem tagolódott osztályokra, csupán munkakörökben látta el feladatát. Ilyen munkakör volt a primus inter pares kórbonctan és bakteriológia, a szerológia, a baromfiegészségügy és az oltóanyag ellenőrzés. Az Intézet állatorvosai a különböző munkaköröket időnként egymást felváltva is ellátták és ez azzal az előnnyel járt, hogy gyakorlatuk, képzettségük és szemléletük általánosabb lett, alkalmasakká váltak a felmerülő problémák többoldalú megközelítésére és a feladatok összefüggésükben történő vizsgálatára.

Kedves intézeti dolgozók! Egy ilyen rövid visszapillantás természetesen nem adhat teljes képet egy korszak minden jellemzőjéről, mégis talán így is bizonyítéka az akkori helyállásnak és bemutatása annak az alapnak, amelyre a mai Intézet hatalmas fejlődése felépülhetett. Az Intézet azóta is ismételten elismert kiváló munkát végez. Én kívánok Önöknek további eredményes tevékenységet, az elvégzett munka sikerének örömét és mindenekelőtt ehhez a legfontosabb feltételt, békét és azt, hogy az Intézet soha többé ne kényszerüljön olyan megpróbáltatásokat átélni, mint amilyenek a 40 évvel ezelőttiek voltak.

† Dr. Szécsényi István halotti értesítője

<p>„Te adtad Öt nekünk Uram, hogy boldogítson minket. Te vetted el, s mi zúgolódás nélkül adtuk vissza Neked. Ő csak távol van, és mindenki, aki hazatér az Úrhoz, a családban marad.”</p> <p>(Szent Jeromos)</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p>Mély megrendüléssel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy</p> <p style="text-align: center;">Dr. SZÉCSÉNYI ISTVÁN gyémántdiplomás állatorvos</p> <p>életének 85. évében, hosszas betegség után, 2001. március 1-én elhunyt.</p> <p>Drága halottunkat 2001. március 14-én, 14 órakor a r. katolikus egyház szertartása szerint a Fiumei úti temetőben helyezzük örök nyugalomra.</p> <p>Engesztelő szentmisét 2001. március 14-én, 15 órakor mutatunk be a temető kápolnájában.</p> <p>Soha el nem múló szeretettel és mély fájdalommal gyászolják felesége, leánya, veje, unokái, dédunokái, testvérei, rokonai és barátai.</p> <p>Cím: Dr. Szécsényiné, 1089 Budapest, Orczy u. 26.</p>
---	---

DR. SÜVEGES TIBOR (1931–)

**az emlős- kórbonctani (fő)osztály vezetője (1970–1990),
az intézetből való távozás éve: 1989**

1954. február 15-én került az Országos, majd 1955. szeptember 1-én az akkor induló Miskolci Állategészségügyi Intézet kórbonctani osztályára, melynek 1957-ben a vezetője lett. Ebben az időszakban önállóan és társszerzőkkel 10 szakközleménye jelent meg, melyek közül az erdei (róka-) veszettséggel és a juhok surlókérdésének hazai előfordulásával foglalkozó cikkek a legjelentősebbek.

1965-től ismét az Országos Állategészségügyi Intézet dolgozója, 1970. január 1-től 1990. augusztus 3-ig az emlőskórbonctani osztály vezetője. Közben 2 évig az Egyetem (Járványtan) alkalmazta. Fél évet Mongóliában, kétszer kb. 2–2 évet Kubában töltött szakértőként. Ezalatt a diagnosztikai munkájával kapcsolatos témákban mintegy 40 kórtani, járványtani vonatkozású szakközleményt jelentetett meg, zömmel társszerzőkkel. Az 1991-ben megjelent „Juhegészségtan” kézikönyvet szerkesztette és annak a fertőző betegségek fejezetét írta.

Utolsó kubai kiküldetése után, 1990. augusztus 4-én az Állatorvostudományi Egyetem kórbonctani tanszékére távozott, ahol már korábban egyetemi docensi címet kapott. Innen 1995 végén nyugállományba vonult, de már a felmentési ideje alatt, szeptember 4-től szaktanácsadói munkát vállalt a Phylaxia-Sanofi Oltóanyagtermelő Rt-nél. Erről az „Ad us. Vet.”-ben megjelent beszélgetés tanúskodik.

Süveges Tibor dr. a maga idejében igen értékes és hasznos tagja volt mind a Miskolci, mind az Országos Állategészségügyi Intézetnek. Színvonalas diagnosztikai munkáját különösen a gyakorlat értékelte. Sok továbbképző előadást is tartott. Amikor itthon volt, biztonsággal lehetett munkájára támaszkodni. 1970-ben az adott lehetőségek között ő látszott legalkalmasabbnak a kórbonctani-diagnosztikai osztály vezetésére. A további években ennek a választásnak a helyességét igazolva láttam. Sajnos azonban a jó munkával főleg csak kitaposott utakon járt, legfeljebb azzal a különbséggel, hogy az osztály hullaanyagának kórszövettani bírálatát is végezte (akkor ez a váltás más területeken is megszerveződött, de felkészültségénél fogva ezt Süveges másoknál nagyobb mértékben meg tudta valósítani). Az osztály diagnosztikai anyagának feldolgozásáról tökéletesen gondoskodott. Sokat dolgozott, sok helyszíni vizsgálatot végzett (főleg csak egyedül). Munkáját nem kötötte szorosan a munkatársaiéhoz. Utóbbiakkal nem sokat konzultált, főleg nem vitázott szakmailag sem. Egyébként feletteseivel és beosztottjaival egyaránt kijött, de iskolát nem nevelt. Nem tudnék mondani olyan fiataalt, aki mellette bontakozott ki. Pedig 20 év alatt sok munkatársa volt.

Dr. Szabó István

Új szakember a Phylaxia-Sanofinál

[Interjú Dr. Süveges Tiborral]

Forrás: *Ad. us. vet.*, 1996. 1 (2).

Közelmúltban a Phylaxia-Sanofi szakembergárdája új kollégával erősödött. Bizony erősödött, mert Dr. Süveges Tibor személyében tapasztalt és alapos kórbonctani és járványtani ismeretekkel rendelkező szakember került vállalatunk fejlesztési igazgatóságára.

Gondolom, az idősebb kollégák jól ismerik ténykedésedet, szakmai eredményeidet és a fiatalabb generáció is sokat tanult tőled az egyetemen, de azért megkérnélek, néhány szóban mutasd be magad és szakmai múltadat, mondd el, mi indított arra, hogy ezt a szakterületet válaszd?

Az egyetem (akkor még Állatorvostudományi Főiskola) elvégzése után azonnal az Országos Állategészségügyi Intézetbe kerültem. Minthogy még hallgatóként részt vettem egy bakonyi erdészcsalád halálos megbetegedését követően, Kotlán professzor által szervezett és irányított, a trichinella köztigazdáinak felderítését célzó parazitológiai expedícióban, nyilvánvaló volt, hogy pályámat az intézet parazitológiai osztályán kezdjem. Az akkori, egyébként igen helyes gyakorlat szerint azonban kezdő kollégáknak az intézet valamennyi szakterületét meg kellett ismerni. Így néhány hónap múlva a kórszövettani, majd a kórbonctani osztályra helyeztek. Kb. 2 évig tartó ottani előképzést követően pályafutásomat az akkor alapított Miskolci Állategészségügyi Intézetben folytattam. Az ottani diagnosztikai munkában eltöltött 10 év életem talán legszebb és szakmai szempontból legtermékenyebb időszaka volt. Visszakerülve a központi intézetbe, kb. egy évig ismét a kórszövettani osztályon dolgoztam. Egyetemünk és az intézet vezetőinek megegyezése értelmében adjunktusi beosztásban vendégoktatóként két és fél évet a járványtani tanszéken töltöttem. A megegyezett időszak lejártával rövid ideig az intézet baromfibetegségek osztályán, 1971-től pedig a kórbonctani osztályon, később az állathigiéniai munkával is kiegészült főosztályon osztályvezetőként, majd főosztályvezetőként működtem. 1985-ben a juh betegségek patológiájának oktatására, c. egyetemi docensi címet kaptam egyetemünk kórbonctani tanszékére. 1990-ben főállásban is a kórbonctani tanszékre kerültem, ahol az oktatás mellett a diagnosztikai munka irányítására kaptam megbízatást. Időközben összesen 7 évet töltöttem külföldön nagyobb részt Kubában. Elnézést kérek a hosszú felsorolásért, azonban érzékeltetni szerettem volna, hogy szakmai pályafutásomat, leszámítva az egyetemi éveket, elsősorban rutin-diagnosztikai tevékenységgel töltöttem. Végeredményben szerencsésnek mondhatom magam. Idehaza és külföldön is olyan intézményekben dolgozhattam, amelyekben volt lehetőségem szakismereteimet gyarapítani (köztük trópusi betegségeket is megismerni) és azokat gyakorló kollégáinknak továbbképző előadásokon, ezenkívül az egyetemi oktatásban, továbbá tudományos közleményekben, könyvekben (köztük a nemrég megjelent „Juhegészségtan”-ban) közreadni.

Amikor csatlakoztál a Phylaxia-Sanofihoz azt vállaltad, hogy a jövőben hozzájárulsz vállalatunk szolgáltatási körének kiterjesztéséhez. Pontosan milyen módon kívánod ezt elősegíteni?

Korábbi munkahelyeimen időszakonként találkoztam vakcinázásokkal, esetenként gyógyszeres beavatkozással egybeeső, ritkábban azokkal össze is függő állatmegbetegedésekkel és

elhullásokkal. Az egyéni érdekeltségre alapozott mai gazdasági viszonyaink között, az állati termelést hátráltató, vagy csupán csekély mértékben is akadályozó bármely beavatkozás, valakinek nemcsak gazdasági, hanem morális-etikai szempontból is hátrányos lehet. Feltétlenül szükséges ezért ezeket az eseteket mind az oltóanyagokat, gyógyszerkészítményeket előállító vállalat, mind a felhasználó és a közreműködő állatorvos kolléga érdekében is becsületesen tisztázni. Igen fontosnak tartom, hogy a termékelőállító folyamatosan kísérelje figyelemmel termékei hatékonyságát, tudjon és saját üzemi vizsgálatai alapján győződjék meg az esetlegesen felmerülő problémákról is. Ezeken túlmenően a vállalat elhatározta vevőszolgálatát termékei szakszerűbb és azt is merném mondani szélesebb körű felhasználása érdekében bizonyos állománydiagnosztikai vizsgálatokkal kiegészíteni. Ennek keretében helyszíni vizsgálatokkal (a termelési adatok, a kiesések okának elemzésével, boncolásokkal) és szelektált vizsgálati anyag laboratóriumi feldolgozásával igyekszünk a gazdaságos termelést akadályozó állategészségügyi gondokat kideríteni és a megoldáshoz szükséges vakcinázási, gyógykezelési módszerekre javaslatot tenni. Az ilyen természetű vizsgálatokhoz nélkülözhetetlen bizonyos speciális laboratóriumi háttér. Úgy látom ennek anyagi feltételei a vállalatnál adóttak. Szakmai ismereteimet, kollegiális-baráti kapcsolataimat, ezeknek a célkitűzéseknek az érdekében kívánom kamatoztatni.

Ez részben talán visszatérés a „nagy előd” működéséhez, üzleti filozófiájához?

Valóban mind ez talán nem is visszatérés, hanem felújítása a régi Phylaxia szellemének. Az egykori Phylaxiában ugyanis működött egy diagnosztikai osztály, ahol magas szintű patológiai munka folyt. Egyes fertőző betegségek első hazai leírása és több betegség kórfejlődéstanának tanulmányozása az osztály dolgozóinak nevéhez fűződik. Nem csupán tudományos munkájukat tartom kiemelkedőnek. Ahhoz, hogy egy vállalat termékeinek igazi értékét ismerje, hogy munkatársai tudományos megállapításokat tehessenek és azok a gyakorlatban hasznosulhassanak, – mint ahogy azt elődeink tették – szoros kapcsolatot kell tartani a gyakorló kollégákkal. Munkám során ezt a szellemet szeretném érvényesíteni.

Ez azt jelenti, hogy ezen túl gyorsabb, pontosabb diagnózist tudtok felállítani, és ennek eredményeképpen *hatékonyabb, specifikusabb kezelési, oltási, illetőleg megelőzési programot képes a Phylaxia-Sanofi vásárlóinak kínálni?*

Úgy gondolom, hogy az eddig elmondottak alapján erre a kérdésre egyértelmű igennel lehet válaszolni.

Jelentenek-e ezek a kiterjesztett diagnosztikai vizsgálatok többletköltséget vállalatunk ügyfélkörének?

A vizsgálatok térítésmentesek. A Phylaxia-Sanofi ügyfélkörét többletkiadással nem terhelik. Látszólag többletköltséget jelentenek a vállalatnak. Én azonban úgy vélem, hogy ez a kiadás hosszabb távon az ilyen szakszolgálattal kibővített kereskedelmi versenyben bőven megtérül.

Köszönöm a beszélgetést, érezd jól magad vállalatunknál. Eredményes munkát és jó egészséget kívánok.

Dr. Süveges Tibor kéziratos életrajzi adatai

Munkahelyeim

1954. február 15. – 1955. augusztus 31.

Országos Állategészségügyi Intézet
(Parazitológiai, Kórszövettani, Kórbonctani osztályai)
szakállatorvos

1955. szeptember 1. – 1965. április 30.

Miskolci Állategészségügyi Intézet kórbonctani osztály
(1957-től osztályvezető)

1965. május 1. – 1967. május 31.

Országos Állategészségügyi Intézet kórszövettan
(szakállatorvos)

1967. június 1. 1969. május 31.

Állatorvostudományi Egyetem Járványtani Tanszék
(egyetemi adjunktus)

1969. június 1. – 1969. december 31.

Országos Állategészségügyi Intézet baromfibetegségek osztálya
(szakállatorvos)

1970. január 1. 1990. augusztus 3.

Országos Állategészségügyi Intézet kórbonctani osztály,
majd kórbonctani és állathigiéniai főosztály
(néhány hónapig megbízott, majd véglegesített osztályvezető, később főosztályvezető)

1990. augusztus 4. – 1995. december 30.

Állatorvostudományi Egyetem kórbonctani tanszék
(c. egyetemi docens, diagnosztikai vezető)
öt alkalommal legjobb gyakorlati oktató

1995. szeptember 4. (már a felmentési idő alatt)

Phylaxia-Sanofi
nyugdíjas szaktanácsadó

Ötvenhárom év az állat-egészségügy szolgálatában*

Dr. Varga István beszélgetése Süveges Tibor dr.-ral

Forrás: *Kamarai Állatorvos*, 2007. (3). 83–85.

Több mint egy fél évszázada ismerem dr. Süveges Tibor-t, s ennek alapján állíthatom, hogy nem az az ember, aki kéri vagy elvárja, hogy ebben a rangot jelentő rovatban ő is helyet kapjon. Annak bizonyítására nincs szükség, hogy azon kivételes kartársaink közé tartozik, aki még fél évszázadon túl is eredeti szakterületén teljes állásban dolgozik, mégpedig azzal az eredményességgel, amit a hazánkban általa elsőként megállapított és leírt, sokféle kór-oktanú betegségek egész sora fémjelez. Örömmre szolgált, hogy a fölkerést nem hátrította el, s teljesítését meg is indokolta az alábbiakban.

Nem hiszem, hogy létezik olyan gondolkodó és némi biológiai ismeretekkel is rendelkező ember, aki élete alkonyán ne végezne számvetést önmagában. Ne fontolgatná, tett-e valami hasznosat családjá és a tágabb emberi közösség javára. Rendkívül idegen tölem emberi tulajdonságaim, szakmai tevékenységem önértékelése. A végelszámolás másnak, másoknak a feladata. Hogy a Kamarai Állatorvos szerkesztőségének a kérésére életrajzi adataim összefoglalására vállalkozom, annak köszönhető, hogy életkorom folytán azért mégis foglalkozom ezekkel a kérdésekkel. Estéknént, amíg nem jön álom a szememre, számtalanszor újra átélem az elemi iskolás, gimnazista, egyetemista éveimet, és eszembe jutnak állatorvosi pályám legszebb emlékei.

Légy szíves vázold ezeknek a diploma megszerzéséig terjedő szakaszát!

Az Esztergom-Komárom megyei Tokodon, földműves családban születtem 1931-ben. Abban a viszonylag kis létszámú faluban 1937-ben 41-en iratkoztunk be az elemi iskola első osztályába. Az akkori iskolai rendszer szerint a tokodi négy elemi elvégzése után tíz évesen beiratkoztam az Esztergomi Szent Imre Herceg Reálgymnáziumba. Az időközben Temesvári Pelbártra keresztelt gimnáziumban érettségiztem 1949-ben jeles eredménnyel. Középszintű tanáraink igazi, művelt pedagógusok voltak. Nem csak tanítottak, beszámoltattak, hanem neveltek és az életre is felkészítettek bennünket. Az érettségi évében azonnal felvettek az akkor még Agrár tudományi Egyetem Állatorvos-tudományi Karára.

Életszemléletemet, szüleimhez, nevelő tanárainkhoz, a tanuláshoz, munkatársaimhoz és a munkához való viszonyomat életre szólóan kora ifjúságom élményei határozták meg. Szülőfalum, Tokod az Esztergomtól 10 km-re, kissé délnyugati irányban, a Gerecse keleti nyúlványai, a Gete és a Hegyeskő által határolt csodálatos ősi magyar település.

Számomra valóban a szülőfalut jelenti. Abban az időben ugyanis még minden falusi gyerek, így én is, odahaza és nem szülőotthonban született. Életem leghosszabb időszakának a gimnáziumi nyolc évet éreztem. Bejáróként, a kedvezőtlen közlekedési viszonyok miatt minden nap reggel fél hatkor kellett felkelnem és délután öt órakor érkeztem haza. Ez a körülmény nemcsak mentálisan, hanem fizikailag is nagyon igénybe vette a tizenéves gyereket. A nehézségeken mindig átsegített szüleim egyszerű, a dolgozó emberre jellemző, szorgalmas, példászerűen tisztességes, becsületes életének példája. Ez jellemezte egyébként szülőfalum mind földet művelő, mind a gyárban, bányában dolgozó egész lakóközösségét. Mint a hasonló

* Kiegészítés dr. Szabó István gyűjteményéhez. (a szerk.)

körülmények között élő többi fiatalnak, a nyári tanulmányi szünetekben nekem is részt kellett vállalnom szüleim nehéz munkájában. Ennek az embert formáló tevékenységnek életem folyamán igen nagy hasznát vettem. A nehéz fizikai munkához képest nem jelentett gondot az egyetemen az éjfélélig tartó tanulás és a „kitüntetésből” végzett kubikus munka az építő-táborokban. Életem legnehezebb időszaka az egyetemi négy és fél év volt. Ez ugyanis egybeesett hazánk történelmének egyik legszomorúbb időszakával. A nehézségeket nem a tanulás, hanem a hazuról érkező és a Budapesten is hallható szomorú hírek, valamint az egyetemre is kiterjedő, meg nem szűnő osztályharc következményei jelentették. Tisztességesen tanuló, becsületesen élő, köztük közvetlenül a végzés előtt álló hallgatók sokaságát távolították el az egyetemről. A kizárás indokai olyanok voltak, amelyek miatt szinte kivétel nélkül minden tanuló örök bizonytalanságban érezte magát. Mindezek után nagy megkönnyebbülést jelentett, amikor is az utolsó négyéves és az első államvizsgás évfolyam hallgatójaként 1954 januárjában megkaptam állatorvosi diplomámat. Megemlítem, hogy a Főiskolán kitűnő parazitológiai szigorlat után Kotlán professzor meghívott a bakonyi Szentgálon általa szervezett és irányított parazitológiai expedícióba. A három hétig tartó munka feladata annak kiderítése volt, hogy mely vadon élő állatok, elsősorban erdei kistrágyacsálók lehetnek a trichinellák rezervoárjai, amelyek az emberi megbetegedésekért felelős vaddisznó fertőződését okozhatják.

Nem gyakorló állatorvosnak készültél vagy – a fentiek alapján – esetleg parazitológusnak?

Vidéki származású lévén, mindenképpen gyakorló állatorvos szerettem volna lenni. Sorsom azonban másként alakult. Diplomámat egy hosszadalmas lefolyású betegségből való lábadozás szakában vehettem át, és ebben a helyzetben felelőtlenség lett volna a fizikailag is nehéz, gyakorlati munkát vállalni. Ennek, nemkülönben annak köszönhetően, hogy a már említett parazitológiai expedícióban a laboratóriumi és tudományos munka szele is megérintett, diplomám kézhezvételét követő hónapban jelentkeztem és felvételt nyertem az Országos Állategészségügyi Intézetbe. Az igen hasznos intézeti gyakorlatnak megfelelően minden újonnan belépő diplomásnak valamennyi osztály munkájával meg kellett ismerkedni. Így hosszabb-rövidebb időt töltöttem a Parazitológiai, a Szerológiai, a Kórszövettani és az Emlős Kórbonctani Osztályokon. Ottani munkatársaim, szakmai vezetőim (dr. Szabó István, dr. Széky Antal, később dr. Áldásy Pál) és a diagnosztikai munka jellege szerettették meg velem igazán az állatorvosi szakmát. Nincs annál jobb és szakmai szempontból felemelőbb érzés, mint amikor a jellegzetes patológiai, patohisztológiai elváltozások, vagy a kórokozó mikrobiológiai módszerekkel történő kimutatása alapján sikerül valamely betegséget biztonságosan megállapítani, vagy új tudományos megállapítást tenni. Semmisen tudja az embert közelebb hozni a teremtés folyamatához, mint az ilyen tevékenység (Selye).

Fiatalkori szakmai irányítóimtól tanultam, s magam is mindig azt képviseltem, hogy a diagnosztikai intézeteknek, az intézetekben dolgozó kollégáknak a gyakorlatot kell segíteni. Csaknem kétéves előképzés után, 1955-ben, az akkor megnyílt Miskolci Állategészségügyi Intézetbe kerültem szakállatorvosként, majd a Kórbonctani Osztály vezetőjeként. Az ott eltöltött tíz év életem legszebb és szakmai szempontból talán legtermékenyebb időszaka volt. 1965-ben visszakerültem az Országos Állategészségügyi Intézetbe. Kezdetben a Kórszövettani, rövid ideig a Baromfi-egészségügyi Osztályon, majd 1970-től 1985-ig a Kórbonctani Osztály, az utolsó két évben a Kórbonctani és Állathigiéniai Főosztály vezetőjeként teljesítettem szolgálatot. 1966 és 1969 között a Mészáros János professzor által vezetett Járványtani Tanszéken adjunktusként oktattam.

Hosszabb időn át külföldön vállaltál munkát; szólnál ennek szakmai eredményeiről?

Az intézeti vezetők támogatásával több évet töltöttem külföldön szaktanácsadóként: két-két alkalommal hosszabb időt Kubában, rövidebbet Mongóliában és két hetet Vietnamban. A külföldön eltöltött idő nem csak szaktanácsadói tevékenységet, hanem egyúttal önképzési lehetőséget is jelentett. Több olyan betegséget (a malleust, szarvasmarhában a pasteurella okozta vérzések vérfertőzést, a Clostridium haemolyticum előidézte vérfestékvizelést, babesiosisokat, az afrikai sertéspestist, sertésben az eperythrozoonosist, a cardiovírusos eredetű encephalomyocarditist stb.) volt lehetőségem klinikailag, kórbonctanilag, kórszövettanilag megismerni, amelyek többsége mostanában nálunk nem fordul elő.

Később ismét, már nem fiatal oktatóként az Egyetem állományába kerültél...

Igen. Kubából való visszatérésemkor – 1990-ben – Vetési professzor meghívott egyetemünk Kórbonctani Tanszékére. Az oktatás mellett első számú feladatomban a tanszéki diagnosztikai tevékenység irányítása volt. Hatvanöt éves koromban – 1995-ben – nyugdíjba mentem, azonban tudományos szaktanácsadóként azóta is főállásban a CEVA-Phylaxia Zrt. Diagnosztikai Szolgáltató Laboratóriumának tevékenységét végzem és irányítom.

Sokéves, széles körben ismert diagnosztikai munkásságodat hogyan tudnád összegezni?

A vizsgálatok térítésmentesek lévén, a diagnosztikai intézetek abban az időben hihetetlen mennyiségű anyagot dolgoztak fel. Nem volt ritka a napi 70-80 emlőshulla kórbonctani és egyéb kiegészítő laboratóriumi vizsgálata. Emellett a tudományos tevékenységnek is időt kellett szentelni. A rutindiagnosztikai munka mellett részben önállóan, részben társszerzőkkel 99 tudományos közleményt, közöttük két könyvrészletet írtam. Az 1990-ben megjelent Juhegészségtan című könyvnek egyik szerkesztője is voltam. Ezek az írások többnyire magyar, kisebb részt angol és spanyol nyelven jelentek meg. Közleményeim tételes felsorolására itt nincs lehetőség. Az idehaza elsőként leírt betegségek közül azonban megemlítem a scrapit, juhban a Pasteurella haemolytica mastitist, a Salmonella abortusovis okozta vetéléseket, a maedit, a tüdőadenomatosiszt, a Clostridium perfringens C okozta enterotoxaemiát (a struck-ot), a báránnyvérhast, az idült rézmérgezést, sertésben a szelénhiányos szív- és csontvázizomdystrophiát, a gastro-oesophagealis gyomorfékelyt, az oedema-betegség és legújabban a circovírus II. okozta betegség hisztopatológiáját, a pneumoconiosist, malacokban a Balantidium coli dysenteriát, baromfiban a Clostridium colinum okozta fekélyes bélgyulladást, a J típusú leukosist, a csirkék sejtzárványos hepatitisének hisztopatológiáját. Több összefoglaló közleményt írtam egy-egy betegség vagy betegségcsoport megállapításának módszereiről és az ellenük való védekezés lehetőségeiről. Ilyenek voltak a sertésdysenteria, sertésben a leptospirosisok, a légzőszervi megbetegedések, a fontosabb sertésbetegségek, külön az idegrendszeri tünetekkel járó bántalmak elkülönítő kórjelzése, borjakban az újszülött kori enterális és a növendék kori vírusos eredetű légzőszervi megbetegedések stb.

Tudományos fokozatot nem szereztél, pedig tudományos teljesítményedből nem egy kandidátusi vagy PhD értekezés születhetett volna. Munkád elismertségét miben látod?

Gyakorlati tapasztalataimról és tudományos munkám eredményeiről nemcsak szakcikkekben, hanem évente az MTA kutatási bizottsága előtt is beszámoltam, és azokat továbbképző

előadásokon, valamint az egyetemi oktatásban is igyekeztem hasznosítani. Egyéni szakmai érdeklődésemmel és ismereteim gyarapítására irányuló folyamatos törekvésemmel együtt további ösztönzést jelentett számomra, hogy szakmai munkámat előljáróim mindig értékelték, oktatói tevékenységemet pedig az egyetemi ifjúság is messzemenően elismerte. A napi diagnosztikai feladatok teljesítéséért öt alkalommal részesültem a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója” kitüntetésben. A MAE Állatorvosok Társasága 1982-ben „Aranykoszorús” jelvényvel, 1984-ben pedig a „Mezőgazdaság Fejlesztéséért” elnevezésű emlékéremmel tüntetett ki. A kitüntetésre a Sertés-egészségügyi Szakosztály (amelynek 10 évig titkára voltam), valamint a Szarvasmarha- és Juh-egészségügyi Szakosztályok rendezvényein tartott tudományos ismeretterjesztő előadások, az állatorvostan-hallgatók gyakorlati képzésében való rendszeres részvétel, továbbá az állattenyésztési és állatorvosi gyakorlatban működő szakemberekkel való rendszeres, szoros kapcsolat alapján érdemesített. „Címzetes egyetemi docensi” címet kaptam egyetemünk Kórbonctani Tanszékére 1985-ben, a juhbetegségek patológiája témakör előadására. Nagy meglepéssel tölt el, hogy a Kórbonctani Tanszéken eltöltött éveim alatt a hallgatóság öt alkalommal választott legjobb gyakorlati oktatónak. A Sertés-egészségügyi Szakosztály 1995-ben „Köves”-, 2000-ben a CEVA-Phylaxia Rt. „Pro-Phylaxia”-díjban részesített, 2006-ban pedig „Nádaskay–Hagenlocher-díj”-jal tüntettek ki. A díjat (érmet és a vele járó pénzjutalmat) az alapítvány kuratóriuma annak a két személynek ítéli oda évente, akik az előző évben a MÁL-ban szép magyar nyelven, a gyakorló állatorvosok munkáját segítő legjobb eredeti cikket közölték. Állatorvosi felkészültségem elismerésének és igen megtisztelőnek tekintem, hogy Karunk évek óta záróvizsga- (korábban államvizsga) bizottsági tagnak kér fel. Szakmai pályám befejezése táján szeretettel gondolok szüleimre, akik saját példájukkal fiatal koromtól a tisztességre, becsületre, mások megbecsülésére, szorgalmas tanulásra és kitartó munkára neveltek. Hasonlóan szeretettel emlékezem az elemi, a középiskolai, az egyetemi tanárainra, valamint a pályámon elindító, előbb már név szerint is említett tanítómestereimre. Egyetemi tanáraink közül meg kell említenem Kómár, Kotlán, Manninger, Mócsy és Sályi professzorokat. Külön kiemelem ezek közül Kotlán professzort, aki nemcsak szakterületének világszerte ismert művelője, hanem széles körű általános (irodalmi, botanikai, csillagászati, numizmatikai) műveltsége és a nehéz időszakban is szilárd, elkötelezetlen, emberi magatartása alapján vált példaképemmé. Köszönetemet fejezem ki szeretett családomnak. Feleségemnek (született Mezőfy Erzsébetnek), gyermekeinknek: Ritának és Tündének, akik eltűrték, nem egyszer elszenvedték a munkám iránti elkötelezettségből adódó elfoglaltságomat, a velük talán nem mindig elegendő törődést, türelmetlenségemet. Nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy munkámat családi háttérgondok nélkül végezhessem, nem beszélve arról, hogy lányaim négy szép unokával ajándékoztak meg. Szerencsésnek mondhatom magamat azért is, mert szakmai tevékenységem utolsó – most már csaknem két évtizedét – fiatal kollegajelöltek és kollégák között tölthettem. A fiatalok vidámsága, lelkesedése, látszólagos gondtalansága, kissé engem is megfiatalított. Külön öröm számomra együtt dolgozni azokkal a fiatalokkal, akiket néhány éve még tanítottam, és időközben a szigorlaton izgatottan remegő hallgatóból családot alapított és családjukért tenni vágyó, hasznos tagjai lettek a társadalomnak.

Kedves Tibor! Köszönjük, hogy megismertetted gazdag életutadat e lap olvasóival! Mi mást kívánhatnánk, mint további jó egészséget, szerető családot körében sok örömet!